

M&R BIURO PROJEKTÓW MIELOCH SP Z O.O.

UL. MACIEJA RATAJA 106A, 61-695 POZNAŃ

TEL./FAX. +48 61 826 92 49

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

DO MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA OBRĘBU DOMINIKOWO
ORAZ FRAGMENTU OBRĘBU CHOMĘTOWO, GMINA DRAWNO

DATA OPRACOWANIA: 19 SIERPANIA 2022 R.
27 KWIETNIA 2023 R.

OPRACOWANIE: INŻ. OLIWIA DOMAGAŁA
MGR INŻ. ARCH. EWA MIELOCH STOJCZYK

WSTĘP.....	4
1. Przedmiot opracowania	4
2. Podstawy formalno – prawne opracowania	4
3. Cel i zakres merytoryczny opracowania	5
4. Metody pracy i materiały źródłowe	7
CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA	8
5. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu.....	8
6. Charakterystyka poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego i ich wzajemnych powiązań...9	
6.1. Rzeźba terenu.....	9
6.2. Zasoby naturalne	9
6.3. Warunki wodne	9
6.4. Gleby.....	10
6.5. Szata roślinna i świat zwierzęcy.....	13
6.6. Krajobraz.....	18
6.7. Klimat lokalny, stan powietrza atmosferycznego i klimat akustyczny	18
6.8. Ustawowe formy ochrony przyrody na obszarze objętym projektem planu.....	20
6.9. Inne obszary i elementy chronione	27
OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU.....	28
7. Ocena rozwiązań funkcjonalno - przestrzennych i innych ustaleń projektu planu.....	28
7.1. Cel opracowania projektu planu	28
7.2. Ustalenia planu.....	28
7.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym.	30
7.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu	33
7.5. Istotne z punktu widzenia projektu planu zapisy zawarte w ustawach	34
7.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu.....	35
8. Ocena oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń projektu planu.	36

8.1. Oddziaływanie na rzeźbę terenu, gleby i warunki podłoża	36
8.2. Oddziaływanie na warunki wodne	37
8.3. Oddziaływanie na szatę roślinną, świat zwierzęcy, różnorodność biologiczną oraz obszary chronione	42
8.4. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność	49
8.5. Oddziaływanie na stan higieny atmosfery i klimat lokalny	74
8.6. Oddziaływanie na klimat akustyczny	76
8.7. Oddziaływanie na ludzi	78
8.7. Oddziaływanie na krajobraz	80
8.8. Emitowanie pola elektromagnetycznego	82
8.9. Oddziaływanie na zasoby naturalne	83
8.10. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	83
8.11. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko	83
8.12. Oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, chwilowe, krótkoterminowe, średnioterminowe i trwałe	84
8.13. Oddziaływanie skumulowane i znaczące	86
9. Rozwiązania alternatywne	86
10. Rozwiązania eliminujące lub ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko	87
11. Metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu miejscowego oraz częstotliwość jej przeprowadzania	88
12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym oraz wnioski końcowe	88

Załączniki:

1. Obszar objęty opracowaniem na tle mapy topograficznej
2. Obszar objęty opracowaniem na tle form ochrony przyrody

WSTĘP

1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu Dominikowo oraz fragmentu obrębu Chomętowo, gmina Drawno, wywołanego uchwałą Nr XL/252/2022 Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 29 marca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu Dominikowo oraz fragmentu obrębu Chomętowo, gmina Drawno.

Opracowanie dotyczy terenów zlokalizowanych w obrębie Dominikowo i Chomętowo w gminie Drawno, położonej w powiecie choszczeńskim, w województwie zachodniopomorskim. Powierzchnia obszaru objętego projektem planu wynosi ok. 1936 ha.

Obszar opracowania stanowi zwarty obszar zlokalizowany w granicach całego obrębu Dominikowo oraz części obrębu ewidencyjnego Chomętowo. Przedmiotowy teren jest w znacznej części jest niezabudowany stanowiąc rozległe obszary użytków rolnych oraz leśnych. Tylko niewielka część znajdująca się w centrum opracowania to zabudowania należące do wsi Dominikowo. Uzupełnienie stanowią wody powierzchniowe reprezentowane przez Jeziora – Dominikowskie (Dominikowo Duże, Dominikowo Wielkie) oraz Dominikówek (Chometowskie, Dominikowo Małe).

2. Podstawy formalno – prawne opracowania

Zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029) na organie administracji opracowującym m.in. projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego spoczywa obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ww. dokumentu. W tym zakresie nowa ustawa zmienia i precyzuje obowiązujące przed jej wejściem w życie zapisy art. 40 ust. 1 oraz art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973 ze zm. t.j.). Stanowi ona jednocześnie dostosowanie polskich regulacji prawnych do ustaleń zawartych w dyrektywach Wspólnot Europejskich.

W myśl ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy – zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – ma na celu przede wszystkim, w oparciu o istniejące uwarunkowania, określenie m. in.:

- przeznaczenia terenu oraz linii rozgraniczających tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania,
- zasad kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu,
- zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- szczególnych warunków zagospodarowania terenu, w tym ograniczeń wynikających między innymi z potrzeby ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- zasady modernizacji, rozbudowy, budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Prognoza ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń projektu planu miejscowego na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno – przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne dla każdego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, o ile projekt planu nie uzyska odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynikającego ze stosownego uzgodnienia z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska i państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym. Analizie i ocenie podlega projekt planu wraz z rysunkiem. Prognoza pozwala – we wszystkich fazach planowania – uwzględnić wzajemne relacje pomiędzy uwarunkowaniami przyrodniczymi a przyjętymi rozwiązaniami planistycznymi.

Prognoza oddziaływania na środowisko, wraz z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jest przedmiotem społecznej oceny – podlega wyłożeniu do publicznego wglądu, a jej ustalenia mogą mieć wpływ na decyzję Rady Miejskiej w sprawie uchwalenia planu miejscowego.

3. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu form zagospodarowania przestrzennego, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie wskazano w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z tym artykułem prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązanie z innymi dokumentami.
- Informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.
- Propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.
- Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.
- Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.
- Oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy.
- Datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

- Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.
- Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.
- Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

- Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.
- Przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Ponadto prognoza przedstawia:

- Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.
- Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu, cele i przedmiot obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, informacje zawarte w prognozie powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy – regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym.

Niniejsza prognoza została opracowana w oparciu o akty prawne:

- ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 1973 ze zm.),
- ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 916),
- ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2233 ze zm.),
- ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 1326 ze zm.),
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze* z (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 1072),
- rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. *w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych* (Dz. U. z 2012 r. poz. 463),
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1225),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej roślin* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej grzybów* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408),

rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183)

4. Metody pracy i materiały źródłowe

W Prognozie przedstawiono wyniki analizy, a także oceny potencjalnych zagrożeń dla środowiska wynikających z zapisów projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu Dominikowo oraz fragmentu obrębu Chomętowo, gmina Drawno. Zaproponowano rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ ustaleń projektu planu na środowisko. Określono także możliwości podniesienia kondycji i sprawności funkcjonowania systemów przyrodniczych.

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Ekologia a planowanie przestrzenne, Wiadomości Ekologiczne, t. XXXI, z.3, PAN, 1985,
- Fizjografia Urbanistyczna, A. Szponar, PWN Warszawa, 2003,
- Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno – geograficzne, J. Kondracki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 1994,
- Geograficzne badania środowiska przyrodniczego, Rychling A. (red.), PWN Warszawa, 2007,
- Geomorfologia, Klimaszewski M., PWN Warszawa, 1978,
- Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA. Fundacja IUCN, Warszawa,

Materiały kartograficzne:

- mapa topograficzna dla obszaru gminy,
- mapa zasadnicza w skali 1:1000 dla obszaru planu,
- www.geoportal.gov.pl
- www.geoserwis.gdos.gov.pl
- www.drawno.e-mapa.net

Dokumenty, inne opracowania:

- Uchwała Nr XL/252/2022 Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 29 marca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu Dominikowo oraz fragmentu obrębu Chomętowo, gmina Drawno,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Drawno, 2021,
 - Prognoza oddziaływania na środowisko studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Drawno, kwiecień 2018 – czerwiec 2021,
- Lokalny Program rewitalizacji gminy Drawno na lata 2017-2023
- Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Drawno, 2018,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, 2020 r.,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno na lata 2016-2020, z perspektywą do roku 2022,

Inne źródła:

- wizja terenowa (maj 2022 r.).

Powyższe materiały, w połączeniu ze szczegółową wizją terenową, pozwoliły opracować charakterystykę stanu funkcjonowania środowiska, a także możliwości regeneracji i rewitalizacji. Charakterystyka ta została zawarta w rozdziale 5 i 6 *Prognozy*.

W toku prac nad sporządzeniem prognozy przeprowadzono badania terenowe, a także zastosowano metodę indukcyjno-opisową, polegającą na łączeniu w całość zebranych informacji o środowisku i mechanizmach jego funkcjonowania. Dodatkowo posłużono się także metodą porównawczą, wykorzystując ogólną wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości.

CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

5. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Gmina Drawno, to gmina miejsko-wiejska, położona w południowej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie choszczeńskim. Gmina od zachodu graniczy z gminami Recz, Choszczno i Bierzwnik (powiat choszczeński), od północy z gminą Kalisz Pomorski (powiat drawski), od wschodu z gminami Tuczo i Człopa (powiat wałecki). Natomiast od południa Drawno sąsiaduje z gminą Dobiegniew, należąca do powiatu strzelecko-drezdeneckiego w województwie lubuskim. Powierzchnia gminy Drawno wynosi 320,9 km², z czego miasto stanowi 5,1 km².

Drawno, będące siedzibą gminy, wraz z 20 pozostałymi obrębami tworzy gminę o charakterze leśnym. Miasto położone jest przy drodze wojewódzkiej nr 175, pomiędzy miastami Choszczno i Kalisz Pomorski. Ponadto przez gminę przebiega droga krajowa nr 10 (Szczecin – Płońsk) oraz linia kolejowa nr 410 relacji Grotniki Drawskie – Choszczno i linia kolejowa nr 403 Piła Północ - Ulikowo. Gmina nie należy do obszarów silnie zurbanizowanych, ponadto ze względu na dogodny położenie, w odniesieniu do ukształtowania terenu, rozwija się głównie w kierunku turystycznym.

Gmina Drawno wyróżnia się dużym pokryciem form ochrony przyrody, w jej zasięgu znajdują się przede wszystkim Drawieński Park Narodowy oraz obszary Natura 2000.

Gmina Drawno ma charakter leśny. Lasy i grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują niemal 70% całkowitej powierzchni gminy. Znaczną część terenów stanowią użytki rolne - ok. 22%. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią tylko ok. 2%, z czego ponad połowa to tereny komunikacji drogowej i kolejowej. Zwarte przestrzenie utwardzone występują w największym stopniu w rejonie Drawna i Dominikowa.

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski J. Kondrackiego, gmina Drawno położona jest w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich, w której skład wchodzi makroregion Pojezierze Południowopomorskie oraz Pojezierze Zachodniopomorskie. Tereny gminy Drawno znajdują się w zasięgu tych dwóch makroregionów, gdyż położone są w mezoregionie Pojezierze Choszczeńskie, będącego jednostką Pojezierza Zachodniopomorskiego oraz w mezoregionie Równina Drawska, należącym do Pojezierza Południowopomorskiego.

Na obszarze opracowania występują liczne formy ochrony przyrody – obszar Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu oraz otulina parku narodowego, które szczegółowo opisane zostały w pkt. 6.8.

Obszar objęty opracowaniem w znacznej części jest niezabudowany stanowiąc rozległe obszary użytków rolnych oraz leśnych. Tylko niewielka część znajdująca się w centrum opracowania to zabudowania należące do wsi Dominikowo. Jest to w dużej mierze zabudowa o charakterze wiejskim – zabudowa zagrodowa, ale także jednorodzinna wolnostojąca, uzupełnione przez usługi. Dodatkowo istotną rolę stanowią wody powierzchniowe reprezentowane przez Jeziora – Dominikowskie (Dominikowo Duże, Dominikowo Wielkie) i Dominikówek (Chometowskie, Dominikowo Małe) oraz przepływającą rzekę Młynnik, co sprzyja także powstawaniu zabudowy letniskowej oraz rozwijaniu usług turystyki, sportu i rekreacji.

Przez obszar opracowania przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna średniego napięcia SN 15kV oraz występują liczne obiekty infrastruktury technicznej. Do najważniejszych należą: oczyszczalnia ścieków, stacja transformatorowa oraz stacja wodociągowa.

6. Charakterystyka poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego i ich wzajemnych powiązań

6.1. Rzeźba terenu

Pojezierze Choszczeńskie – obejmujące większą część gminy i wiąże się z łukiem moren czołowych, uformowanych przez wysunięty na południe odrzański jezior lodowcowy, gdzie wały morenowe zmieniają kierunek z równoleżnikowego na południkowy, tworząc człon pośredni między Pojezierzem Myśliborskim, a Pojezierzem Ińskim. Wysokości moren dochodzą do 100 – 120 m n.p.m. Prostopadle do łuku moren przebiegają liczne rynny polodowcowe, wypełnione często jeziorami.

Równina Drawska – to obszar ciągnący się wzdłuż doliny Drawy, na wschód od Pojezierza Choszczeńskiego i Dobiegniewskiego, aż po jezioro Lubie na północy. Jest rozległym polem sandrowym powstałym w fazie pomorskiej zlodowacenia bałtyckiego. Sandr ten budują wodnolodowcowe piaski, sporadycznie przewarstwione żwirami.

W ukształtowaniu rzeźby terenu gminy Drawno można wyróżnić:

- równinę sandrową (sandry Równiny Drawskiej)
- dolinę Drawy z systemem teras dolinnych,
- wzniesienia kemowe (Srebrna Góra, Winna Góra, Wapienna Góra, Lisia Góra na Polanie Drawskiej),
- system rynien subglacjalnych, w znacznej części wypełnionych jeziorami.

Ukształtowanie terenu w granicach opracowania jest dość mocno zróżnicowane, mając jednak na uwadze całą powierzchnię, różnice te rozciągają się na znacznym terenie. Najwyżej położone tereny znajdują się w na terenie lasów po wschodniej stronie opracowania oraz przy zachodnim krańcu granicy opracowania na terenach rolnych (ok. 88-90 m n.p.m.). Najmniejsze wartości tego parametru występują w obniżeniach jezior oraz ciek Młynnik (ok. oraz na brzegu jeziora Dubie w południowej części terenu (ok. 77,5-79 m n.p.m.)

Obszar gminy zlokalizowany jest w granicach jednostki geologiczno-strukturalnej pod nazwą wał pomorski. Lokalnie w strukturze wału można wyróżnić antyklinę Drawna.

Stropowe części wału pomorskiego budują osady jurajskie. Powierzchniową warstwę na terenie gminy tworzą utwory czwartorzędowe z okresu plejstocenu (utwory polodowcowe) i holocenu (osady rzeczne, torfy). Na terenie gminy dominują piaski i żwiry wodnolodowcowe (dolne i górne), lokalnie występują: gliny zwałowe i ich eluvia oraz ropy, mułki, piaski i żwiry kemów, piaski i żwiry rzeczne oraz szereg utworów holocenijskich w dnach i dolnych partiach stoków dolin, mis jeziornych, zagłębień bezodpływowych.

Na obszarze gminy Drawno nie stwierdzono występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

Rzeźba terenu obszaru objętego analizą, biorąc pod uwagę deniwelacje terenu, może stwarzać ograniczenia w zagospodarowaniu i zabudowie terenu. Na terenach, gdzie deniwelacje terenu na niewielkich powierzchniach są znaczne, w planie miejscowym wprowadzono jednak przeznaczenie pod funkcje rolnicze oraz leśne, a także są w miejscach występowania cieków, które także nie stanowią terenów pod zabudowę. Niemniej jednak istotne jest, aby przy wprowadzaniu nowego zainwestowania zapewnić odpowiednie gospodarowanie masami ziemnymi, które mogą powstać w trakcie prac budowlanych.

6.2. Zasoby naturalne

Na obszarze gminy Drawno występuje 6 udokumentowanych złóż - piasków oraz kredy jeziornej. Dla złoża kredy wydobyć zostało zaniechane Najbliżej położone złożo od obszaru opracowania to eksploatacja

odkrywkowa kruszywa naturalnego - piasków w Niemeńsku (nr złoża KN 5968). W granicach opracowania brak jest przesłanek na znalezienie kopalni, jednocześnie brak jest eksploatowanych kopalni na terenie objętym planem.

6.3. Warunki wodne

Gmina Drawno położona jest w dorzeczu Odry, a przez jej obszar przebiega granica między zlewniami Dolnej Odry i Noteci. Na terenie gminy, sieć rzeczna jest dobrze rozwinięta, tworzą ją rzeki: Drawa, Głęboka, Bagnica I, Bagnica II, Sitna, Słopica, Korytnica i Wardynka. Przeważająca część położona jest w zlewni rzeki Drawy, a znacznie mniejsza w zlewni rzeki Wardynki, będącej dopływem rzeki Iny.

Obszar objęty opracowaniem znajduje się w regionie wodnym Warty. Przez teren przepływa ciek wodny Młynnik będący strumieniem.

Ponadto na terenie gminy Drawno położone jest 12 jezior o powierzchni powyżej 1 ha, które zajmują łączną powierzchnię 614 ha. Należą do nich:

- Jezioro Dubie Południowe (Adamowo) o powierzchni 110 ha i głębokości do ok. 4 m w części wschodniej oraz do ok. 34 m w części zachodniej oraz Jezioro Dubie Północne (Grażyna) o powierzchni 65 ha i głębokości do ok. 5 m,
- Jezioro Trzebuń o powierzchni 136 ha,
- Jezioro Dominikowo Małe (Chomętowskie) – niewielki zbiornik wodny położony w lesie o wysokim stopniu eutrofizacji, o powierzchni 12,5 ha i głębokości do ok. 3 m,
- Jezioro Dominikowo Wielkie o powierzchni 78 ha i głębokości do ok. 17 m,
- Jezioro Piaseczno o powierzchni 38,5 ha,
- Jezioro Pańskie o powierzchni 44,9 ha,
- Jezioro Karpino o powierzchni 28,5 ha,
- Jezioro Środkowe o powierzchni 22,5 ha
- Jezioro Krzywy Róg o powierzchni 16 ha,
- Jezioro Nowa Korytnica o powierzchni 97,5 ha,
- Jezioro Żółwińskie o powierzchni 8,5 ha,
- Jezioro Czarne Zdanowskie o powierzchni 8,6 ha i głębokości do ok. 30 m.

Na terenie niniejszego planu znajduje się Jezioro Dominikowo Małe (Chomętowskie) oraz Jezioro Dominikowo Wielkie.

Ponadto, w granicach opracowania występują rowy melioracyjne, regulujące stosunki wodne w północnej części planu na polach uprawnych.

Obszar objęty opracowaniem leży poza granicami Głównego Zbiornika Wód Podziemnych.

Jakość wód

Obszar objęty projektem mpzp położony jest w zasięgu JCWPd nr 25, znajdującego się w regionie wodnym Warty, w dorzeczu Odry. Stan ogólny określony został jako dobry, a ryzyko niespełnienia celów środowiskowych jest niezagrożone. Jeżeli chodzi o szczegółową jakość wód podziemnych, stan chemiczny, ilościowy jak i ogólny dla JCWPd oceniony został jako dobry. Reasumując, zagrożeniem dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych w gminie Drawno mogą być głównie spływy powierzchniowe związków pochodzących ze środków ochrony roślin oraz z nawozów mineralnych, a także zanieczyszczenia pochodzące z zanieczyszczeń komunikacyjnych oraz z prowadzonych działalności gospodarczych.

Zgodnie z badaniami z 2021 r. przeprowadzonymi przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w punkcie pomiarowo-kontrolnym w miejscowości Krzynki, gm. Pełczyce zlokalizowanym w odległości ok. 40 km od obszaru opracowania, wykazano końcową III klasę jakości wód.

Obszar opracowania leży w zasięgu dwóch jednolitych części wód powierzchniowych: Dopływ z jez. Piaseczno PLRW60001818885936 oraz Bagnica PLRW60001818885932. Zgodnie z Oceną jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu dla ww. jcwp nie przeprowadzono badań monitoringowych.

Ostatnie badania na terenie powiatu choszczeńskiego przeprowadzono w 2014 r. W 2014 r. zbadano jednolite części wód: Drawa od Drawicy do Mierzęckiej Strugi (pkt pomiarowy Drawa – poniżej ujścia Drawicy w m. Rościn), Korytnica (pkt pomiarowy Korytnica -ujście do Drawy w m. Bogdanka), Słopica (pkt pomiarowy Słopica – ujście do Drawy w m. Międzybórz). Dla rzeki Korytnicy, której stan ekologiczny oceniono jako dobry, nie badano substancji chemicznych, więc nie można było wykonać oceny stanu. Stan/potencjał ekologiczny Słopic, wyznaczony na podstawie sklasyfikowanych elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych oceniono jako umiarkowany (III klasa), o czym zdecydowała jakość elementów biologicznych. Stan ekologiczny JCWP Korytnica i Drawa od Drawicy do Mierzęckiej Strugi oceniano jako dobry. Jakość oznaczanych elementów fizykochemicznych w JCWP Drawa od Drawicy do Mierzęckiej Strugi spełniała wymagania określone dla bardzo dobrego stanu (I klasa), a w pozostałych badanych JCWP – dla dobrego stanu (II klasa). W zakresie oceny spełnienia wymagań dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację badania JCWP wykazały, że dla JCWP Drawa od Drawicy do Mierzęckiej Strugi nie były spełnione. Ze względu na fakt, iż stan badanych JCWP jest wypadkową oceny potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i oceny spełnienia wymagań dla obszarów chronionych, określono go dla wszystkich trzech JCWP jako zły.

6.4. Gleby

Gmina Drawno należy w większości do Dobiegniewskiego regionu rolniczo glebowego, powiązanego z obszarem równiny sandrowej. Gleby na obszarze gminy Drawno zostały utworzone z utworów czwartorzędowych, pochodzących z okresu recesji zlodowacenia oraz późniejszych. Przeważają gleby brunatne właściwe oraz wylugowane utworzone na utworach gliniastych, ale występują również gleby bielcowe powstałe z utworów pyłowych wodnego pochodzenia – lekkie, średnie i ciężkie. Ponadto na obszarach leśnych parku narodowego występują wykształcone na piaskach gleby rdzawe. Licznie również występują gleby torfowe powstałe w związku z akumulacyjną działalnością rzeki Drawy. Natomiast wysokie zróżnicowanie pokrywy glebowej występuje w zagłębieniach rynnowych i dolinach rzecznych. Najlepsze gleby gminy położone są między Drawnem, a Święciechowem i należą do kompleksu pszennego dobrego. Ogólnie, na terenie gminy występują gleby żyzne, przeważnie 3-ego do 5-ego kompleksu przydatności rolniczej. Pod względem gleboznawczej klasyfikacji gruntów na terenie gminy Drawno przeważają gleby klas średnio dobrej jakości (klasa IIIb) oraz średniej jakości (klasa IVa). Nie występują gleby najlepszej jakości klas I i II. Znaczny udział mają również gleby klasy bonitacyjnej V.

Gleby pokrywające obszar opracowania są dość zróżnicowane. Występują tu głównie gleby mineralne oraz niewielkie fragmenty gleb organicznych i mineralno-organicznych. Gleby omawianego obszaru na użytkach rolnych reprezentują w części gleby klas III (część zachodnia opracowania). Pozostałe to przede wszystkim gleby klasy: IV, IVa i IVb, V oraz miejscami RVI. W przyjeziornych obniżeniach terenu występują gleby mineralno-organiczne –torfowo-mułowe oraz gleby murszowo-mineralne i murszowate.

Na obszarze opracowania występuje zagrożenie pokrywy glebowej procesami erozji wodnej i wiatrowej. Erozja wywołana wiatrem (eoliczna) jest ograniczona do równinnych terenów rolniczych i oddziałuje w sezonach, gdy powierzchnia pól jest odsłonięta i nie chroniona szatą roślinną. Do obszarów o potencjalnie

silnej erozji wodnej zaliczyć stoki rynien jeziornych. Dla ograniczenia erozji gleb wskazane jest zachowanie przydrożnych szpalerów drzew, miedz oraz niewielkich zadrzewień i terenów leśnych występujących w obrębie rolniczej przestrzeni. Utrzymywanie korzystnych dla wilgotności gleb warunków gruntowo-wodnych możliwe jest dzięki utrzymywaniu drożności kanałów melioracyjnych oraz zachowaniu oczek wodnych w obrębie bezodpływowych obniżeń.

Niezależnie od naturalnej odporności własnej, gleby podlegają degradacji fizycznej, głównie erozji wodnej (powierzchniowej i wąwozowej), która zależy od nachylenia zboczy, obecności i stanu pokrywy roślinnej, litologii, stosunków wodnych, użytkowania rolniczego gruntu i sposobu jego uprawy. Najbardziej narażone są zbocza dolin cieków wodnych oraz zbocza pagórków morenowych.

Do podstawowych przekształceń powierzchni gruntu na obszarze opracowania należą:

- geomechaniczne zniszczenia powierzchni terenu typowe dla terenów zabudowy, przejawiające się przede wszystkim w przekształceniach przypowierzchniowej warstwy litosfery, a w szczególności wykopy i nasypy, związane z posadowieniem budynków, lokalizacją infrastruktury technicznej itp.;
- przekształcenia związane z infrastrukturą komunikacyjną, w tym nasypy i wykopy;
- przekształcenia związane z systemem melioracyjnym;
- przekształcenia właściwości fizykochemicznych gleb związane z zabiegami agrotechnicznymi na terenach użytkowanych rolniczo.

Gleby, stanowiąc wierzchnią warstwę skorupy ziemskiej są integralną częścią środowiska przyrodniczego ulegającą wraz z nim nieustannym przemianom i przeobrażeniom. Gleby narażone są na degradację w związku z rozwojem rolnictwa i sieci osadniczej. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. W gminie Drawno gleby są ważnym zasobem przyrodniczym. Do największych zagrożeń dla gleb należy ich zbyt intensywne lub nieodpowiednie rolnicze wykorzystanie. Niezależnie od naturalnej odporności własnej, gleby podlegają degradacji fizycznej, głównie erozji wodnej (powierzchniowej i wąwozowej), która zależy od nachylenia zboczy, obecności i stanu pokrywy roślinnej, litologii, stosunków wodnych, użytkowania rolniczego gruntu i sposobu jego uprawy. Najbardziej narażone są zbocza dolin cieków wodnych oraz zbocza pagórków morenowych. Proces fizycznego niszczenia gleb związany jest również z eksploatacją kruszyw. W gminie Drawno zaznacza się zagrożenie niszczenia gleb spowodowane przez czynniki atmosferyczne – wiatr, opady oraz wody powierzchniowe. Przyczyny tego stanu rzeczy należy postrzegać w:

- źle wykonanej melioracji (przesuszenie wierzchnich warstw gleby)
- rolniczym użytkowaniem terenów o dużych spadkach
- stosowaniem niewłaściwych zabiegów agrotechnicznych.

Naturalna odporność gleb na chemiczne czynniki niszczące związana jest ściśle z typem gleb. Najmniejszą odporność na tego typu zagrożenia wykazują gleby luźne i słabo gliniaste, ubogie w składniki pokarmowe, a więc głównie gleby bielcowe. Odporne gleby to gleby mineralno-organiczne i organiczne. Gleby na omawianym obszarze reprezentują zatem różny stopień odporności na erozję.

Działania antropogeniczne powodują przechodzenie związków biogenych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych i powierzchniowych. Do zwiększenia degradacji przyczyniają się także: rzeźba terenu oraz warunki atmosferyczne. Oznacza to istnienie możliwości zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych przez działania rolnicze.

Analizując sytuację glebową i geomorfologiczną na obszarze objętym projektem mpzp, stwierdza się, że:

- dominujące gleby – mineralne oraz niewielkie fragmenty gleb organicznych i mineralno-organicznych – są odporne na erozję;
- gleby na omawianym obszarze miejscami są glebami silnie zmienionymi antropogenicznie, przeważnie są to gleby porolne, o występującej w głębszych warstwach podszwie płużnej;

- lokalnie występują deniwelacje terenu mogące potęgować erozję gleb i inne niekorzystne zjawiska. Tereny objęte opracowaniem są w bardzo dużym stopniu porośnięte lasami, co może przyczynić się do ograniczenia dewastacji w wyniku czynników erozji.

6.5. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Dla obszaru gminy Drawno została opracowana „Waloryzacja przyrodnicza gminy Drawno - Operat generalny”, która stanowi podstawę do wprowadzania działań ochronnych i planowania inwestycji na terenie gminy.

Według podziału geobotanicznego Polski Gmina Drawno leży w obrębie obszaru Euro-Syberyjskiego, prowincji Niżowo-Wyżynnej i Środkowoeuropejskiej, działu Bałtyckiego, poddziału Równin Przymorskich oraz Wysoczyzn Pomorskich, krainy Pojezierza Pomorskiego oraz okręgu Wałecko Drawskiego.

Roślinność potencjalna - roślinność jaka mogłaby się wykształcić spontanicznie, gdyby wyłączyć wszelką ingerencję człowieka na danym terenie. Na terenie Gminy Drawno dominują siedliska kwaśnych dąbrów, lasów bukowych i grądów. Są one związane z glebami brunatnymi i rdzawymi. Znaczny obszar zajmują siedliska łągów olsowych i olsów w związku ze znacznymi terenami znajdującymi się w strefie oddziaływania rzek i jezior.

Roślinność rzeczywista - zbiorowiska leśne gminy zasadniczo odpowiadają siedliskom, na których się rozwijają. Jednakże zgodnie z dokumentem pn. „Waloryzacja przyrodnicza gminy Drawno” wątpliwości budzić może kwestia zgodności boru mieszanego porastającego znaczne obszary w wschodniej części gminy i jest on pochodzenia antropogenicznego, porasta potencjalne siedliska kwaśnych dąbrów. Naturalne bory występują w obrębie Dominikowa oraz Głuska. Najbogatsze strukturalnie i florystycznie są lasy łągowe, które stanowią zręb roślinności proponowanej do ochrony w rezerwach. Związane są przestrzennie z doliną Drawy. Występują też na torfowych, częściowo odwodnionych obrzeżach mis jeziornych.

Roślinność łąkowa - zbiorowiska łąk zajmują około 4% powierzchni gminy. Zbiorowiska łąk zajmują stosunkowo duży fragment powierzchni gminy (duży kompleks zmeliorowanych łąk i pastwisk występują w okolicy Brzeziny). Do najbardziej interesujących należą wilgotne łąki rdestowo-ostrożeńowe, świeże łąki rajgrasowe, ekstensywnie koszone ziołorośla sitowia leśnego, turzycowiska turzycy darniowej, turzycowiska turzycy tunikowej. Wskutek zarzucenia dawnego, ekstensywnego użytkowania te cenne przyrodniczo typy łąk, jeszcze kilkanaście lat temu bardzo pospolite, przekształcają się szybko we wtórne turzycowiska lub mozgowiska, zarastają trzciną, ostrożeniem polnym i pokrzywą, a z czasem łozami i olszami. Zbyt intensywne i zbyt niskie koszenie przekształca je natomiast w ubogie florystycznie łąki kłosówkowe. Ich zachowanie wymaga zabiegów aktywnej ochrony przyrody, gdyż zaniechanie obecnie prowadzonego ekstensywnego użytkowania spowoduje procesy sukcesyjne w kierunku mniej wartościowych inicjalnych zbiorowisk leśnych.

Roślinność torfowisk - stanowiska torfowisk są stosunkowo nieliczne na terenie Gminy Drawno jednak stanowią jedno z cenniejszych ekosystemów. Są to zarówno mszary dywanowe z wełnianką lub turzycą dzióbkową i torfowcem odgiętym, jak i kępkowo-dolinkowe mszary z torfowcem Magellana; spotyka się też skupienia przygiełki białej, turzycy bagiennej i turzycy nitkowatej. W dolinach rzek i w zagłębieniach połączonych z jeziorami wykształcają się torfowiska pojezierne, zalewowe, przepływowe i źródłiskowe, o zróżnicowanej hydrologii, często zasilane dodatkowo wypływami wód podziemnych. Bardzo zróżnicowana jest w rezultacie ich roślinność, obejmując rozmaite zbiorowiska od trzęsawisk z bobrkiem trójlistkowym, przez mechowiska z turzycą obłą, podszyte mchami brunatnymi szuwały kłoci wiechowatej, kwaśne młaki z turzycą pospolitą, po skupienia kępowych turzyc - np. tunikowej i darniowej oraz szuwały turzycowe. Roślinność wielu torfowisk, zwłaszcza zalewowych, przepływowych i źródłiskowych, ale i niektórych torfowisk pojeziornych, była użytkowana kośnie. W rezultacie wykształciły się na nich fitocenozy

półnaturalne o charakterze łąkowym. Zabiegi przeprowadzane na torfowiskach powinny prowadzić do odwrócenia skutków przesuszenia tych ekosystemów będącego bezpośrednim lub pośrednim skutkiem działań człowieka (zahamowanie odpływu, wpływ szaty roślinnej na funkcjonowanie torfowisk). Celem ubocznym jest także retencja wody w formach nie powodujących uszczerbku dla walorów przyrody.

Zieleń śródpolna

Zadrzewienia śródpolne, szczególnie o charakterze pasowym, przydrożne i przywodne pełnią rolę migracyjnych korytarzy środowiskowych, urozmaicają krajobraz gminy, podnoszą walory estetyczno-krajobrazowe oraz spełniają na obszarach użytkowanych rolniczo, funkcję zabezpieczającą przed procesami erozyjnymi i stepowaniem. Ponadto, regulują stosunki wodne i poprawiają lokalny agroklimat. Na terenie gminy Drawno najistotniejsze kompleksy zadrzewień śródpolnych zlokalizowane są wzdłuż większości dróg, a także w rejonie oczek wodnych, cieków, rowów i miedz. W zadrzewieniach przeważają takie gatunki jak grusza, topole, wierzyby, kasztanowce, jesiony oraz olsze czarne, a także kruszyna pospolita, kalina koralowa. Istniejące już zadrzewienia i zakrzaczenia winny podlegać systematycznym pracom pielęgnacyjnym i renowacji oraz w razie konieczności rozbudowie.

Zieleń cmentarna stanowi uzupełnienie roślinności na terenie gminy.

Szlakom komunikacyjnym towarzyszą liczne gatunki ruderalne. Spotkać tu można m. in. gatunki takie, jak: wrotycz pospolity *Tanacetum vulgare* L., perz właściwy *Elymus repens* (L.) Gould, babka zwyczajna *Plantago major* L., babka lancetowata *Plantago lanceolata* L., sałata kompasowa *Lactuca serriola* L., krwawnik pospolity *Achillea millefolium* L., tasznik pospolity *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik., wiechlina roczna *Poa annua* L., cykoria podróżnik *Cichorium intybus* L., bniec biały *Melandrium album* (Mill.) Garcke, wiesiołek dwuletni *Oenothera biennis* L., pasternak zwyczajny *Pastinaca sativa* L., stulicha psia *Descurainia sophia* (L.) Webb ex Prantl, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica* L., nawłóć pospolita *Solidago virgaurea* L. i inne. Rośliny segetalne, spotykane także na obszarze objętym opracowaniem to np. mak polny *Papaver rhoeas* L., chaber bławatek *Centaurea cyanus* L., rumian polny *Anthemis arvensis* L., owies głuchy *Avena fatua* L., rumianek pospolity *Chamomilla recutita* (L.) Rauschert, komosa biała *Chenopodium album* L., szczaw kędzierzawy *Rumex crispus* L., szczaw polny *Rumex acetosella* L., ostrożeń polny *Cirsium arvense* (L.) Scop., rdest ptasi *Polygonum aviculare* L., wyka drobnokwiatowa *Vicia hirsuta* (L.) S.F. Gray, tobołki polne *Thlaspi arvense* L. i inne.

Obszar opracowania jak i jego bezpośrednie sąsiedztwo jest zasobny we florę i faunę z racji ulokowania w obszarze terenów cennych przyrodniczo. Występowanie wielu różnorodnych siedlisk stwarza organizmom żywym warunki i szansę na rozwój.

Szata roślinna

Na obszarze objętym opracowaniem występują następujące typy siedlisk:

91E0b – Łęgi olszowe, olszowo-jesionowe, jesionowe

Zlokalizowane na terenie 1L, 2L, 3L, 5L, 6L, 7L. Występują głównie w dnach dolin mniejszych rzek i strumieni. Występują tu olsze czarne, jesiony wyniosłe, a w warstwie krzewów panuje czeremcha zwyczajna, porzeczka czarna, leszczyna pospolita, bez czarny. Jako domieszka pojawiają się klony zwyczajne, jawory, graby zwyczajne. W wartswie runa mogą występować pokrzywa, niecierpek pospolity, podagrycznik pospolity, czyściec leśny, przytulia czepna. Głównymi zagrożeniami są działania polegające na modyfikowaniu warunków wodnych i regulowaniu rzek. Silny jest także wpływ działań należących do sfery działań gospodarki leśnej.

91T0 - Cladonio rangiferinae-Pinetum – Śródlądowy bór chrobotkowy

Zlokalizowane na terenie 3L, 4L, 5L. Śródładowy bór chrobotkowy jest to kserofilny bór sosnowy skrajnie suchych i ubogich siedlisk piaszczystych. W klasyfikacji leśnosiedliskowej odpowiada typowi boru suchego, mającego zazwyczaj niską bonitację. Pod względem fitosocjologicznym odpowiada zespołowi Cladonio-Pinetum, którego cechą jest obfite występowanie w runie krzaczkowatych porostów, głównie chrobotków Cladonia sekcji Cladina i rzadziej płucnic Cetraria, oraz mszaków przy stosunkowo słabym udziale roślin naczyniowych.

9160 - Stellario-Carpinetum – Grąd Subatlantycki

Zlokalizowane na terenie 15L, 16L. Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje lasy liściaste z udziałem i dynamicznym rozwojem graba, z grądowym runem. Typowy grąd subatlantycki to las dębowo-grabowy lub bukowo-dębowo-grabowy, zazwyczaj o skąpym runie. Płaty występujące w szczególnych sytuacjach terenowych i siedliskowych albo też płaty zniekształcone, mogą jednak mieć fizjonomię i strukturę florystyczną nieco odmienną od tego typowego obrazu. Typowy grąd subatlantycki jest na ogół zbiorowiskiem wielowarstwowym i wielogatunkowym. W skład drzewostanu wchodzi zwykle: grab *Carpinus betulus* i dęby - najczęściej dąb szypułkowy *Quercus robur*. Znamienny jest stały, a niekiedy znaczny udział buka *Fagus sylvatica*, który może być nawet gatunkiem panującym. Runo składa się głównie z gatunków typowych dla całej grupy lasów dębowo-grabowych, jak gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, fiołek leśny *Viola reichenbachiana*, wiechlina gajowa *Poa nemoralis*.

Do zbiorowisk roślinnych niebędących lasami, które także są chronionymi należą:

3140 - Charceria spp - Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic

Zlokalizowane na terenie 1WS. Siedliska te stanowią naturalne zbiorniki wód oligotroficznych oraz mezotroficznych. Dominującą grupą roślin, która porasta dno zbiorników są ramienice, tworzące tzw. łąki podwodne – często o charakterze jednogatunkowych agregacji. Jeziora te charakteryzują się dużą przezroczystością i zazwyczaj szmaragdowozielonym kolorem wody spowodowanym jej czystością oraz dużą ilością jonów wapnia. Wobec dużej przezroczystości wód ramienice mogą wegetować na znacznych głębokościach i łąki ramienicowe zajmują często duże powierzchnie dna zbiornika.

3150 - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion

Zlokalizowane na terenie 5WS. Siedliska tego typu obejmują naturalną grupę zbiorników wodnych – naturalne jeziora, naturalne zbiorniki wodne i starorzecza. Charakterystyczne dla tego typu siedlisk są wolno pływające makrofity, makrofity zakorzenione w dnie oraz pływające liście oraz skupienia drobnych roślin pływających po powierzchni wody. Najbliższe otoczenie (zlewnia) starorzeczy i innych naturalnych, eutroficznych zbiorników wodnych to zazwyczaj obszar w mniejszym lub większym stopniu poddany antropopresji. Wzrastający udział obszarów przekształconych przez człowieka (pól uprawnych, terenów zabudowanych itp.) w zlewni powoduje, iż zbiorniki ulegają przyspieszonej eutrofizacji. Zróżnicowanie morfologiczne zbiorników, cech fizyczno-chemicznych wód i osadów dennych mają decydujący wpływ na wykształcanie się poszczególnych typów roślinności. Zbiorniki podobne pod względem typu troficznego i morfologicznego wykazują podobieństwa w typie roślinności.

6510 - Arrhenatherion elatioris - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie

Zlokalizowane na terenie 18RN, 14WS, 15WS oraz terenach zabudowy: 1-2US, 1-4ML, 6ML-10ML oraz 1U/ZP. Siedliska te charakteryzują się występowaniem łąk bogatych w gatunki, rozciągających się od równin

po tereny górskie. Łąki te po zakwitnięciu traw są koszone. Siedliska te powstały w wyniku wycięcia lasów liściastych i zagospodarowania tych terenów jako łąki kośne. Koszone są zwykle dwa razy w roku oraz umiarkowanie nawożone. Najczęściej występują poza dolinami rzecznyymi. Nieraz spotyka się je w dolinach, ale wówczas porastają gleby odwadniane lub znajdują się poza zasięgiem wylewów rzeki. Ważnym czynnikiem środowiskowym dla łąki rajgrasowej jest poziom wody gruntowej. Zalega ona nie płycej niż 40 cm. Na siedliskach tych bardzo rzadko obserwuje się wodę na powierzchni gruntu. W suchszych okresach roku poziom wód gruntowej może opadać poniżej 150 cm. Siedliska cechuje udział takich traw, jak rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, stokłosa miękka *Bromus hordoraceus* i w górach, knietlica łąkowa *Trisetum flavescens*.

Ważne są także siedliska znajdujące się poza granicą opracowania jednak w niewielkiej odległości. Wśród niewymienionych wyżej siedlisk leśnych jest to głównie siedlisko *Quercion robori-petraeae* - Kwaśne dąbrowy, a wśród roślinnych *Koelerion glaucae* - Ciepłolubne, śródłądowe murawy napiaskowe.

6120 Ciepłolubne, śródłądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

Charakterystycznym elementem tych siedlisk jest występowanie ciepłolubnych zbiorowisk trawiastych, zbliżonych charakterem do muraw kserotermicznych i stepów piaszkowych, których występowanie uwarunkowane jest warunkami klimatycznymi, edaficznymi i antropogenicznymi. Suche murawy napiaskowe mają zwykle postać niskich, luźnych i do barwnych zbiorowisk trawiastych, o wyraźnej kępowej budowie oraz stosunkowo bogatej i zróżnicowanej florze roślin naczyniowych. Roślinność ciepłolubnych muraw napiaskowych stabilizowana jest i w dużej mierze kształtowana w wyniku ekstensywnej gospodarki pasterskiej. Po zaprzestaniu użytkowania murawy przekształcają się w drodze sukcesji wtórnej w zarośla, zdominowane początkowo przez podrost sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris*, brzozy brodawkowatej *Betula pendula*, topoli osiki *Populus tremula* i zapusty tworzone przez ją owca pospolitego *Juniperus communis*, a następnie w las o charakterze ciepłolubnej postaci boru mieszanego.

9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*)

Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje ubogie lasy dębowe z acydofilnym runem, typowe dla strefy wpływów klimatu atlantyckiego. Kwaśne dąbrowy mają zwykle drzewostan budowany przez dęby - bezszypułkowy *Quercus petraea* (zwłaszcza postaci cieplejsze i uboższe) lub szypułkowy *Quercus robur* (zwłaszcza postaci wilgotniejsze). W domieszce mogą wystąpić także: sosna *Pinus sylvestris*, brzoza brodawkowata *Betula pendula* (rzadziej brzoza omszona *Betula pubescens*), buk *Fagus sylvatica*, jarzębina *Sorbus aucuparia*. Stałym gatunkiem warstwy zielonej jest borówka czarna *Vaccinium myrtillus*.

Na obszarze objętym planem udokumentowano stanowiska roślin chronionych. Są to:

- widłak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum*) – 4 stanowiska na terenie 3L i 5L,
- widłak goździsty (*Lycopodium clavatum*) – 2 stanowiska na terenie 5L,
- pływacz zaniedbany (*Utricularia Australis*) – 1 stanowiska na terenie 5L,
- paprotka zwyczajna (*Polypodium vulgare*) – 3 stanowiska na terenie 3L,
- rdestnica nitkowata (*Potamogeton filiformis*) – 1 stanowisko na terenie 1WS,
- rdestnica stępiąca (*Potamogeton obtusifolius*) – 1 stanowisko na terenie 1WS,
- widłak spłaszczony (*Diphasiastrum complanatum*) – 1 stanowisko na terenie 3L.

Ważne są także stanowiska roślin znajdujące się poza obszarem opracowania, które poprzez naturalne procesy migracyjne mogą zmienić swój zasięg występowania. Z położonych najbliższej należy wymienić:

- wykę zarolową (*Vicia dumetorum*)

- kostrzewę piaskową (*Festuca psammophila*)
- konietlicę łąkową (*Trisetum flavescens*)
- drakiew gołębią (*Scabiosa kolumbaria*)
- rzęśl hakowatą (*Callitriche hamulata*)
- rdestnicę alpejską (*Potamogeton alpinus*)
- gwiazdnicę bagienną (*Stellaria alsine*)

Świat zwierzęcy

Na obszarze objętym projektem miejscowego planu stwierdzono występowanie wielu zwierząt zarówno kręgowców jak i bezkręgowców. Obszar objętym opracowaniem zawiera miejsca, gdzie występuje dość licznie ornitofauna. Są to głównie tereny rolnicze i leśne. W granicach planu udokumentowano miejsca, gdzie występują zwierzęta chronione takie jak:

- gągoł (*Bucephala clangula*) – 1 stanowisko na terenie 1WS,
- zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*) – 1 stanowisko na terenie 3L,
- żaba jeziorkowa (*Rana lessonae*) – 1 stanowisko na terenie 3L,
- jaszczurka żyworodna (*Lacerta vivipara*) – 1 stanowisko na terenie 3L,
- bocian czarny (*Ciconia nigra*) – 1 stanowisko na terenie 3L,
- lis (*Vulpes vulpes*) – 1 stanowisko na terenie 3L,
- brodziec samotny (*Tringa ochropus*) – 1 stanowisko na terenie 3L

Istotne są także gatunki występujące poza obszarem opracowania, które poprzez wędrówki i ruchy migracyjne mogą zmieniać swój zasięg występowania. Do takich należą:

- żuraw (*Grus grus*)
- czajka (*Vanellus vanellus*)
- słonka zwyczajna (*Scolopax rusticola*)
- zimorodek (*Alcedo atthis*)
- turkawka (*Streptopelia turtur*)
- jeż europejski (*Erinaceus europaeus*)
- borsuk (*Meles meles*)
- puchacz (*Bubo Bubo*)
- pustułka (*Falco tinnunculus*)
- przepiórka (*Coturnix coturnix*)
- gąsiorek (*Lanius collurio*)
- jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*)

Na terenie całej gminy spośród ssaków liczne są jelenie, sarny, dziki, lisy i zajęce. Populacja jeleni szczególnie liczna bywa jesienią i zimą na terenie parku narodowego. W środowisku przyrodniczym i wodnym widoczne są ślady działalności bobrów. Występuje tu również wydra, choć bardzo trudno ją zobaczyć. Faunę ssaków uzupełniają ryjówki, gryzonie, nietoperze, jeże i drobne drapieżniki (m. in. oba gatunki kun, tchórz, gronostaj, borsuk). Bardzo rzadko spotykane są: łosie, daniela, wilki, a także żubry, które na teren parku narodowego pochodzących z żyjących w sąsiedztwie populacji. Na terenie gminy Drawno występuje 13 gatunków ssaków łożnych i 13 gatunków ptaków łożnych. Z łowieckiego punktu widzenia najistotniejszymi gatunkami zwierzyny łożnej są jeleń, dzik i sarna.

Przeważająca część gminy Drawno objęta jest obszarem Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą PLB320016 (Obszar specjalnej ochrony ptaków). Zgodnie ze standardowym formularzem danych, w całym obszarze co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Jedną z najważniejszych ostoi puchacza oraz kilku gatunków ptaków drapieżnych w Polsce. Ważne zimowisko łabędzia krzykliwego (do 150 ptaków). Jedno z najważniejszych w Polsce lęgowisk żurawia. W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 2% populacji krajowej (C6) bielika (PCK) i puchacza (PCK), co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: błotniak stawowy, bocian czarny, kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), orlik krzykliwy (PCK), lelek, muchołówka mała, rybitwa czarna, rybołów (PCK), trzmieljad i gągoń; w stosunkowo wysokich zagęszczeniach (C7) występują: bąk (PCK), dzięcioł czarny, lerka, zimorodek i żuraw. Jesienią liczebność wędrujących żurawi przekracza 1% populacji szlaku wędrowskiego (C2); w wysokim zagęszczeniu zimą (C2) występuje łabędź krzykliwy (do 150 osobników).

6.6. Krajobraz

Zgodnie z Europejską Konwencją Krajobrazową, przyjętą we Florencji 20.10.2000 r., a ratyfikowaną przez Polskę 27.09.2004 r. (Dz. U. z 2006 r., nr 14, poz. 98) oraz z ustawą o ochronie przyrody ochronie1 podlegają także cenne walory krajobrazowe gminy Drawno. Do obowiązków państw-stron EKK należą:²

- prawne uznanie krajobrazów za podstawowy składnik otoczenia człowieka, dziedzictwo kulturalne i naturalne oraz fundament tożsamości mieszkańców;
- ustanowienie i wdrożenie polityki krajobrazowej, zmierzającej do realizacji celów konwencji w wyniku przyjęcia „konkretnych środków”;
- ustanowienie procedur uczestnictwa społeczeństwa oraz władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu i wdrażaniu polityki krajobrazowej;
- uwzględnienie krajobrazu w polityce planowania przestrzennego, kulturalnej, środowiskowej, rolnej, społecznej i gospodarczej.

W ostatnich czasach nastąpił wzrost świadomości ekologicznej, związany z ograniczeniem dobra, jakim jest przestrzeń. W wyniku tego krajobraz wiejski coraz częściej uznawany jest za dobro publiczne także w znaczeniu ekonomicznym; jest przykładem produktu wytworzonego przez działalność rolniczą w ramach pozaprodukcyjnych funkcji rolnictwa (non-commodity output). Nie można zapominać także, że krajobraz jest funkcją relacji społecznych.³

W konsekwencji krajobraz postrzega się jako zasób, który należy chronić, aby realizować cele rozwoju trwałego. Należy w tym miejscu podkreślić, że ochrona krajobrazu powinna odbywać się na wszystkich płaszczyznach, – należy go zatem traktować jako element: (1) rzeczywistości fizycznej (*matterscape*); (2) przestrzeni społeczno-prawnej (*powerscape*); (3) mentalny (*mindscape*).

Obszar objęty opracowaniem charakteryzuje się krajobrazem typowym dla polskich wsi. Część terenów jest niezabudowana i cechuje się rolniczym charakterem. Tereny zabudowane występujące w obszarze opracowania bądź zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie stanowią przede wszystkim tereny zabudowy zagrodowej. W granicach opracowania dostrzec można zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne, a także roślinność typową dla ogrodów przydomowych.

6.7. Klimat lokalny, stan powietrza atmosferycznego i klimat akustyczny

¹ ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627)

² za: Symonides E. 2008. Ochrona przyrody. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.

³ za: Kupidura A., Łuczewski M., Kupidura P. 2011. Wartość krajobrazu. Rozwój przestrzeni obszarów wiejskich. PWN, Warszawa.

Klimat lokalny warunkowany jest rozprzestrzenianiem się zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Bardzo ważną rolę odgrywają tu wysokość opadów, siła i kierunek wiatru, temperatura powietrza oraz wilgotność.

Obszar gminy Drawno według podziału Polski R. Gumińskiego, położony jest w obrębie dzielnicy pomorskiej i bydgoskiej. Dzielnicę pomorską należy do stosunkowo chłodnych. Rzeźba terenu wpływa na charakterystyczny rozkład opadów, które po północno-zachodniej stronie wzniesień morenowych przekraczają sumę 700 mm rocznie. Dzielnicę bydgoską stanowi strefę przejściową pomiędzy dzielnicą pomorską i cieplejszą oraz suchszą od niej dzielnicą środkową.

Parametry meteorologiczne charakteryzujące warunki klimatyczne tego obszaru, przedstawiają się następująco:

- średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7 - 8°C,
- najcieplejszym miesiącem jest lipiec [18 - 19°C], a najzimniejszym styczeń [(-2) - (-3) °C],
- średnia liczba dni gorących w roku [t_{\max} powyżej 25°C] wynosi 80 - 100, mroźnych natomiast [t_{\max} poniżej 0,0°C] wynosi 55 - 75,
- rocznie spada około 617 mm opadów,
- średnia liczba dni z pokrywą śniegową wynosi 50 - 60,
- okres wegetacyjny trwa 200 - 220 dni,
- łączne roczne nasłonecznienie wynosi około 1 423 h w roku,
- najczęściej występują wiatry z zachodu i południowego zachodu,
- zaleganie pokrywy śnieżnej trwa od 30 do 50 dni, choć zdarzają się zimy zupełnie bezśnieżne, a okresy bezśnieżne są pospolite niemal corocznie i trwają od 40 do 60 dni,
- średni czas trwania lata termicznego (ze średnią dobową temperaturą powyżej 15°C) wynosi 70 - 80 dni.

W Drawnie pogoda potrafi być zupełnie inna, niż wewnątrz pobliskiego kompleksu leśnego Puszczy Drawskiej, czy w okolicach Recza, gdzie jest np. większa częstotliwość burz. Znaczny wpływ na lokalny klimat Gminy Drawno mają rozległe kompleksy leśne Puszczy Drawskiej. Na obszarach leśnych zimą śnieg leży znacznie dłużej, a drogi są trudniej przejezdne, niż na terenach rolniczych odległych o zaledwie kilkanaście kilometrów. Wyraźne zmiany mikroklimatu zachodzą także w obrębie dolin rzecznych.

Jakość powietrza

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, gmina Drawno położona jest w zasięgu strefy zachodniopomorskiej PL3203 dla celów oceny jakości powietrza pod kątem zawartości ozonu, dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla i benzenu, pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartego w tym pyłu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu, a także pyłu zawieszonego PM2,5. *Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2021* opracowana przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie w 2022 roku wykazała, że strefa zachodniopomorska wg kryteriów odniesionych do ochrony zdrowia, w zakresie zawartości dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla, pyłu PM2,5 oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu, niklu, ozonu została zakwalifikowana w klasie A. Natomiast w zakresie uwzględnienia poziomu docelowego benzo(a)pirenu, w zakresie uwzględnienia poziomów dopuszczalnych pyłu PM10 zakwalifikowano do klasy C. Jednocześnie pod kątem ochrony roślin strefę zachodniopomorską w całości w zakresie zawartości dwutlenku siarki, tlenków azotu i ozonu zakwalifikowano do strefy A.

Kwalifikacja do klasy A oznacza, że w tym zakresie stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych. Kwalifikacja do klasy C oznacza, że stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe.

Dla obszarów wykazujących przekroczenia poziomów dopuszczalnych zostały opracowane programy ochrony powietrza określające kierunki działań niezbędnych do przywrócenia standardów jakości powietrza.

Do potencjalnych źródeł zanieczyszczenia atmosfery w rejonie obszaru opracowania należą:

- lokalne kotłownie;
- paleniska domowe;
- źródła ciepła i emisja technologiczna z obiektów usługowych i gospodarczych;
- emisja substancji ze szlaków komunikacyjnych;
- emisja niezorganizowana pyłów z terenów pozbawionych roślinności (np. drogi gruntowe, okresowo grunty orne);

potencjalny napływ zanieczyszczeń z otoczenia obszaru opracowania.

Ogólnie, dla gminy Drawno głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza są instalacje energetyczne oraz ciągi komunikacyjne (zanieczyszczenia powstające przy spalaniu paliwa samochodowego). Dwutlenek siarki emitowany jest przede wszystkim przez kotłownie lokalne, przy spalaniu zanieczyszczonego węgla. Tlenki azotu pochodzą ze spalania węgla, koksu, gazu i benzyn (transport samochodowy). Pyły – emitowane są do atmosfery wraz ze spalinami pochodzącymi ze spalania paliw stałych, a także w wyniku prac polowych na użytkach rolnych. Średnie stężenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w okresie zimowym jest kilka razy wyższe niż w okresie letnim. Ponadto w związku z inwestycjami budowlanymi (drogi, budownictwo mieszkalne) występuje trend czasowego i lokalnego podwyższenia zanieczyszczenia powietrza, głównie pyłami, związanymi ze wspomnianym procesem inwestycyjnym. Nie są to jednak zanieczyszczenia permanentne i kumulujące się w czasie, dlatego zagrożenie to należy traktować jako tymczasowe i o niewielkiej sile.

Podsumowując, należy stwierdzić, iż na jakość powietrza w gminie Drawno, w tym na obszarze objętym projektem mpzp, ma wpływ sposób zabudowy terenu i pora roku. W gęściej zabudowanych miejscach dochodzi do słabszej wymiany mas powietrza i kumulowania się zanieczyszczeń. Jakość powietrza pogarsza się w miesiącach zimowych, w sezonie grzewczym, gdzie oprócz niewielkiej emisji ze źródeł komunikacyjnych występuje emisja ze źródeł spalania paliw, szczególnie stałych. Na obszarze objętym opracowaniem panują bardzo dobre warunki dla cyrkulacji powietrza (liczne, otwarte przestrzenie, brak znaczących barier, sąsiedztwo dużych, otwartych zbiorników wodnych) stąd jakość powietrza jest dobra, a jej zagrożenie niskie.

Komfort akustyczny

Na klimat akustyczny miasta i gminy Drawno wpływają lokalne źródła hałasu, do których zalicza się głównie hałas komunikacyjny. Pod względem komfortu akustycznego na terenie opracowania nie powinny występować lokalne źródła hałasu, które mogą powodować przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych dla pory dziennej i nocnej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (zmienionego rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012r.). Brak jest dróg kategorii głównej: krajowych czy wojewódzkich. Obowiązujące obecnie wartości wskaźników długookresowych mieszczą się w przedziałach: dla poziomu dziennie-wieczorno-nocnego LDWN 50–68 dB, dla długookresowego poziomu hałasu w porze nocy LN 45–

65 dB; w przypadku wskaźników krótkookresowych: dla poziomu równoważnego hałasu w porze dnia LAeqD 50–68 dB, dla poziomu równoważnego hałasu w porze nocy LAeqN 45–60 dB.

Na terenie opracowania występują jedynie drogi powiatowe, które nie generują wzmożonego hałasu, gdyż ruch pojazdów nie jest tu znaczny. Trasa ta obsługuje lokalnych mieszkańców oraz w sezonie letnim turystów. Nie sporządzono dla tych dróg map akustycznych ani pomiarów hałasu. Do czynników mających wpływ na poziom emisji hałasu drogowego należą: natężenie ruchu, struktura strumienia pojazdów, a zwłaszcza udziału w nim transportu ciężkiego, stan techniczny pojazdów, rodzaj i stan techniczny nawierzchni, charakter zabudowy (zagospodarowanie) terenów otaczających.

Drugim największym źródłem hałasu jest użytkowanie maszyn rolniczych podczas wykonywanych prac, w tym szczególnie prac polowych. Klimat akustyczny pogarszany jest lokalnie przede wszystkim przez takie maszyny, jak: kombajny zbożowe, ciągniki rolnicze, kosiarki rolnicze, śrutowniki, dmuchawy do zboża i inne. Wysoka emisja dźwięków ma tutaj dwojakie źródło. Po pierwsze są to maszyny o dużej mocy nominalnej. Po wtóre większościowy odsetek używanych maszyn rolniczych przez przeciętnego rolnika w Polsce jest zaawansowana wiekowo, a przez to przestarzała technologicznie i wyeksploatowana.

Trzecim źródłem hałasu są wszelkie działania związane z turystyką i rekreacją. Choć priorytetowym założeniem zagospodarowania terenów przeznaczonych pod powyższe cele jest przede wszystkim zachowanie dobrego klimatu akustycznego (tj. niskiego natężenia hałasu), to jednak ruch turystyczny powodować może lokalne pogorszenie komfortu akustycznego. Źródłami tego stanu rzeczy mogą być m.in.: pojazdy towarzyszące rekreacji (np. łodzie motorowe), skupiska ludności, wzmożony lokalny ruch samochodowy i inne.

Od 19 lipca 2007 r. dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 112). Rozporządzenie określa zróżnicowane dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, wyrażone wskaźnikami hałasu LDWN, LN (mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem) oraz LAeq D i LAeq N (mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby).

Jednakże można twierdzić, że teren opracowania nie jest narażony na zagrożenie komfortu akustycznego pod względem hałasu komunikacyjnego. Ponadto położenie wśród lasów i znacznej ilości terenów zadrzewionych, które stanowią barierę akustyczną i wygłuszającą wskazuje na to, że na tym terenie nie dochodzi do przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu.

6.8. Ustawowe formy ochrony przyrody na obszarze objętym projektem planu

Omawiany obszar położony jest w granicach licznych obszarów chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody. Należą do nich:

- Obszar Natura 2000: Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Lasy Puszczy nad Drawą” PLB320016,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dominikowo-Niemeńsko”,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „D (Choszczno-Drawno”,
- Otulina Drawieńskiego Parku Narodowego

Obszar Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” PLB320016

Obszar o powierzchni 190 279,0 ha. Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. (D. U. Nr 25 z 4 lutego 2011 r. poz. 133).

Na podstawie standardowego formularza danych obszar obejmuje większą część dużego kompleksu leśnego w równinie sandrowej, położonej w środkowym i dolnym biegu rzeki Drawy. W lasach dominują bory sosnowe z domieszką brzozy, dębu i topoli. Zostały one znacznie przekształcone w wyniku

prowadzenia gospodarki leśnej na tym terenie przez kilkaset lat. Jednakże pewne fragmenty lasów np. Melico-Fagetum, Luzulo pilosae – Fagerum zachowały swój naturalny charakter. W miejscach, gdzie teren jest pofalowany, wzgórza osiągają wysokość do 220m. Najcenniejszym przyrodniczo obszarem jest centralna część ostoi, położona w widłach rzek: Drawy i Płocicznej. Są tu liczne jeziora (największym z nich jest J. Ostrowieckie – 370 ha). W rzeźbie terenu odznaczają się meandry obu rzek, obramowane wysokimi skarpami. Charakterystyczną cechą tych rzek jest bystry prąd wywołany silnym spadkiem terenu. Ich koryta i doliny zachowały charakter zbliżony do naturalnego. Jeziora są zróżnicowane pod względem trofizmu wód, od dystroficznych przez mezotroficzne do eutroficznych.

Występuje tu co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Jest to jedna z najważniejszych ostoi puchacza oraz kilku ptaków drapieżnych w Polsce. Ważne zimowisko łabędzia krzykliwego (do 150 ptaków). Jedno z najważniejszych w Polsce lęgowisko żurawia. W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 2% populacji krajowej bielika i puchacza, co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: błotniak stawowy, bocian czarny, kania czarna, kania ruda, orlik krzykliwy, lelek, muchołówka mała, rybitwa czarna, rybołów, trzmielojad i gągoł. W stosunkowo wysokich zagęszczeniach występują: bąk, dzięcioł czarny, lerka, zimorodek i żuraw. Jesienią liczebność wędrujących żurawi przekracza 1% populacji szlaku wędrowskiego. W wysokim zagęszczeniu zimą występuje łabędź krzykliwy (do 150 osobników).

Zagrożenie może stwarzać eksploatacja surowców naturalnych, zabudowa rekreacyjna miejsc atrakcyjnych krajobrazowo, jak również wyręb niektórych starych drzew i drzew dziuplastych, sadzenie monokultur drzew, zanieczyszczenie i eutrofizacja wód, naturalna sukcesja roślinności i zalesienia obszarów, na których zaniechano użytkowania rolniczego oraz rekreacja pobytowa i kłusownictwo.

Obszar chronionego krajobrazu Dominikowo-Niemieńsko

Obszar chronionego krajobrazu został pierwotnie powołany uchwałą Rady Miasta i Gminy Drawno z dnia 22 grudnia 2000 r., obecnie obowiązującym dla niego dokumentem jest uchwała nr VI/122/15 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 16 czerwca 2015 r. i obejmuje powierzchnię 5777,25 ha terenów w gminie Drawno. Celem powołania obszaru jest zachowanie unikatowego przyrodniczo-kulturowego krajobrazu Polany Drawskiej i fragmentu Puszczy Drawskiej, zabezpieczenie korytarza ekologicznego doliny Słopiczy (powiązanego z korytarzem ekologicznym Drawy o znaczeniu ogólnokrajowym) oraz zachowanie walorów turystycznych, wypoczynkowych i krajoznawczych obszaru. Jest to dobrze zachowany, harmonijny krajobraz rolniczy o wysokiej wartości przyrodniczej, wzniesienia kemowe z unikatową, ciepłolubną florą.

Obszar chronionego krajobrazu „D” Choszczno-Drawno

Obszar chronionego krajobrazu został powołany w 1998 r. Obecnie obowiązującym dla niego dokumentem jest uchwała nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009r. i obejmuje powierzchnię 24520,00 ha. Celem powołania obszaru jest zapewnienie ochrony wartości przyrodniczych i przyrodniczo-rekreacyjnych w otulinie Drawieńskiego Parku Narodowego. Obszar położony w dorzeczu rzeki Iny, częściowo pokryty lasem, na terenie obszaru zlokalizowany jest rezerwat Grądowe Zbocze.

Otulina Drawieńskiego Parku Narodowego

Drawieński Park Narodowy został utworzony 1 maja 1990 roku w celu ochrony młodoglacjalnego krajobrazu równin sandrowych z ekosystemami wodno-leśnymi, całym bogactwem występujących tu gatunków: roślin, zwierząt i grzybów oraz ukrytych wśród puszczańskich lasów elementów dziedzictwa kulturowego. Powierzchnia Drawieńskiego Parku Narodowego wynosi 11 535,66 ha, a jego otuliny 35 267 ha, przy czym na terenie gminy Drawno znajduje się 1 898,6228 ha.

Park nie posiada aktualnego Planu Ochrony DPN, obecnie są nad nim prowadzone prace.

W Parku powierzchniowo dominują lasy – stanowią ponad 80 proc. powierzchni – przede wszystkim bory sosnowe, ale również bardzo cenne przyrodniczo: żyzne i kwaśne buczyny, grądy, kwaśne dąbrowy, łągi, bory i lasy bagienne oraz olsy. Charakterystycznymi elementami przyrody Parku są także torfowiska oraz ekosystemy wodne i łąkowe. Duży udział w całości krajobrazu kulturowego Puszczy stanowią rozproszone w lasach pozostałości osad ludzkich i starych cmentarzy.

Geosystemy hydrogeniczne są znaczącym ogniwem środowiska przyrodniczego Drawieńskiego Parku Narodowego. Główne rzeki Parku to Drawa i jej lewobrzeżny dopływ - Płociczna. Ponadto przez teren Parku przepływają: Słopica, Korytnica, Runica, Cieszynka, Moczel i Sucha.

W Parku występuje 20 jezior, bardzo zróżnicowanych pod względem charakteru ekologicznego: od torfowiskowych jezior dystroficznych zwanych Głodnymi Jeziorkami, przez jeziora eutroficzne (Sitno, Płociczno, Ostrowieckie) do mezotroficznych jezior ramienicowych (Marta, Płociowe). Unikatem hydrologicznym jest głębokie, okolone lasami meromiktyczne jezioro Czarne. Zróżnicowanie ekologiczne jezior widać nawet na pierwszy rzut oka w barwie ich wody: mezotroficzne jeziora ramienicowe mają, zwłaszcza w słoneczne dni, wody intensywnie szmaragdowe, a jeziora dystroficzne – toń ciemną, prawie czarną. Specyficznym elementem sieci wodnej Drawieńskiego Parku Narodowego są wypływy wód podziemnych: źródła, wycieki i wysięki, a także rozwinięte na takich wyciekach torfowiska źródłiskowe.

Drawieński Park Narodowy odznacza się bogactwem występujących typów ekosystemów. Miarą tego bogactwa jest liczba 168 udokumentowanych zbiorowisk roślinnych.

Na terenie Drawieńskiego Parku Narodowego występują ważne dla Wspólnoty Europejskiej, ujęte w Dyrektywie Habitatowej siedliska przyrodnicze. Są to: żyzne i kwaśne buczyny, grądy subatlantyckie, kwaśne dąbrowy, łągi, bory i brzeziny bagienne, ciepłolubne murawy napiaskowe, świeże łąki użytkowane ekstensywnie, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, jeziora mezotroficzne, jeziora eutroficzne, jeziora dystroficzne, rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników, torfowiska wysokie, przejściowe, nakredowe oraz torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk.

Na terenie Drawieńskiego Parku Narodowego rośnie co najmniej 891 gatunków roślin naczyniowych. Najcenniejszym składnikiem roślin naczyniowych Parku jest storczyk – lipiennik Loesela, którego kilkanaście osobników rośnie na jednym z torfowisk. Unikatem jest także stanowisko chamedafne północnej. Cenne są populacje fiołka mokradłowego, a także cała grupa gatunków torfowiskowych z turzycą bagienną, rosiczką okrągłolistną i długolistną, bagnicą torfową i wełnianką delikatną.

Od otaczających terenów Park wyróżnia się bogactwem flory storczyków. Na dwóch torfowiskowych stanowiskach rośnie tu kruszczyk błotny, na jednym – wspomniany lipiennik Loesela. Na jednym z urwisk nad Drawą liczna jest populacja kruszczyka rdzawoczerwonego, a jego krewniak – kruszczyk szerokolistny jest pospolity w liściastych lasach. Łąki bogate są w stoplamki krwiste, szerokolistne i plamiste, w zaroślach odnotowano też podkolana białego i listerę jajowatą.

Inne interesujące gatunki flory to, np.: wawrzynek wilczytko, dziewięciornik błotny, widłak jałowcowaty, spłaszczony i goździsty, nasięźrzał pospolity, pomocnik baldaszkowy, lilia złotogłów, kopytnik pospolity, wiciokrzew pomorski i zimoziół północny, turzyca nitkowata, żurawina błotna, modrzewnica zwyczajna, bagno zwyczajne, przygiętka biała.

Ciekawa jest także flora roślin zarodnikowych oraz grzybów. Występują między innymi bardzo rzadkie gatunki mszaków – *Helodium blandowii*, *Sphagnum fuscum* i inne rzadkie torfowce z rodzaju *Sphagnum*. Występują też chronione gatunki grzybów, np. ozorek dębowy, lakownica żółtawa, soplówka bukowa i smardz jadalny.

Obszar Drawieńskiego Parku Narodowego cechują walory faunistyczne wyróżniające go nie tylko w skali regionu, ale i kraju, a nawet Europy Środkowej. Faunę Parku reprezentuje ponad 200 gatunków

kręgowców, wśród nich najliczniejszą gromadę stanowią ptaki. Występuje również bogactwo bezkręgowców, pośród których są szczególnie cenne gatunki, zagrożone wyginięciem. Zwierzęciem herbowym Drawieńskiego Parku Narodowego jest wydra. Zainteresowanych fauną przyciąga do Drawieńskiego Parku Narodowego łatwość zobaczenia bielika, kormorana, nurogęsi, gągoła, czy śladów żerowania bobra.

Ichtiofaunę rzek – szczególnie Płocicznej i Drawy – cechuje wyjątkowa różnorodność. Nie została ona dotknięta przez procesy degradacyjne w tak dużym stopniu, jak w innych polskich rzekach. Zachowały się tu jeszcze liczne i stosunkowo stabilne populacje gatunków rzadkich w skali kraju - pstrąga potokowego, lipienia, strzebli potokowej i głowacza białołetwego.

Rodzima populacja łososia wyginęła w latach 80-tych XX w. Obecnie w ramach ogólnokrajowego programu ochrony łososia wsiedla się do Drawy i Płocicznej łososie wyhodowane z populacji pochodzącej z łotewskiej rzeki Daugava.

Także w jeziorach parku zachowały się populacje rzadkich gatunków – bardzo rzadkiej w Polsce, troci jeziorowej oraz coraz radszych w kraju sielawy i siei.

W torfowiskach i mokradłach, w miejscach dawnych stawów, jeziorach, śródleśnych oczkach wodnych, na polach i łąkach z podmokłymi zagłębieniami spotykamy płazy. Najpowszechniej występującym gatunkiem jest żaba trawna oraz nieznacznie mniej liczna żaba wodna. Do gatunków licznych i średniolicznych wśród płazów należą: żaba jeziorkowa, żaba moczarowa, traszka zwyczajna, ropucha szara i wymieniona w zał. I i IV Dyrektywy Siedliskowej – traszka grzebieniasta. Nielicznie zaś występuje: żaba śmieszka, rzekotka drzewna, ropucha zielona i grzebuszka ziemna. Najrzadszym gatunkiem w Parku jest kumak nizinny – gatunek z zał. I i IV Dyrektywy Siedliskowej.

Spośród gadów występujących w naszym kraju, w Parku żyją: zaskroniec, jaszczurki: zwinka, żyworódka oraz padalec. Możliwe jest występowanie żmii zygzakowatej oraz gniewosza plamistego. Od 2010 roku w Zatomiu obserwowane są pojedyncze osobniki inwazyjnego gatunku gada – żółwia czerwonołobego.

W parku spotkać można ponad połowę występujących w Polsce gatunków ptaków. Do gatunków lęgowych, z zał. I Dyrektywy Ptasiej, należą: gągoł, tracz nurogęś, bielik, trzmielojad, błotniak stawowy, puchacz, sóweczka, włośchatka, zimorodek, derkacz, żuraw, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, dzięcioł zielony, lerka, lelek, muchołówka mała, gąsiorek oraz bocian biały. Natomiast do gatunków niełgowych (przelotnych, zalatujących lub zimujących) wymienionych w zał. I Dyrektywy Ptasiej należą: łabędź krzykliwy, czapla biała, błotniak zbożowy, mewa czarnogłowa oraz rybitwa czarna. Wśród gatunków ptaków wymagających specjalnej uwagi znajdują się również: perkoz dwuczuby, perkozek, łabędź niemy, stonka, samotnik, siniak i pliszka górską. Spektakularnym elementem przyrody Parku jest kolonia kormoranów na wyspie jeziora Ostrowieckiego.

Spośród ssaków najłatwiej o spotkanie z jeleniem, sarną, dzikiem, lisem lub zającem. Populacja jeleni szczególnie liczna bywa jesienią i zimą, kiedy schodzą się one na teren parku w poszukiwaniu spokoju. Niemal wszędzie widoczne są ślady działalności bobrów, choć trudno zobaczyć same zwierzęta. Herbowe zwierzę parku, wydra, jest pospolita, lecz bardzo trudna do zobaczenia. Faunę ssaków uzupełniają ryjówki, gryzonie, nietoperze, jeże i drobne drapieżniki (m. in. oba gatunki kun, tchórz, gronostaj, borsuk). Sporadycznie zdarza się zachodzenie na teren parku: łosia, daniela, a nawet żubra, pochodzących z żyjących w sąsiedztwie populacji. W spokojnych lasach parku zadomowiła się wataha wilków.

Interesujący jest świat bezkręgowców (co najmniej 855 gatunków). Wśród wstępnie przebadanych mięczaków, pijawek, chruścików, ważek i motyli, wiele jest gatunków rzadkich lub nawet unikatowych, należą do nich, m.in.: zatoczek łamliwy, pachnica dębowa, iglica mała, czerwonończyk nieparek.

Dziedzictwo kulturowe Drawieńskiego Parku Narodowego jest istotnym elementem jego atrakcyjności. Składają się na nie między innymi: dawne układy osadnicze, zabudowania wsi i osad leśnych lub ich

pozostałości, drogi brukowe oraz historyczne trakty i mosty. Z rzekami związane są pozostałości dawnych młynów, hut szkła oraz bindugi. Warte zobaczenia są funkcjonująca na Drawie od końca XIX wieku do dziś, Elektrownia wodna Kamienna i Kanał Sicieński o długości około 22 km, który służył do nawadniania przed laty intensywnie użytkowanych łąk. Przez teren Drawieńskiego Parku Narodowego przebiegają również historyczne trakty: średniowieczna Droga Solna, którą wożono sól z Kołobrzegu do Wielkopolski, Droga Marchijska - prowadząca z Nowej Marchii do państwa krzyżackiego oraz Droga Stargardzka – łącząca Wielkopolskę z Pomorzem.

Przez teren przebiega także korytarz ekologiczny „Puszcza Drawska”.

Ponadto w niedalekiej odległości znajdują się:

Obszar Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Drawskiej” PLH320046

Obszar znajduje się przy granicy opracowania od strony północnej i wschodniej. Obszar o powierzchni 74 416,3 ha. Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwarty zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (dokument nr C(2010) 9669) (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej Nr L 33 z dnia 8 lutego 2011 r.). Dla tego typu obszaru można stosować pełną procedurę z art. 6 Dyrektywy Siedliskowej. Wydaniem rozporządzenia Ministra Środowiska obszar ten formalnie stanie się Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk.

Na podstawie standardowego formularza danych ostoja obejmuje większą część dużego kompleksu leśnego na równinie sandrowej, położonej w środkowym i dolnym biegu rzeki Drawy. W lasach dominują drzewostany sosnowe, jednak duży jest udział buczyn i dąbrów, niektóre ich płaty mają charakter zbliżony do naturalnego. W miejscach, gdzie teren jest pofalowany, wzgórza osiągają wysokość do 121 m. Najcenniejszym przyrodniczo obszarem jest centralna część ostoi, położona w widłach rzek: Drawy i Płocicznej. Są tu liczne jeziora (największym z nich jest J. Ostrowieckie – 370 ha). W rzeźbie terenu odznaczają się meandry obu rzek, obramowane wysokimi skarpami. Charakterystyczną cechą tych rzek jest bystry prąd wywołany silnym spadkiem terenu. Ich koryta i doliny zachowały charakter zbliżony do naturalnego. Jeziora są zróżnicowane pod względem trofizmu wód, od dystroficznych przez mezotroficzne do eutroficznych. Na terenie ostoi rozproszone są liczne, małopowierzchniowe, ale bardzo cenne torfowiska przejściowe i kilka dobrze zachowanych torfowisk alkalicznych.

Na obszarze występują dobrze zachowane cenne siedliska przyrodnicze, w tym 23 z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. E odniesieniu do żyznych i kwaśnych buczyn jest to jeden z ważniejszych obszarów w Polsce – uroczysko Radęcin w Drawieńskim Parku Narodowym i kwaśne buczyny na zboczach doliny Drawy są jedynymi z nielicznych w Polsce fragmentami buczyn o zachowanej naturalnej dynamice. Bogate populacje wielu rzadkich i zagrożonych gatunków - 25 z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG m.in. silne populacje: bobra *Castor fiber*, wydry *Lutra lutra*, żółwia błotnego *Emys orbicularis*. Bogata ichtiofauna, a szczególnie reofilna fauna wodna z takimi zagrożonymi gatunkami jak: łosoś *Salmo salar*, minóg rzeczny *Lampetra fluviatilis*, certa *Vimba vimba*, oraz stosunkowo liczne i trwałe populacje gatunków rzadkich w naszym kraju, jak: głowacz białopłetwy *Cottus gobio*. Pstrąg potokowy *Salmo trutta m. fario* i lipień *Thymallus thymallus*. Obszar jest bardzo ważny dla zachowania zasobów torfowisk przejściowych (7140) i alkalicznych (7230) a także jezior różnych typów (3140, 3150, 3160), Jest to także obszar licznego występowania i bardzo dobrego zachowania rzek włosieznikowych (3260). Ostoja ta jest również ważna dla nocka dużego, obejmuje przynajmniej dwie duże kolonie łąkowe, prawdopodobnie stanowiące miejsca łągów nietoperzy zimujących w pobliskim obszarze PLH320021 Strzaliny k. Tuczna.

Zagrożenie może stwarzać presja związana z rozwojem turystyki (np. nie uwzględniająca potrzeb ochrony przyrody zabudowa, zaśmiecanie i wandalizm, nadmierna i niekontrolowana turystyka kajakowa na

rzekach. Poważny problem może stanowić zmiana stosunków wodnych, pozyskiwanie piasku i żwiru, zamiary budowy zbiorników wodnych (Mierzęcaka Struga), wielkoprzemysłowe hodowle trzody chlewnej (Chomętowo) oraz zanieczyszczenia wód. Kłusownictwo, zwłaszcza dotyczące ryb i dużych ssaków. Problemem może być spadek poziomu wód gruntowych, zagrażający ekosystemom hydrogenicznym.

Obszar Natura 2000 „Jezioro Lubie i Dolina Drawy” PLH320023

Znajduje się w odległości ok. 2,8 km od granicy północno-zachodniej opracowania. Obszar Natura 2000 Jezioro Lubie i Dolina Drawy PLH320023 położony jest w woj. zachodniopomorskim, pow. choszczeńskim, gm. Drawno; pow. drawskim: gm. Drawsko Pomorskie, gm. Kalisz Pomorski, gm. Złocieniec; pow. wałeckim, gm. Mirosławiec. Zajmuje on powierzchnię 15046,7 ha. Obszar Natura 2000 Jezioro Lubie i Dolina Drawy PLH320023 został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory i uznany za obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW). Obszar Natura 2000 został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (decyzja Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny – Dz. U. L. 043 z 13.2.2009). Wymieniony akt prawny został zastąpiony decyzją Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny Dz. U. L 24 z 26.01.2013 r., str. 58.

Obszar obejmuje jedno z największych jezior Pojezierza Drawskiego (1439 ha, 46 m głębokości; w faunie wodnych bezkręgowców relikty polodowcowe), przez które przepływa Drawa oraz odcinek doliny Drawy i Starej Drawy poniżej jeziora, wraz z przyległymi łąkami i lasami, aż po jezioro Grażyna koło Drawna. W granicach obszaru znajdują się także: fragmenty doliny Studzienicy, z bardzo dobrze rozwiniętymi zjawiskami źródłkowymi oraz najlepiej w regionie wykształconymi płacami grądów, fragmenty Puszczy Drawskiej z rozproszonymi torfowiskami mszarnymi i jeziorkami dystroficznymi a także płaty rozległych wrzosowisk na Poligonie Drawskim. Jezioro Lubie to jezioro sielawowe, ramieniowe, z reliktową fauną wodnych bezkręgowców. Nad brzegiem rosną kwaśne buczyny. Do bardzo cennych obiektów należy projektowany od dawna rezerwat źródłkowy „Lubieszewo” na zboczu wzniesień morenowych nad jeziorem. Dolina Drawy poniżej jeziora jest żłobiona w piaskach sandrowych, porośnięta lasami Puszczy Drawskiej. Brzegi rzeki urozmaicają przełomy i mielizny. Dolina jest wypełniona szuwarami, na linii rzeki znajduje się kilka eutroficznych jezior: Dębno Wielkie, Dębno Małe, Strunowo. W otoczeniu doliny występują także cenne płaty buczyn. Jest to teren niezaludniony – obszar poligonu wojskowego, jednak tylko na niewielkich fragmentach rzeka i jej dolina wchodzi w skład obiektów taktycznych. Na większej części do rzeki przylega szeroka strefa ochronna, izolująca od obszarów, gdzie odbywają się ćwiczenia. Teren na poligonie od 2007 roku upodobało sobie liczące kilka osobników stado żubrów, wysiedlone pierwotnie na teren nadleśnictwa Łobez. Bardzo malownicze jest koryto Starej Drawy. Przy rzece zachowały się stare drzewostany buczyn i dąbrów. W pobliżu doliny występują też twarde wodne jeziora okolone szuwarami kłociowymi (jez. Za Dywizją, Margłowe, Borowo). Poniżej Prostyni rzeka płynie przez duże torfowisko niskie, podścielone bardzo grubą warstwą gytii. W dolinie występują cenne łąki z groszkiem błotnym, będące ważną ostoją derkacza. Ujście Drawy do jeziora Grażyna to płytka delta z kompleksem szuwarów i roślinności wodnej, biotop m.in. wąsatki.

Główne zagrożenia dla obszaru stanowi zbyt intensywna turystyka kajakowa i nadmierny rozwój infrastruktury dla rekreacji nad jeziorem Lubie. Istnienie czynnego poligonu wojskowego sprzyja natomiast zachowaniu walorów obszaru, ograniczając potencjalną presję turystyki.

W dniu 07.05.2014 r. zostało ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Lubie i Dolina Drawy PLH320023.

6.9. Inne obszary i elementy chronione

W granicach przedmiotowego planu znajdują się też inne obszary, które z punktu widzenia wartości materialnej, kulturowej i historycznej należy objąć szczególną ochroną. Wśród obiektów należy wyróżnić obiekt wpisany do rejestru zabytków nieruchomości:

– kościół Wniebowzięcia NMP w Dominikowie z 1600 r., nr wpisu do rejestru 190/56 z dn. 15.12.1956 r. oraz obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków zestawione w poniższej tabeli.

Lp.	OBIEKT	MIEJSCOWOŚĆ	ADRES	DATOWANIE	Numer w gminnej ewidencji
1	budynek mieszkalny	Dominikowo	35	XIX/XX w.	33
2	szkoła	Dominikowo	39	2 poł. XIX w.	34
3	budynek mieszkalny	Dominikowo	49	XIX/XX w.	35
4	budynek mieszkalny	Dominikowo	53	XIX/XX w.	36
5	budynek mieszkalny	Dominikowo	55	XIX/XX w.	37
6	budynek mieszkalny	Dominikowo	66	XIX/XX w.	38
7	budynek mieszkalny	Dominikowo	67	XIX/XX w.	39
8	budynek gospodarczy	Dominikowo	bez nr, obok bud. nr 1	1911 r.	40
9	budynek gospodarczy	Dominikowo	bez nr, obok bud. nr 2	ok. 1911 r.	41
10	zagroda	Dominikowo	bez nr	2 poł. XIX w.	42
11	cmentarz komunalny	Dominikowo		1 poł. XIX w.	43
12	kościół p.w. Wniebowzięcia NMP	Dominikowo		1600 r.	44

Ponadto ochroną konserwatorską objęto układ ruralistyczny wsi Dominikowo, a na terenie całego planu wyróżniono stanowiska archeologiczne wokół których zaznaczono strefy ochrony.

Wszystkie opisane powyżej elementy zostały zaznaczone na rysunku planu, a w zapisach uchwały został ustanowiony szereg zakazów i nakazów mających na celu zapewnienie jak najlepszego stanu ochrony w świetle przyszłego zagospodarowania terenu. Ustalenia zostały szczegółowo opisane w punkcie 8.10

Grunty leśne

Lasy ochronne – zaliczamy do nich te lasy, które:

- chronią glebę przed zmywaniem lub wyjąłowieniem, powstrzymują osuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin;
- chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów;
- ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków;
- są trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu;
- stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej;

- mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa;
- są położone: w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. Mieszkańców; w strefach ochronnych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej; w strefie górnej granicy lasów.

Ochrona gruntów leśnych polega na:

- ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne;
- zapobieganiu procesom ich degradacji i dewastacji oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi;
- przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej;
- poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżaniu ich produktywności;
- ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Na obszarze objętym projektem mpzp występują lasy, które pełnią role ochronne. Są to lasy położone w obszarach objętych ustawowo formami ochrony przyrody

OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU

7. Ocena rozwiązań funkcjonalno - przestrzennych i innych ustaleń projektu planu

7.1. Cel opracowania projektu planu

Jednym z celów sporządzenia planu miejscowego jest ustalenie przeznaczenia terenów oraz określenie sposobów ich zagospodarowania i zabudowy, w tym dostosowanie funkcji, struktury i intensywności zagospodarowania do uwarunkowań środowiska przyrodniczego. Miejscowy plan ma zapewnić prawidłowy rozwój obszaru, przy uwzględnieniu wzajemnych związków i interesów, a także ustalić współzależności przestrzenne.

Zgodnie z podjętą uchwałą o przystąpieniu do sporządzenia planu, opracowanie to ma na celu głównie pochylenie się nad kwestią ograniczenia niekontrolowanej zabudowy na terenach zajmowanych przez użytki rolne i leśne. Z uwagi, że niemal 95% obszaru objętego planem w Studium jest wyłączona z zabudowy, a na przedmiotowym terenie nie obowiązuje plan miejscowy, mogą być tu wydawane decyzje o warunkach zabudowy pozostające w sprzeczności ze Studium... Projekt planu dąży do umożliwienia lokalizacji terenów inwestycyjnych – zabudowy mieszkaniowej, usługowej i rekreacyjnej na terenach zgodnych z ww. Studium przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony terenów cennych przyrodniczo i kulturowo.

Zakładany rozwój przestrzenny gminy jest kontynuacją kierunków przyjętych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Drawno. Studium jest najważniejszym punktem odniesienia i źródłem informacji koordynacyjnych dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie tylko w sensie formalnej spójności tych dokumentów, ale racjonalnej zgodności działań i konsekwentnej realizacji obranych w studium kierunków rozwoju przestrzennego gminy. Wziąwszy pod uwagę powyższe cele oraz zapisy projektu mpzp ocenia się, że przeznaczenie obszaru objętego ocenianym projektem mpzp są zgodne z zapisami Studium.

7.2. Ustalenia planu

Zgodnie z § 3 projektu mpzp na obszarze planu ustala się następujące przeznaczenie terenów:

- 1) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej, oznaczone symbolami: **1MNW, 2MNW, 3MNW, 4MNW, 5MNW, 6MNW, 7MNW, 8MNW, 9MNW, 10MNW, 11MNW, 12MNW,**

- 13MNW, 14MNW, 15MNW, 16MNW, 17MNW, 18MNW, 19MNW, 20MNW, 21MNW, 22MNW, 23MNW, 24MNW, 25MNW, 26MNW, 27MNW, 28MNW, 29MNW, 30MNW, 31MNW, 32MNW, 33MNW, 34MNW, 35MNW;**
- 2) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej lub usług, oznaczone symbolami: **1MNW/U, 2MNW/U, 3MNW/U;**
 - 3) tereny zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, oznaczone symbolami: **1ML, 2ML, 3ML, 4ML, 5ML, 6ML, 7ML, 8ML, 9ML, 10ML, 11ML, 12ML, 13ML, 14ML, 15ML, 16ML, 17ML, 18ML, 19ML, 20ML, 21ML, 22ML, 23ML, 24ML, 25ML, 26ML, 27ML, 28ML, 29ML, 30ML, 31ML;**
 - 4) tereny usług sportu i rekreacji, oznaczone symbolami: **1US, 2US, 3US, 4US;**
 - 5) tereny usług turystyki, oznaczone symbolami: **1UT, 2UT;**
 - 6) teren usług kultu religijnego, oznaczony symbolem: **1UR;**
 - 7) teren usług turystyki lub usług sportu i rekreacji, oznaczony symbolem: **1UT/ US;**
 - 8) teren usług lub zieleni urządzonej, oznaczony symbolem **1U/ZP;**
 - 9) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej lub zabudowy zagrodowej, oznaczone symbolami: **1MNW/RZM, 2MNW/RZM, 3MNW/RZM, 4MNW/RZM, 5MNW/RZM, 6MNW/RZM, 7MNW/RZM, 8MNW/RZM, 9MNW/RZM, 10MNW/RZM;**
 - 10) tereny elektroenergetyki, oznaczone symbolami: **1IE, 2IE;**
 - 11) teren wodociągów, oznaczony symbolem: **1IW;**
 - 12) teren oczyszczalni ścieków, oznaczony symbolem: **1IKO;**
 - 13) teren cmentarza czynnego, oznaczony symbolem: **1CC;**
 - 14) tereny rolnictwa z zakazem zabudowy, oznaczone symbolami: **1RN, 2RN, 3RN, 4RN, 5RN, 6RN, 7RN, 8RN, 9RN, 10RN, 11RN, 12RN, 13RN, 14RN, 15RN, 16RN, 17RN, 18RN, 19RN, 20RN, 21RN, 22RN, 23RN, 24RN;**
 - 15) tereny lasów, oznaczone symbolami: **1L, 2L, 3L, 4L, 5L, 6L, 7L, 8L, 9L, 10L, 11L, 12L, 13L, 14L, 15L, 16L, 17L, 18L;**
 - 16) tereny zieleni naturalnej, oznaczone symbolami: **1ZN, 2ZN, 3ZN, 4ZN, 5ZN, 6ZN, 7ZN, 8ZN, 9ZN, 10ZN, 11ZN;**
 - 17) teren zieleni urządzonej, oznaczony symbolem **1ZP;**
 - 18) tereny wód powierzchniowych śródlądowych, oznaczone symbolami: **1WS, 2WS, 3WS, 4WS, 5WS, 6WS, 7WS, 8WS, 9WS, 10WS, 11WS, 12WS, 13WS, 14WS, 15WS, 16WS, 17WS;**
 - 19) tereny dróg zbiorczych, oznaczony symbolem: **1KDZ, 2KDZ, 3KDZ, 4KDZ;**
 - 20) tereny dróg dojazdowych, oznaczone symbolami: **1KDD, 2KDD, 3KDD, 4KDD, 5KDD, 6KDD, 7KDD;**
 - 21) teren parkingu, oznaczony symbolem **1KOP;**
 - 22) tereny komunikacji drogowej wewnętrznej, oznaczone symbolami: **1KR, 2KR, 3KR, 4KR, 5KR, 6KR, 7KR, 8KR, 9KR, 10KR, 11KR, 12KR, 13KR, 14KR, 15KR, 16KR, 17KR, 18KR, 19KR, 20KR, 21KR, 22KR, 23KR, 24KR, 25KR, 26KR, 27KR, 28KR, 29KR, 30KR, 31KR, 32KR, 33KR, 34KR, 35KR, 36KR, 37KR, 38KR, 39KR.**

Biorąc pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze istniejące na przedmiotowym terenie, określone w rozdziale 5 i 6 niniejszej prognozy, do najważniejszych przesłanek projektu planu miejscowego należy stworzenie optymalnego rozwiązania funkcjonalno – przestrzennego, który pozwoli na rozwój przedmiotowego obszaru, jednocześnie nie powodując nadmiernej ingerencji w środowisko naturalne. Ze względu na uwarunkowania fizjograficzne oraz sąsiedztwo, predestynowanym przeznaczeniem terenu jest funkcja zaproponowana dla danego obszaru. Jak wynika z powyższego, na terenie objętym projektem mpzp przewidziano kilka różnorodnych funkcji. Ze względu na liczne formy ochrony przyrody występujące w granicach opracowania, zaproponowano funkcje o stosunkowo najniższym stopniu potencjalnego

oddziaływania. Są to głównie tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, letniskowej czy rezydencjonalnej. Przeważająca część terenu opracowania to tereny rolnicze, leśne oraz wody powierzchniowe.

Z punktu widzenia zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, w miejscowym planie zawarto następujące ustalenia:

- lokalizację zabudowy zgodnie z liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu,
- wykończenie zewnętrzne budynków: kolorystyka elewacji z palety białej, szarej, beżowej oraz materiały takie jak cegła, kamień i drewno, w przypadku dachów stromych ograniczenie kolorów połaci dachowej do barw czerwonej, brązowej, antracytowej i ich pochodnych.

Dopuszczono natomiast:

- dla budynków istniejących w dniu uchwalenia planu niespełniających ustaleń planu w zakresie parametrów zabudowy i wskaźników zagospodarowania terenu, zachowanie przy przebudowie ich dotychczasowych parametrów zabudowy w zakresie wysokości, geometrii dachu oraz wskaźników zagospodarowania terenu w zakresie powierzchni zabudowy, minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej oraz intensywności zabudowy, przy czym dopuszczenie to nie dotyczy obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków, dla których obowiązują zasady określone w §7 pkt 4,
- dla budynków istniejących w dniu uchwalenia planu zlokalizowanych poza ustaloną na rysunku planu linią zabudowy, możliwość przebudowy, nadbudowy i rozbudowy, z zachowaniem pozostałych ustaleń planu, przy czym zakazuje się rozbudowy przed linią zabudowy, przy czym dopuszczenie to nie dotyczy obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków, dla których obowiązują zasady określone w §7 pkt 4,
- zachowanie istniejących w dniu uchwalenia planu budynków o funkcji innej niż ustalona dla danego terenu, z prawem ich przebudowy, przy czym dopuszczenie to nie dotyczy obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków, dla których obowiązują zasady określone w §7 pkt 4,
- lokalizację dojazdów.

W zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu podejmuje się następujące ustalenia:

- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem inwestycji celu publicznego,
- zakaz lokalizacji zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych,
- zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów działki budowlanej,
- zachowanie istniejących rowów melioracyjnych z dopuszczeniem ich przebudowy, rozbudowy, zmiany przebiegu lub skanalizowania, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- nakaz wykorzystywania nadmiaru mas ziemnych pozyskanych podczas prac budowlanych w obrębie działki budowlanej lub usuwania ich zgodnie z przepisami odrębnymi,
- gospodarowanie odpadami zgodnie z przepisami odrębnymi.

W zakresie kształtowania komfortu akustycznego w środowisku ustalono nakaz dotrzymania dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach podlegających ochronie akustycznej, zgodnie z przepisami odrębnymi, tj.:

- dla terenów oznaczonych symbolem MNW, jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;

- dla terenów oznaczonych symbolami U, U/ZP, w przypadku lokalizowania usług oświaty jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, w przypadku lokalizowania usług sportu, turystyki, rekreacji i wypoczynku jak dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, w przypadku lokalizowania usług opieki społecznej i usług zdrowia jak dla terenów przeznaczonych pod domy opieki społecznej i pod szpitale w mieście;
- dla terenów UT/US, w przypadku lokalizowania usług sportu, turystyki, rekreacji i wypoczynku jak dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych;
- dla terenów US, UT i ML jak dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych.

7.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Jednocześnie studium jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej.

Zakładany rozwój przestrzenny gminy jest kontynuacją kierunków przyjętych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Drawno. Studium winno wydobycь związki między rozwojem przestrzennym gminy a podstawami jej rozwoju społeczno-gospodarczego, wydobytych w "Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego", która powinna być opracowana. Studium jest najważniejszym punktem odniesienia i źródłem informacji koordynacyjnych dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie tylko w sensie formalnej spójności tych dokumentów, ale racjonalnej zgodności działań i konsekwentnej realizacji obranych w studium kierunków rozwoju przestrzennego gminy. Jako ostatnie z podstawowych zadań studium można wymienić promocję rozwoju gminy. Ponieważ studium jest dokumentem zawierającym bardzo szeroki zestaw informacji na temat środowiska gminy, jej społeczności i gospodarki, może stanowić podstawę dla sporządzania programów gospodarczych i inwestycyjnych oraz opracowania ofert ukierunkowanych na potencjalnych inwestorów. Wziąwszy pod uwagę powyższe cele oraz zapisy projektu mpzp ocenia się, że przeznaczenie obszaru objętego ocenianym projektem mpzp są zgodne z zapisami Studium.

Podstawowymi dokumentami określającymi cele i zasady trwałego, stabilnego i trwałego rozwoju kraju dla osiągnięcia ładu społecznego, ekonomicznego, ekologicznego i przestrzennego, a ważnymi z punktu projektu mpzp, są:

- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku
- Polska 2025 - Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju;

a na szczeblu regionalnym:

- Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego.
- Zaktualizowana strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2030 roku.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego 2030.

Ponadto 18 sierpnia 2011 r. rząd polski przyjął założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN). Do 2050 roku Polska ma znacznie ograniczyć emisję szkodliwych gazów, a także stać się krajem bardziej nowoczesnym i konkurencyjnym.

Powyższe strategiczne dokumenty uwzględniają wytyczne dla globalnego trwałego rozwoju zawarte w ratyfikowanej przez Polskę Deklaracji z Rio oraz Agendzie 21 (czerwiec 1992 r.). Dokumenty te stanowią przełomowe jeśli chodzi o międzynarodowe działania na rzecz trwałego rozwoju. Innymi dokumentami rangi międzynarodowej o charakterze przestrzennym, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska we wcześniej wymienionych programach krajowych są m.in.:

- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno - błotnych z 1971 r.
- Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r.
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r.
- Konwencja o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r.
- Konwencja Bońska o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, 1979 r.
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz z Protokołem.
- Konwencja Paryska w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego, 1972 r.
- Porozumienie o ochronie nietoperzy w Europie EUROBATS, 1991 r.
- Europejska Konwencja Krajobrazowa, 2000 r.

Wśród najważniejszych celów obecnej polityki ekologicznej państwa w projekcie mpzp i w niniejszej prognozie uwzględniono m.in. zapisy o:

- likwidacji zanieczyszczeń u źródła, ograniczenie emisji pyłowej, gazowej i gazów cieplarnianych do wielkości wynikających z przepisów i zobowiązań międzynarodowych oraz wprowadzanie norm emisyjnych i produktowych w gospodarce (np. poprzez zapisy „stosowanie indywidualnych systemów grzewczych, zgodnie z przepisami odrębnymi”),
- racjonalizacji i modernizacji gospodarki energetycznej,
- wykorzystaniu energii odnawialnej oraz przeciwdziałaniu zmianom klimatu (poprzez zapis „stosowanie indywidualnych systemów grzewczych, zgodnie z przepisami odrębnymi”),
- ochronie przyrody,
- ochronie gleb (np. poprzez zapis „nakaz wykorzystywania nadmiaru mas ziemnych pozyskanych podczas prac budowlanych w obrębie działki lub usuwania ich zgodnie z przepisami odrębnymi”).

Wśród najważniejszych celów długookresowej strategii trwałego i zrównoważonego rozwoju w projekcie mpzp i w niniejszej prognozie uwzględniono m.in. zapisy o:

- uwzględnieniu w planach zagospodarowania przestrzennego elementów ochrony środowiska, ochrony różnorodności biologicznej,
- przestrzeganiu prawa ekologicznego krajowego i międzynarodowego przez wszystkie podmioty (np. poprzez nakaz zapewnienia na terenach wymagających zachowania komfortu akustycznego dopuszczalnych poziomów hałasu),
- zapewnieniu swobodnego transferu technologicznego i inwestycji proekologicznych - poprzez zapis „stosowanie indywidualnych systemów grzewczych”.

Wśród najważniejszych celów Konwencji Ramsarskiej w projekcie mpzp i w niniejszej prognozie uwzględniono m.in. zapisy o ochronie populacji wędrownych ptaków (poprzez ogólne zapisy chroniące środowisko przyrodnicze, w tym głównie gruntowo-wodne). Spośród najważniejszych celów Konwencji Berneńskiej uwzględniono m.in. zapisy o zachowaniu europejskich gatunków dzikich zwierząt i roślin oraz

ich siedlisk (poprzez ogólne zapisy chroniące środowisko przyrodnicze). Podobnie pozostawienie i zabezpieczenie obszarów przyrodniczo cennych wraz z wszelkimi zasobami (zwierzętami, roślinami) respektuje fundamentalne założenia Konwencji o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro oraz Konwencji Bońskiej o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, a także zapisy Porozumienia o ochronie nietoperzy w Europie EUROBATS. Również cel Konwencji Paryskiej, tj. pobudzenie aktywności narodów do ochrony ich własnego dziedzictwa kulturowego i naturalnego, znajduje odzwierciedlenie w zapisach projektu mpzp. Są to m.in. zapisy o strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych. Ochrona krajobrazu w gminie spełnia także założenia Europejskiej Konwencji Krajobrazowej. Uwzględniono m.in. zapisy o: prawnym uznaniu krajobrazów za podstawowy składnik otoczenia człowieka, dziedzictwo kulturalne i naturalne oraz fundament tożsamości mieszkańców; ustanowieniu procedur uczestnictwa społeczeństwa oraz władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu i wdrażaniu polityki krajobrazowej; uwzględnieniu krajobrazu w polityce planowania przestrzennego, kulturalnej, środowiskowej, rolnej, społecznej i gospodarczej.

Opracowywany projekt planu miejscowego musi być zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz planami i programami przyjętymi w gminie. Natomiast dokumenty te, jak zostało to wyżej wspomniane, są dostosowywane do zapisów krajowych polityk i strategii opartych na standardach i przepisach wspólnotowych oraz przyjętych przez Polskę konwencjach międzynarodowych.

Analizowany projekt planu uwzględnia te zapisy poprzez poddanie go ocenie oddziaływania na środowisko, jaką jest także opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko skutków ustaleń miejscowego planu. Jednocześnie w procedurze sporządzania planu, jak i prognozy zapewniony jest dostęp społeczeństwa i możliwość konsultacji obu dokumentów. Przeanalizowano również wszystkie aspekty środowiskowe, takie jak ewentualny wpływ obszary Natura 2000, które występują w granicach opracowania planu. Dodatkowo w zakresie prognozy został określony monitoring realizacji ustaleń planu i ich wpływ na środowisko przyrodnicze. Jednocześnie określając w projekcie planu szczegółowe parametry zagospodarowania terenu i jego przeznaczenie wzięto pod uwagę możliwości przyjęcia nowej zabudowy na dany obszar oraz jego chłonność środowiskową, co zawiera się we wskaźnikach powierzchni zabudowy, powierzchni terenu biologicznie czynnego oraz wskaźniku intensywności zabudowy.

7.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu

W przypadku niepodjęcia realizacji założeń projektu mpzp, mogłyby wystąpić zarówno pozytywne, jak i negatywne skutki. Do aspektów pozytywnych pod względem ochrony środowiska naturalnego można by zaliczyć głównie ogólny brak potencjalnej ingerencji w niektóre komponenty środowiska przyrodniczego, takie jak: powierzchnia ziemi, gleby, fauna i flora, występujące w większym lub mniejszym stopniu niemal w przypadku każdej inwestycji. Nie uległyby zmianie krajobraz terenu objętego projektem mpzp – nie wprowadzono by przede wszystkim większej ilości zabudowań. Nie uległyby zmianie krajobraz terenu objętego projektem planu – ograniczony byłby teren zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej, być może nie powstałyby tu budynki mieszkalne. Z drugiej strony w bliskim otoczeniu obszaru objętego projektem planu występują już budynki o podobnym charakterze, więc realny wpływ podczas realizacji projektu mpzp na krajobraz tego miejsca, byłby ograniczony. Poza tym stan czystości środowiska omawianego terenu prawdopodobnie utrzymywał by się na dotychczasowym poziomie, a nie uległ potencjalnemu obniżeniu w związku z ustaleniami lokalizacji terenów emisyjnych (np. zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, drogi). Na tych terenach bowiem będzie występowała emisja niezorganizowana. Istnieje jednak szereg potencjalnie negatywnych czy też mało korzystnych konsekwencji braku realizacji postanowień projektu mpzp. Przykładem może być brak gwarancji na zachowanie obszaru przeznaczonego pod tereny leśne/zieleni. Należy jednak zaznaczyć że łączna powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę na

terenie planu jest bardzo mała i obejmuje głównie obszary istniejącej już zabudowy. Nowo projektowana zabudowa to w większości tereny zabudowy mieszkaniowej i letniskowej, która charakteryzuje się małą intensywnością zabudowy. Gleby na tych terenach mają już wiele cech gleb antropogenicznych. Długotrwałe osadnictwo na tym terenie i wszystkie związane z nim działania (uprawa roli, powstanie zabudowań, ciągów komunikacyjnych itd.) spowodowały silne i trwałe zmiany w rzeźbie terenu. Wiele z funkcji przewidzianych w projekcie mpzp jest obecnie realizowanych, np. funkcja mieszkalna, czy turystyka i rekreacja. Dodatkowo, w wyniku wieloletniego użytkowania rolnego na niektórych obszarach omawianego terenu występuje warstwa płużna, profil glebowy jest całkowicie przekształcony. Również w wyniku gospodarki leśnej, na niektórych obszarach profil glebowy został zmieniony. Należy zauważyć, że tereny w przeznaczeniu planu w większości są obszarami rolniczymi lub leśnymi, gdzie po ustaleniu planu nie przewiduje się znacznych zmian w użytkowaniu. Projekt zachowuje naturalne zbiorniki wodne oraz zbiorniki wodne, chroniąc tym samym florę i faunę. Realizacja ustaleń projektu mpzp nie zmieni w znacznym stopniu dotychczasowego środowiska (w stosunku do stanu obecnego), a jednocześnie stworzy mieszkańcom tej części gminy nowe możliwości rozwoju, nie istnieją więc przesłanki przemawiające za rezygnacją z realizacji analizowanych zapisów.

Co istotne, zgodnie z zapisami projektu planu, nie przewiduje się lokowania instalacji, których funkcjonowanie mogłoby powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości, na które wymagane byłoby uzyskanie pozwolenia zintegrowanego, zakazuje się bowiem lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie oddziaływać na środowisko. Dopuszcza się jedynie lokalizację usług nieuciążliwych.

7.5. Istotne z punktu widzenia projektu planu zapisy zawarte w ustawach

Projekt planu zawiera istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, zapisy wynikające z ustawy *Prawo ochrony środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001 r. Zgodnie z art. 72 ww. ustawy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy zapewnić warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, m.in. poprzez:

- ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi,
- zapewnianie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy (...), ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni,
- zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych,
- uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

Ustawa *Prawo ochrony środowiska* w art. 73 ust. 1 stanowi, że w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić ograniczenia wynikające z:

- ustanowienia szczególnych form ochrony przyrody,
- utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania lub stref przemysłowych,
- wyznaczenia obszarów cichych w aglomeracji oraz obszarów cichych poza aglomeracją,
- ustalenia w trybie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2021 r., poz. 2233 ze zm.), warunków korzystania z wód regionu wodnego i zlewni oraz ustanowienia stref ochronnych ujęć wód, a także obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych.

Zgodnie z art. 114. ust. 1. ustawy *Prawo ochrony środowiska* przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, różnicując tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania, wskazuje się, które z nich należą do terenów przeznaczonych (art. 113 ust. 2 pkt 1 ustawy):

- pod zabudowę mieszkaniową,
- pod szpitale i domy opieki społecznej,
- pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- na cele uzdrowiskowe,
- na cele rekreacyjno-wypoczynkowe,
- na cele mieszkaniowo-usługowe,
- i dla których przepisami odrębnymi ustalone zostały dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku.

Zgodnie z ustawą *o ochronie przyrody*, z dnia 16 kwietnia 2004 r., w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego muszą być uwzględnione cele ochrony przyrody, wśród których do najbardziej istotnych należą:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody.

Niemniej jednak ustalenia analizowanego projektu planu dążą do zminimalizowania wpływu projektowanego przeznaczenia na gatunki oraz siedliska przyrodnicze występujące na tych obszarach, gdyż uściślają w zakresie ochrony przyrody warunki, na jakich ma odbywać się nowe zagospodarowanie terenu. Jednocześnie w projekcie w zakresie granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie przepisów odrębnych, w tym terenów górniczych, a także narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych ustalono:

- dla całego obszaru, ze względu na położenie w granicach otuliny Drawieńskiego Parku Narodowego, ochronę i zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony przyrody;
- dla części obszaru, ze względu na położenie w granicach obszaru Natura 2000: obszar specjalnej ochrony ptaków „Lasy Puszczy nad Drawą”, ochronę i zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony przyrody;
- dla części obszaru ze względu na położenie w granicach obszaru chronionego krajobrazu „D (Choszczno-Drawno)”, ochronę i zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony przyrody;
- dla części obszaru ze względu na położenie w granicach obszaru chronionego krajobrazu „Dominikowo-Niemieńsko”, ochronę i zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony przyrody.

7.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu

Realizacja postanowień projektu mpzp niesie ze sobą pewne ryzyko pogłębienia istniejących problemów ochrony środowiska przyrodniczego, a także powstania nowych dlań zagrożeń. Do istniejących problemów należą przede wszystkim:

- presja przestrzeni (oddziaływanie na krajobraz, wzrost powierzchni nieprzepuszczalnych i słabo przepuszczalnych, teoretyczne zakłócenia w migracji niektórych, wyłączenie części terenów z produkcji rolnej i leśnej);
- wzrost emisji zanieczyszczeń (emisje z systemów grzewczych, z ciągów komunikacyjnych, wzrost produkcji odpadów);
- wzrost emisji hałasu (związanego z bytowaniem ogólnym ludzi oraz pojazdami mechanicznymi i innymi urządzeniami/maszynami);

- wzrost zużycia wody, materii i energii;
- wzrost ryzyka wystąpienia awarii (np. systemu odbierania ścieków bytowych - większa ilość mieszkańców odpowiednio zwiększa ryzyko powstania wypadku, awarii i incydentów zagrażających bezpośrednio i pośrednio np. środowisku gruntowo-wodnemu).

Jednocześnie należy podkreślić, że choć poprzez wzrost zabudowy mieszkaniowej czy letniskowej oczywisty jest fakt wzrostu emisji zanieczyszczeń, to jednak dzięki nowoczesnym rozwiązaniom technologicznym i technicznym substancje niepożądane dla środowiska są ujmowane (np. poprzez sieć kanalizacji czy odpowiednią gospodarkę odpadami) i ich zagrożenie względem otaczającego środowiska przyrodniczego jest, przynajmniej po części, neutralizowane/ograniczone.

Ważnym zagrożeniem będzie także wzrost zużycia energii i produkcji odpadów, cechujące nowoczesne, bogacące się społeczeństwa. Te specyficzne zagrożenia będą silniej oddziaływały w miejscach wytwarzania energii oraz składowania i przeróbki odpadów. Z drugiej strony sposób produkcji energii oraz dobór paliw przy modernizowanych i nowych sieciach przesyłowych znacząco ograniczą będzie negatywne oddziaływanie na środowisko (spadek emisji CO₂, mniejsze straty energii). Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz postępujący recykling odpadów także nieco ograniczy negatywne skutki wzrostu produkcji odpadów.

Istotne dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego są niezakłócone powiązania pomiędzy wszystkimi elementami ekosystemów. W związku z tym, należy zwrócić uwagę na postępujące ograniczenie migracji zwierząt dzikich w wyniku tworzenia nowej zabudowy. Należy jednak podkreślić, że wiele obecnie występujących gatunków zwierząt na omawianym obszarze to gatunki silnie synantropijne oraz znaczna część terenu jest wolna od zabudowy. Tym samym dalsza antropopresja w tym rejonie, *sensu lato*, teoretycznie nie powinna znacząco wpłynąć na lokalne populacje. Także jeśli chodzi o roślinność to dziś, w rejonie nowo projektowanej zabudowy, dominują zbiorowiska segetalne (głównie) i ruderalne, których wartość przyrodnicza jest ograniczona, a nowopowstałe warunki siedliskowe są dla nich dość korzystne. Najbardziej cenne przyrodniczo tereny, szczególnie ważne dla bioróżnorodności, pozostają zachowane w stanie niezmienionym.

8. Ocena oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń projektu planu.

8.1. Oddziaływanie na rzeźbę terenu, gleby i warunki podłoża

Powierzchnia ziemi i gleba podlega, na skutek działalności człowieka, przekształceniom i degradacji. Zagrożenia wynikają z ciągle pogłębiającej się i często niekontrolowanej urbanizacji i związanym z tym przeznaczeniem gruntów na cele inwestycyjne.

Niewielkich, z uwagi na skalę, zmian ukształtowania terenu można się spodziewać w strefach tras komunikacyjnych – drogi publiczne wyznaczone w planie w znacznej mierze są drogami istniejącymi. Proces inwestycyjny spowoduje zmiany krajobrazowe, polegające na rozcięciu naturalnych form geomorfologicznych w wyniku prac makro- i mikroniwelacyjnych. Przekształcenia powierzchni ziemi w wyniku ww. inwestycji będą trwałe. Z drugiej zaś strony odbywać się będą na w znacznej mierze przekształconych gruntach antropogenicznych. Dlatego ogólne znaczenie tej zmiany nie jest szczególnie duże. Na pozostałym obszarze objętym prognozą także nie przewiduje się większych przekształceń powierzchni ziemi. Zmiany te będą miały raczej charakter lokalny i mało istotny. Niewielkiej niwelacji mogą ulec jedynie tereny, na których staną nowe budynki oraz powstaną lokalne drogi i elementy infrastruktury technicznej. Prace związane z realizacją tego typu zagospodarowania zawsze wiążą się z nieodwracalnym zniszczeniem powierzchni ziemi i gleby: powstają nasypy z gruntu wybranego pod fundamenty nowych obiektów budowlanych oraz z wykopów pod sieci podziemnej i naziemnej infrastruktury technicznej.

Wykopy związane z fundamentowaniem budynków powodują powstawanie mas ziemnych, które należy w odpowiedni sposób zagospodarować w obrębie działki budowlanej, zgodnie z zapisem w projekcie planu. Prace ziemne będą dotyczyły strefy przypowierzchniowej gruntu. W efekcie końcowym powierzchnia terenu zostanie miejscami nieznacznie podniesiona, bez zasadniczego wpływu na jego ogólną konfigurację. Należy przypuszczać, że większość projektowanych obiektów będzie miała standardowe posadowienie, czyli do głębokości ok. 2,0 m p. p. t. i w tych przypadkach przekształcenia rzeźby związane z zainwestowaniem będą niewielkie. Ponadto na terenach objętych projektem mppz nastąpi ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej. Powierzchnie biologicznie czynne są korzystne dla stanu gleb i rzeźby terenu. W zależności od konkretnych rozwiązań mogą one umożliwić zachodzenie procesów biochemicznych w glebach. Ponadto na terenach biologicznie czynnych nie powstaną obiekty o znacznej objętości i masie, dzięki czemu nie będą oddziaływały znaczne siły nacisku na strukturę gleby i rzeźbę terenu, w efekcie nie niszcząc ich.

Przekształcenia powierzchni ziemi zależą będą w dużej mierze od rozwiązań technicznych. Dla optymalnego zabezpieczenia powierzchni ziemi i gleby przed degradacją, prace budowlane należy prowadzić tak, aby zapobiec ewentualnym zjawiskom geomechanicznym. Prace ziemne tj. niwelacje i wykopy należy wykonywać w okresach o niskich opadach, a odsłonięte powierzchnie trzeba zabezpieczać przed możliwością niekontrolowanych przepływów wód opadowych lub sptywowych. Rowy odwodnieniowe należy zabezpieczyć technicznie lub biologicznie przed erozyjnym działaniem wody.

Na terenach rolniczych może dochodzić do erozji wodnej lub wietrznej gleby, która może prowadzić do zmniejszenia miąższości poziomu próchnicznego i pogorszenia jej właściwości produkcyjnych. Zmniejszenie zawartości materii organicznej w glebie wynika także ze stosowania kwaśnych nawozów i zakwaszania gleb, co z kolei wywołuje chemiczną degradację gleby i nagromadzenie w jej wierzchniej warstwie substancji toksycznych, zwłaszcza metali ciężkich oraz pozostałości chemicznych środków ochrony roślin. W celu obniżenia dostępności związków toksycznych należy dobierać odpowiednie zabiegi agrotechniczne, np. zapewniać odpowiednie warunki powietrzno-wodne czy wapnować glebę. Niemniej, niezmiernie ważne jest odpowiednie dawkowanie nawozów mineralnych. Uprawy rolnicze mogą również wpływać niekorzystnie na gleby ze względu na wysoki poziom mechanizacji, który może generować rozpylanie, przesuszanie, zamulenie gleby oraz nadmierne jej zagęszczanie na skutek jej ugniatania.

Zatem istotna będzie kontynuacja rolniczego wykorzystania gruntów na przeważającej części obszaru objętego planem. Z jednej strony może to prowadzić do dalszego pogłębiania się efektów niekorzystnych (nasileniu efektu podeszwy płużnej, zanieczyszczenie środowiska gruntowego środkami chemicznymi i ropopochodnymi), z drugiej zaś obserwuje się wzrost świadomości rolników i w efekcie pozytywnych działań wynikających ze stosowania Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej. Także sukcesywna wymiana sprzętu rolniczego powinna przełożyć się na niższe emisje zanieczyszczeń deponowanych do gleby. W efekcie wiele aspektów jakości gleby i całego środowiska gruntowego może być poprawionych. Nie będą to jednak efekty wynikające z realizacji projektu mppz i nie są od niego zależne.

Ewentualny negatywny wpływ na jakość gleb może generować istniejący cmentarz na terenie opracowania. W projekcie planu usankcjonowano stan istniejący i nie przewiduje się jego poszerzenia. Jest to cmentarz funkcjonujący już od wielu lat w tej lokalizacji. Niemniej przeprowadzone badania w rejonach cmentarza wskazują podwyższone wartości niektórych pierwiastków (wapnia, fosforu, żelaza), lokalizacja cmentarza może determinować także podwyższone wartości pierwiastków w roślinach rosnących w sąsiedztwie terenu.

8.2. Oddziaływanie na warunki wodne

Zagrożenie wód podziemnych wynikające z działalności człowieka w kontekście gospodarowania wodami należy rozumieć jako potencjalną możliwość pogorszenia jakości lub zmniejszenia ilości wód, prowadząca

do ograniczenia dostępnych do wykorzystania zasobów wód podziemnych dobrej jakości. Z przyrodniczego punktu widzenia zagrożenie wód podziemnych to możliwość zmiany ilości bądź cech fizyczno-chemicznych wody w stosunku do warunków naturalnych, na ogół spowodowanej bezpośrednio lub pośrednio działalnością człowieka. Ogólne przedstawienie zagrożeń wód podziemnych mogących potencjalnie występować na terenie gminy Drawno przedstawiono w poniższej tabeli. Poniżej przedstawiono analizę stanu i zagrożeń dla wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy Drawno. Co istotne, obszar objęty opracowaniem leży poza obrębem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP). Dlatego ingerencje w teren potencjalnie mogące doprowadzić do zanieczyszczeń wód czy gleb nie stanowią bezpośredniego zagrożenia dla wód podziemnych mających strategiczne znaczenie w gospodarce wodnej kraju.

Zagrożenie ilościowe (zmniejszenie zasobów wód)	Zagrożenie jakościowe wód (zanieczyszczenie, pogorszenie jakości)	
	Przyczyny/ogniska zanieczyszczeń	Zmiany krążenia wód, które wywołują zmiany chemiczne
(1) Zmiany warunków krążenia wód (2) Niewłaściwie wykonane melioracje (3) Odwodnienia budowlane (4) Nadmierna eksploatacja zasobów wód (5) Ograniczenie zasilania	(1) Spływy i przesiąkanie zanieczyszczonych wód środkami ochrony roślin oraz nawozami (2) Deponowanie zanieczyszczeń atmosferycznych z opadem i przesiąkanie (3) Zanieczyszczenia wód powierzchniowych (4) Awarie i katastrofy	(1) Nadmierna eksploatacja wód zmieniająca warunki hydrochemiczne (2) Łączenie poziomów wodonośnych o różnej jakości wód (3) Przecięcie lub usunięcie warstw izolujących (4) Nawadnianie i melioracje rolnicze (5) Piętrzenie i infiltracja zanieczyszczonych wód powierzchniowych

Źródło: Macioszyk A. (red.). 2006. Podstawy hydrogeologii stosowanej. PWN, Warszawa, zmienione.

Wraz z realizacją zabudowy na obszarze objętym projektem planu powstaną nowe źródła ścieków bytowych. Odprowadzanie ścieków bytowych będzie realizowane docelowo do sieci kanalizacji sanitarnej. Mniej korzystnym rozwiązaniem jest odprowadzenie ścieków bytowych do szczelnych zbiorników bezodpływowych do czasu realizacji kanalizacji sanitarnej. Takie rozwiązanie dopuszczono w projekcie miejscowego planu. Lokalizacja zbiorników bezodpływowych na ścieki może potencjalnie spowodować zanieczyszczenie środowiska gruntowo-wodnego oraz destabilizację stosunków wodnych. Należy jak najszybciej dążyć do utworzenia systemu kanalizacji zbiorczej, co w tym przypadku jest możliwie najlepszym rozwiązaniem. Kontrola jednego, spójnego systemu jest bowiem prostsza a przede wszystkim skuteczniejsza, niż kontrolowanie pojedynczych, rozproszonych systemów oczyszczalni przydomowych / zbiorników bezodpływowych. Co ważne, zarządzający systemem kanalizacyjnym w oparciu o pełną wiedzę na temat stanu technicznego tego systemu skuteczniej może przeprowadzać prace konserwujące i naprawcze. Dzięki takiemu rozwiązaniu środowisko gruntowo-wodne będzie lepiej chronione. Nie mniej zastosowanie zbiorników bezodpływowych, szczególnie w perspektywie do kilku lat – samo w sobie jest korzystne; zapewnia bowiem podstawową ochronę środowiska gruntowo-wodnego.

Ewentualna nieszczelność zbiorników bezodpływowych może przyczynić się do zanieczyszczenia wód podziemnych, jak i gleb, a za jej pośrednictwem również wód powierzchniowych. Dlatego wśród niezbędnych działań, mogących potwierdzać fakt wystąpienia nieszczelności, powinna być dokonywana ocena stopnia skażenia gruntów w sąsiedztwie takich instalacji. W literaturze wskazuje się, że jako wskaźniki jakościowe mogłyby służyć gatunki bakterii, powszechne w ściekach oraz przewodach pokarmowych ludzi i zwierząt. Natomiast nielegalny rzut nieczystości do wód powierzchniowych (jezior,

stawów, cieków) powoduje zaawansowane procesy eutrofizacji – ze względu na obecność substancji biogenych w ściekach. W celu przeciwdziałania eutrofizacji wód stosuje się m.in. zarybienie wód gatunkami drapieżnymi. W ramach przeciwdziałania nieszczelnym zbiornikom bezodpływowym prowadzone mogą być także kontrole dokumentów potwierdzające wywóz nieczystości, w tym częstotliwość ich wykonywania.

Na etapie prac budowlanych związanych z przebudową/budową dróg, może wystąpić, teoretycznie, zaburzenie stosunków wodnych obszarów bezpośrednio przyległych do planowanych dróg. Może to być konsekwencją prac ziemnych, podczas których może nastąpić przecięcie lokalnych warstw wodonośnych i stworzenie w ewentualnych wykopach baz drenażu z terenów przyległych. W przypadku realizacji dróg w wykopie może zaistnieć konieczność sztucznego, okresowego obniżenia poziomu zwierciadła wód gruntowych. Zmniejszenie nadkładu gruntów nad warstwami wodonośnymi lub też ich całkowite odsłonięcie stworzy zagrożenie zanieczyszczenia wód gruntowych, które staną się bardziej narażone na przedostanie się produktów naftowych z pracujących maszyn i pojazdów. Ewentualne odwodnienia wykopów mogą przyczynić się do zamulenia i zanieczyszczenia okolicznych rowów melioracyjnych, do których wody będą odprowadzane z pompowań depresyjnych. Ponadto przy nieumiejętnym prowadzeniu prac niwelacyjnych może dojść do zasypania rowów melioracyjnych. W fazie eksploatacji dróg największe zagrożenie dla wód gruntowych stanowią substancje ropopochodne, które mogą przedostać się do środowiska gruntowo-wodnego.

Z przedstawionych w powyższej tabeli zagrożeń w wyniku realizacji zapisów projektu planu, poza wspomnianymi powyżej inwestycjami, mogą wystąpić:

- Potencjalne zagrożenie wystąpienia lokalnych odwodnień w wyniku prac związanych z posadowieniem nowych budynków; przedsięwzięte środki oraz warunki zapewniające wymóg ochrony warstw wodonośnych będą musiały być sprecyzowane w projektach budowlanych, w decyzjach o pozwoleniu na budowę. W tym kontekście ważny jest zapis w projekcie miejscowego planu: zakaz budowy instalacji, urządzeń oraz budowli powodujących trwałą zmianę stosunków wodnych.
- Możliwość zanieczyszczeń wód powierzchniowych i pośrednio podziemnych w wyniku przedostania się zanieczyszczeń rolniczych i towarzyszących: nawozów sztucznych, środków ochrony roślin oraz smarów i olejów; wzrost świadomości (oraz wzrost cen nawozów i środków ochrony roślin) powoduje, że dziś rolnicy w gminie Drawno stosują mniej środków chemicznych wspomagających produkcję żywności, a także lepiej dobierają terminy ich wykorzystania.
- Potencjalne zanieczyszczenie wód powierzchniowych związanych z rozwojem turystyki – w obecnej wersji projektu planu powierzchnia przeznaczona pod tereny rekreacji została dość mocno ograniczona; dodatkowo minimalna powierzchnia działki pod zabudowę usług turystyki, zabudowy letniskowej i usług turystycznych oraz zabudowy letniskowej są rozsądnymi środkami ograniczającymi ogólne oddziaływanie na środowisko wodne. Ponadto respektowanie zapisu w projekcie mpzp o zakazie „lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem inwestycji celu publicznego” zapewni ochronę środowiska gruntowo-wodnego.

Z punktu widzenia stosunków gruntowo-wodnych, terenem najbardziej narażonym na ich zachwianie są obszary położone w granicach jezior oraz cieku wodnego Młynnica. W projekcie planu tereny te przeznaczone są tereny wód powierzchniowych śródlądowych.

Poza zagrożeniami wynikającymi z realizacji projektu planu istnieje także szereg pozytywnych zmian. Są to przede wszystkim:

- inwestycje w sieć kanalizacji oraz wodociągi;
- szereg pozytywnych rozwiązań dotyczących poprawy jakości powietrza przyczyniających się do mniejszej ilości deponowanych z opadem atmosferycznym zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego.

Na terenie objętym planem nie przewiduje się realizacji kondygnacji podziemnych, a także lokalizacji budowli hydrotechnicznych i urządzeń melioracji wodnych, co pozwoli na brak ingerencji w stosunki wodne. Projekt planu dopuszcza przebudowę, rozbudowę rowów melioracyjnych. Jednak w tym celu należy sporządzić operat wodnoprawny, opis prowadzenia zamierzonej działalności i następnie otrzymać pozwolenie wodnoprawne. W pozwoleniu wodnoprawnym zawarte mogą być np. obowiązki wykonania urządzeń zapobiegających szkodom lub zmniejszających negatywne skutki wykonywania tego pozwolenia, niezbędne przedsięwzięcia ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko czy zakazy wykonywania czynności, które mogą niekorzystnie wpłynąć na gospodarkę wodną. W związku z tym potencjalne konkretne zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań odbywać się będzie na tym etapie. Wody podziemne, w związku z istniejącym cmentarzem, mogą być dodatkowo narażone na zanieczyszczenia przenikające z powierzchni terenu. Jednak wielkość przenikających zanieczyszczeń jest powiązana z przepuszczalnością utworów powierzchniowych. Na terenie opracowania, w tym na terenie cmentarza, wg mapy hydrograficznej grunty odznaczają się zróżnicowaną przepuszczalnością (grunty antropogeniczne), co na pewno częściowo ogranicza przenikanie zanieczyszczeń. Biorąc pod uwagę przepisy Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarz istniejący powinien uwzględnić następujące uwarunkowania:

- położenie terenu na krańcach miast, osiedli lub gromad w izolacji od zabudowań, na gruntach przeznaczonych pod zieleń publiczną lub odpowiednich na jej urządzenie, w pobliżu miejscowej sieci komunikacyjnej,
- odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m, odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone,
- odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 m,
- teren cmentarza powinien znajdować się w miarę możliwości ma wzniesieniu i nie podlegać zalewom oraz posiadać ukształtowanie umożliwiające łatwy spływ wód deszczowych,
- miejsce na cmentarz powinno być w miarę możliwości tak wybrane, aby najczęściej spotykane w tym miejscu wiatry wiały od terenów mieszkaniowych w kierunku cmentarza,
- głębokość pierwszego poziomu wody gruntowej (płycej niż do 2,5 m od powierzchni terenu), rodzaj gruntów, ich struktura, zawilgocenie, zawartość węglanu wapnia oraz stopień kwasowości,
- stosunki wodne – kierunki spływu wód powierzchniowych, głębokość i zmienność poziomu wód gruntowych oraz kierunku ich spadku,
- istniejące zespoły roślinne.

W obrębie 50 m od cmentarza wyznaczono teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (15MNW, 14MNW), tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej lub zabudowy zagrodowej (4

MNW/RZM, 1MNW/RZM) tereny zieleni naturalnej (3ZN, 4 ZN), teren komunikacji drogowej publicznej - teren drogi zbiorczej (1KDZ), teren komunikacji drogowej wewnętrznej (27KR) oraz teren lasu (L). Jednocześnie zawarto zapisy nakazujące uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów ograniczeń w użytkowaniu terenów w granicach wynikających ze stref ochronnych od cmentarza oznaczonych na rysunku planu, zgodnie z przepisami odrębnymi. W związku z tym w strefie ochronnej 50 m nie będzie możliwe sytuowanie nowych budynków mieszkalnych ani zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności.

W odległości 500 m nie znajdują się także żadne ujęcia wody o charakterze zbiorników wodnych. W granicy 150 m od cmentarza znajduje się ujęcie wody (2 studnie) – jednak jest ujęcie wód podziemnych o głębokościach 28 m i 37 m. Ukształtowanie rzeźby terenu nie powinno utrudniać spływu wód deszczowych i nie podlega zalewom. Poziom terenu wyniesiony jest do wysokości ok. 85 m n.p.t. i łagodnie opada w kierunku zachodnim do wysokości 84 m n.p.t.

Przy realizacji rozszerzenia terenu cmentarza należy zapewnić ochronę stosunków wodnych. W celu zapewnienia ochrony zasobów wód podziemnych należy zarówno na etapie realizacji oraz eksploatacji inwestycji stosować wszelkie zabezpieczenia eliminujące możliwy do wystąpienia negatywny wpływ. Sugeruje się także, żeby nowe powierzchnie grzebalne zaprojektować z uwzględnieniem istniejących hydrogeologicznych terenu po wykonaniu odpowiednich badań (nie płycej niż do 2,5 m od powierzchni terenu), uwzględniających rodzaj gruntów, strukturę, zawilgocenie, zawartość węgla wapnia oraz stopień kwasowości.

Jednak zaznacza się, że istniejący teren cmentarza funkcjonuje w tym miejscu już od wielu lat (od ok. I połowy XIX w.) i nie planuje się jego poszerzenia

Zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” zatwierdzonym na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 18 października 2016 r. przez Prezesa Rady Ministrów do celów środowiskowych wg art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej dla wód podziemnych należą:

- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem, a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Tym samym nadrzędnym celem środowiskowym będzie osiągnięcie i utrzymanie jakości JCW o parametrach nieprzekraczających granicznych wartości zawartości poszczególnych substancji we wodzie, zgodnie z ww. Rozporządzeniem. Poza tym celami środowiskowymi dla ochrony JCW, zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, na terenie gminy Drawno są:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. Powyższe cele środowiskowe są zgodne z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”. Biorąc pod uwagę powyższe cele oraz przewidywane oddziaływania wynikające z realizacji mpzp stwierdza się, że nie wpłyną one negatywnie na osiągnięcie powyższych celów. Realizacja projektu mpzp nie przyczyni się do nieosiągnięcia powyższych celów środowiskowych.

W praktyce docelowe utworzenie, zgodnie z projektem mpzp, sieci wodociągowej, na terenach przewidzianych do zabudowy spowoduje ograniczenie źródeł potencjalnego skażenia środowiska, gdyż

woda wodociągami będzie dostarczana ze stacji uzdatniania. Ujęcia wody nie będą więc liczne i rozporoszone, co ogranicza potencjalne zanieczyszczenie środowiska gruntowo-wodnego. Celem ochrony wód powierzchniowych i podziemnych należało będzie mieć na uwadze wykaz indywidualnych ujęć wody na terenie gminy przy dalszym planowaniu przestrzennym i realizacji inwestycji.

Zapisy w projekcie mpzp dot. odprowadzania wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej lub na własny nieutwardzony teren, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych, zgodnie z przepisami odrębnymi są korzystne. Wody opadowe i roztopowe będą spełniać wymagania zawarte w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. Urz. z 2014 r., poz. 1800).

Wraz z realizacją nowej zabudowy powstaną nowe źródła ścieków bytowych i przemysłowych. W projekcie mpzp zawarto zapisy, zgodnie z którymi dopuszczono indywidualne zagospodarowanie ścieków na terenach pozbawionych możliwości przyłączenia do gminnej kanalizacji sanitarnej, przy czym wszystkie ścieki można gromadzić w opróżnianych okresowo przez transport asenizacyjny zbiornikach bezodpływowych, natomiast ścieki bytowe i komunalne można także oczyszczać w przydomowych oczyszczalniach ścieków, z zastrzeżeniem przepisów odrębnych. Uchroni to środowisko gruntowo-wodne przed negatywnymi skutkami rozwoju zabudowy w tym rejonie.

8.3. Oddziaływanie na szatę roślinną, świat zwierzęcy, różnorodność biologiczną oraz obszary chronione

Generalnie zapisy projektu planu dotyczące szaty roślinnej zmierzają do jej optymalnej ochrony oraz jej wzbogacenia, a także wzmocnienia naturalnych siedlisk. Projekt planu zapewnia pełną ochronę najcenniejszych terenów zieleni w gminie, w tym głównie lasów, poprzez zapisy o ich zachowaniu. Realizacja zapisów projektu planu spowoduje poprawę wielu elementów środowiska. Do najważniejszych z planowanych działań w projekcie mpzp należą:

- ochrona akustyczna terenów wymagających zachowania komfortu akustycznego, zgodnie z przepisami odrębnymi
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem inwestycji celu publicznego

Ewentualna przebudowa budowa lub przebudowa dróg lokalnych również odbywać będzie się w sposób minimalizujący ingerencję w środowisko przyrodnicze. Analizując uwarunkowania przestrzenne i stan rzeczywisty stwierdza się, że każdy możliwy wariant lokalizacyjny wpłynie na jakość i strukturę środowiska przyrodniczego w stopniu porównywalnym a zarazem niewielkim względem stanu istniejącego. Nie ma, zatem na etapie niniejszej prognozy wskazań lokalizacyjnych.

W fazie realizacji innych inwestycji liniowych (wodociągi, kanalizacja) nastąpi negatywne oddziaływanie na szatę roślinną na obszarze realizacji powyższych zadań. Główne zagrożenie spowodowane jest fizycznym usuwaniem roślinności w pasie technicznym robót oraz możliwością zmiany warunków siedliskowych poprzez naruszenie stosunków wodnych i przekształcenie gleb. Ponadto nastąpi okresowe zwiększenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery w wyniku użycia ciężkiego sprzętu. Oddziaływanie to będzie miało jednak charakter czasowy. Nie mniej jednak mogą wystąpić ograniczone w czasie skutki uboczne podwyższonych emisji gazów i pyłów. Wśród nich można wymienić m.in. ogólne czasowe pogorszenie kondycji flory wskutek emisji: dwutlenku siarki (SO_2 – powoduje osłabienie procesu fotosyntezy, degradacja chlorofilu, zakłócenia w transpiracji i oddychaniu, chloroza i in.), tlenków azotu (N_2O , NO , NO_2 – upośledzenie wzrostu i fizjologii roślin), ozonu (O_3 – uszkodzenia liści), pyłów (utrudniają oddychanie, transpirację i asymilację roślinom).

W fazie eksploatacji oddziaływanie na przyrodę ożywioną obejmować będzie tereny bezpośrednio przyległe do dróg. Związane ono będzie przede wszystkim ze zwiększeniem zanieczyszczeń powietrza oraz ze wzrostem emisji hałasu i wibracji. Spowoduje to odsunięcie się stref bytowania większości zwierząt od obszaru drogi. Jednakże w porównaniu do stanu rzeczywistego na chwilę obecną, spodziewany jest raczej niewielki wzrost ruchu drogowego w regionie co nie wpłynie znacząco na emisję hałasu i wibracji a także zanieczyszczeń (głównie powietrza).

Przeznaczenie terenów pod budownictwo, głównie mieszkaniowe i letniskowe, a także turystyczno-rekreacyjne, może spowodować dwojakiego rodzaju skutki. Z jednej strony nastąpi trwałe wyłączenie terenów ze *stricte* przyrodniczego użytkowania. Jest to istotne z uwagi na to, że obszar objęty projektem mpzp leży w granicach obszarów Natura 2000. Z drugiej zaś strony trzeba mieć na uwadze, że w obecnym stanie rzeczywistym część terenu objętego projektem planu jest już zabudowana, a nowe tereny inwestycyjne uruchamiane są w jej sąsiedztwie. Co gorsza, bez uchwalonego planu dla omawianego terenu istnieje uzasadnione ryzyko, że nowopowstająca zabudowa może odbiegać od zakładanego całościowo rozwoju tego obszaru. Rozwój przestrzenny w oparciu o projekt planu stworzy prawdopodobnie bardziej rygorystyczne na konkretnych terenach wymogi co do ochrony środowiska (gdyż w wyniku ujęcia kompleksowego planowania przestrzennego tego obszaru tereny najcenniejsze będą szczególnie chronione) niż w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy. Niezwykle ważny dla istoty ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których m.in. ustanowiono obszar Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą jest fakt, iż w granicach obszaru objętego planem występują siedliska przyrodnicze (w rozumieniu Dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory). Analizując zgromadzone dane można też stwierdzić z dużym prawdopodobieństwem, że na obszarze objętym projektem mpzp występują – przynajmniej czasowo – gatunki chronione, wymienione w standardowych formularzach danych wspomnianych obszarów Natura 2000. Mogą one przebywać także w okolicy terenu objętego projektem mpzp. Dlatego celem ochrony narażonych gatunków, w tym szczególnie płochliwych ptaków, konieczne będą działania łagodzące potencjalne oddziaływanie emisji hałasu generowanych podczas budowy m.in. domów.

Pozostałe ustalenia projektu mpzp nie wpłyną negatywnie na różnorodność biotyczną wspomnianych obszarów, a wręcz mogą przyczynić się do poprawy stanów niektórych z nich (np. poprzez ograniczenie zanieczyszczeń wód powierzchniowych i gleb zapisy projektu mpzp propagują poprawę stanu środowiska przyrodniczego jezior omawianego obszaru i wód podziemnych).

Szczególnym celem ochrony Obszaru Chronionego Krajobrazu "D (Choszczno-Drawno)" jest zachowanie i popularyzacja jego wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu również obejmują większość miejscowości gminy Drawno, dlatego w ich zasięgu znajduje się zróżnicowana zabudowa, w tym zabudowa mieszkaniowa, usługowa i turystyczno-rekreacyjna.

Zgodnie z uchwałą Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2021 r., poz. 2091) - uchwała dotyczy zarówno OChK „D (Choszczno-Drawno)” oraz OChK Dominikowo-Niemieńsko, ustalono zakaz budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych oraz od zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne – wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej. Zgodnie z zapisem § 4 ww. uchwały, dla części obszarów, dla których plan zagospodarowania przestrzennego lub

studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przewiduje możliwość lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior nie wprowadza się ww. zakazu. W związku z przeznaczeniem w obowiązującym studium terenów pod zabudowę w odległości mniejszej niż 100 m od linii brzegowej cieków i jezior, powielono te tereny w projekcie planu i przeznaczono je pod zabudowę (dotyczy terenów: 1UT/US, 1UT, - 1MNW, 3-8 MNW, 10 MNW, 20MNW, 23-25 MNW, 29MNW-32MNW, 35MNW, 4MNW-U, 3MNW-RZM, 7-10 MNW-RZM, 12-16 ML, 18-23 ML, 25-26 ML).

Analizując pozostałe zapisy Uchwały Sejmiku Wojewódzkiego w sprawie obszarów chronionego krajobrazu, tj.

- zakaz zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej – projekt planu nie przewiduje wykonywania czynności mogących skutkować zabiciem zwierząt lub zniszczeniem ich siedlisk czy miejsc przebywania, zatem można uznać, że projekt nie narusza ww. zakazu;
- zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – w planie ustalono zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem inwestycji celu publicznego;
- zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (przy czym nie wprowadza się tego zakazu na gruntach rolnych obejmujących drzewa i krzewy do lat 20 niestanowiące siedlisk przyrodniczych w rozumieniu rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 oraz obejmujących drzewa i krzewy stanowiące źródło gradacji szkodliwych owadów – na terenach przeznaczonych pod zabudowę, ze względu na istniejące i sąsiednie zagospodarowanie w większości brak jest zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych. Wpływ na ten zakaz będą miały tereny ML w części północnej opracowania oraz 36-37ML – niemniej na tych terenach zabudowa już częściowo istnieje. W przypadku konieczności wycinki drzew, będą one musiały spełniać warunki określone w odstępstwie. Mając powyższe na uwadze uznano, że ustalenia projektu planu nie są sprzeczne z ww. zakazem;
- Zakaz wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu – projekt planu nie wyznacza miejsc wydobycia kruszyw naturalnych i innych zasobów naturalnych, zatem ustalenia projektu planu nie naruszają ww. zakazu;
- Zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych – w projekcie planu dopuszczono lokalizację budowli hydrotechnicznych i urządzeń melioracji wodnej. W związku z tym, że zakaz nie dotyczy prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym oraz budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych, projekt planu nie narusza niniejszego zakazu. Ze względu na projektowane funkcje

terenów w planie miejscowym oraz zapis ustalający nakaz wykorzystywania nadmiaru mas ziemnych pozyskanych podczas prac budowlanych w obrębie działki budowlanej lub usuwania ich zgodnie z przepisami odrębnymi, nie przewiduje się naruszenia ww. zakazu;

- Zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka – w projekt planu nie jest przewidziana możliwość realizacji kondygnacji podziemnych, a także lokalizacji budowli hydrotechnicznych i urządzeń melioracji wodnych, co pozwoli na zmniejszenie ingerencji w stosunki wodne. Plan dopuszcza zachowanie istniejących rowów melioracyjnych z dopuszczeniem ich przebudowy, rozbudowy, zmiany przebiegu lub skanalizowania, zgodnie z przepisami odrębnymi; dopuszczone planem działania będą musiały mieścić się w odstępstwie od tego zakazu;
- Zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych – w projekcie planu nie ustalono lokalizacji działań, które spowodują likwidację, zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych.

Biorąc pod uwagę powyższe zakazy, które są *de facto* pochodną zakazów zawartych z Uchwałą Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu zgodnie z którą na terenie Obszarów Chronionego Krajobrazu uznaje się, że ich przestrzeganie zapewni ochronę najcenniejszych elementów przyrody i krajobrazu omawianego terenu (w tym zadrzewień podlegających ochronie). W granicach opracowania planu miejscowego znajduje się kilka terenów, stanowiących obecnie tereny zadrzewione, na których projektuje się nowe tereny inwestycyjne, tj. tereny zabudowy letniskowej, usług turystyki, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Przeznaczenie dla każdego z tych terenów jest zgodne z zapisami Studium.. gminy Drawno, tj.:

- teren 1US- teren usług sportu i rekreacji, w studium przeznaczony pod tereny usług sportu i rekreacji oraz turystyki i wypoczynku, placów gier i zabaw (niekubaturowej), zajmuje powierzchnię ok. 0,46 ha, maksymalna powierzchnia zabudowy: 5% powierzchni działki budowlanej, przy czym powierzchnia budynku usługowego nie może być większa niż 200,0 m², minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 80%, powierzchnia terenów zadrzewionych w granicach terenu 1US wynosi ok. 0,35 ha, co stanowi ok. 76% całkowitej powierzchni terenu. Występujący drzewostan to m, in sosna i dąb w wieku ok. 15 lat. Dla tego terenu nie jest wymagane przeprowadzenie procedury zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. W celu jak najmniejszej ingerencji w drzewostan ustalono linię zabudowy uniemożliwiającą lokalizowanie budynku na terenie zadrzewionym. Funkcjonowanie tego terenu nawet przy maksymalnym skonsumowaniu zapisów planu w zakresie powierzchni zabudowy może odbyć się bez wycinki istniejącego drzewostanu.
- teren 10 ML - teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, w studium przeznaczony pod tereny zabudowy letniskowej, zajmuje powierzchnię ok. 2,5 ha, maksymalna powierzchnia zabudowy: 15% powierzchni działki budowlanej, minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 70 % działki budowlanej. Powierzchnia terenów zadrzewionych w granicach terenu 10 ML wynosi ok. 1,5 ha, co stanowi ok. 60% całkowitej powierzchni terenu. . Występujący drzewostan to m, in sosna i dąb w wieku ok. 15 lat. Dla tego terenu nie jest wymagane przeprowadzenie procedury zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. W celu jak najmniejszej ingerencji w drzewostan ustalono linię zabudowy uniemożliwiającą lokalizowanie budynku na terenie zadrzewionym. Ponadto na tym obszarze znajduje się już istniejąca zabudowa. Funkcjonowanie tego terenu nawet

przy maksymalnym skonsumowaniu zapisów planu w zakresie powierzchni zabudowy może odbyć się bez wycinki istniejącego drzewostanu.

- teren 13ML - teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, w studium przeznaczony pod tereny zabudowy letniskowej, zajmuje powierzchnię ok. 2,3 ha, maksymalna powierzchnia zabudowy: 15% powierzchni działki budowlanej, minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 70 % działki budowlanej. Powierzchnia terenów zadrzewionych w granicach terenu 13 ML wynosi ok. 0,35 ha, co stanowi ok. 15% całkowitej powierzchni terenu. . Występujący drzewostan to m, in sosna i dąb w wieku ok. 15 lat. Dla tego terenu nie jest wymagane przeprowadzenie procedury zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. W celu jak najmniejszej ingerencji w drzewostan ustalono linię zabudowy uniemożliwiającą lokalizowanie budynku na terenie zadrzewionym. Ponadto na tym obszarze znajduje się już istniejąca zabudowa. Funkcjonowanie tego terenu nawet przy maksymalnym skonsumowaniu zapisów planu w zakresie powierzchni zabudowy może odbyć się bez wycinki istniejącego drzewostanu.
- teren 14ML - teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, w studium przeznaczony pod tereny zabudowy letniskowej, zajmuje powierzchnię ok. 1,7 ha, maksymalna powierzchnia zabudowy: 15% powierzchni działki budowlanej, minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 70 % działki budowlanej. Powierzchnia terenów zadrzewionych w granicach terenu 14 ML wynosi ok. 1,4 ha, co stanowi ok. 80% całkowitej powierzchni terenu. Występujący drzewostan to m, in sosna i dąb w wieku ok. 15 lat. Dla tego terenu nie jest wymagane przeprowadzenie procedury zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. W celu jak najmniejszej ingerencji w drzewostan ustalono linię zabudowy uniemożliwiającą lokalizowanie budynku na terenie zadrzewionym. Ponadto na tym obszarze znajduje się już istniejąca zabudowa. Funkcjonowanie tego terenu nawet przy maksymalnym skonsumowaniu zapisów planu w zakresie powierzchni zabudowy może odbyć się bez wycinki istniejącego drzewostanu.
- teren 15ML - teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, w studium przeznaczony pod tereny zabudowy letniskowej, zajmuje powierzchnię ok. 0,99 ha, maksymalna powierzchnia zabudowy: 15% powierzchni działki budowlanej, minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 70 % działki budowlanej. Powierzchnia terenów zadrzewionych w granicach terenu 15 ML wynosi ok. 0,5 ha, co stanowi ok. 50% całkowitej powierzchni terenu. . Występujący drzewostan to m, in sosna i dąb w wieku ok. 15 lat Dla tego terenu nie jest wymagane przeprowadzenie procedury zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. W celu jak najmniejszej ingerencji w drzewostan ustalono linię zabudowy uniemożliwiającą lokalizowanie budynku na terenie zadrzewionym. Ponadto na tym obszarze znajduje się już istniejąca zabudowa. Funkcjonowanie tego terenu nawet przy maksymalnym skonsumowaniu zapisów planu w zakresie powierzchni zabudowy może odbyć się bez wycinki istniejącego drzewostanu.
- teren 16ML - teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, w studium przeznaczony pod tereny zabudowy letniskowej, zajmuje powierzchnię ok. 1,0 ha maksymalna powierzchnia zabudowy: 15% powierzchni działki budowlanej, minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 70 % działki budowlanej. Powierzchnia terenów zadrzewionych w granicach terenu 16 ML wynosi ok. 0,1 ha, co stanowi ok. 10% całkowitej powierzchni terenu. Występujący drzewostan to m, in sosna i dąb w wieku ok. 15 lat. Dla tego terenu nie jest wymagane przeprowadzenie procedury zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. W celu jak najmniejszej ingerencji w drzewostan ustalono linię zabudowy uniemożliwiającą lokalizowanie budynku na terenie zadrzewionym. Ponadto na tym obszarze znajduje się już istniejąca zabudowa. Funkcjonowanie tego terenu nawet

przy maksymalnym skonsumowaniu zapisów planu w zakresie powierzchni zabudowy może odbyć się bez wycinki istniejącego drzewostanu.

- teren 17ML - teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, w studium przeznaczony pod tereny zabudowy letniskowej, zajmuje powierzchnię ok. 0,7 ha, maksymalna powierzchnia zabudowy: 15% powierzchni działki budowlanej, minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 70 % działki budowlanej. Powierzchnia terenów zadrzewionych w granicach terenu 17 ML wynosi ok. 0,07 ha, co stanowi ok. 10% całkowitej powierzchni terenu. Występujący drzewostan to m, in sosna i dąb w wieku ok. 15 lat. Dla tego terenu nie jest wymagane przeprowadzenie procedury zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. W celu jak najmniejszej ingerencji w drzewostan ustalono linię zabudowy uniemożliwiającą lokalizowanie budynku na terenie zadrzewionym. Ponadto na tym obszarze znajduje się już istniejąca zabudowa. Funkcjonowanie tego terenu nawet przy maksymalnym skonsumowaniu zapisów planu w zakresie powierzchni zabudowy może odbyć się bez wycinki istniejącego drzewostanu.
- teren 16MNW – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej w studium przeznaczony pod tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – ekstensywnej, zajmuje powierzchnie ok. 0,36 ha, maksymalna powierzchnia zabudowy: 30% powierzchni działki budowlanej, przy czym powierzchnia budynku mieszkalnego nie może być większa niż 250,0 m², minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 55% działki budowlanej. Powierzchnia terenów zadrzewionych w granicach terenu 16 MNW wynosi ok. 0,05 ha, co stanowi ok. 15% całkowitej powierzchni terenu. . Występujący drzewostan to m, in sosna i dąb w wieku ok. 15 lat. Dla tego terenu nie jest wymagane przeprowadzenie procedury zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. W celu jak najmniejszej ingerencji w drzewostan ustalono linię zabudowy uniemożliwiającą lokalizowanie budynku na terenie zadrzewionym. Ponadto na tym obszarze znajduje się już istniejąca zabudowa. Funkcjonowanie tego terenu nawet przy maksymalnym skonsumowaniu zapisów planu w zakresie powierzchni zabudowy może odbyć się bez wycinki istniejącego drzewostanu.
- teren 22ML - teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, w studium przeznaczony pod tereny zabudowy letniskowej, zajmuje powierzchnię ok. 0,6 ha, maksymalna powierzchnia zabudowy: 15% powierzchni działki budowlanej, minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 70 % działki budowlanej. Powierzchnia terenów zadrzewionych w granicach terenu 22ML wynosi ok. 0,1 ha, co stanowi ok. 20% całkowitej powierzchni terenu. . Występujący drzewostan to m, in sosna i dąb w wieku ok. 15 lat. Dla tego terenu nie jest wymagane przeprowadzenie procedury zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. W celu jak najmniejszej ingerencji w drzewostan ustalono linię zabudowy uniemożliwiającą lokalizowanie budynku na terenie zadrzewionym. Ponadto na tym obszarze znajduje się już istniejąca zabudowa. Funkcjonowanie tego terenu nawet przy maksymalnym skonsumowaniu zapisów planu w zakresie powierzchni zabudowy może odbyć się bez wycinki istniejącego drzewostanu.
- teren 26ML - teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, w studium przeznaczony pod tereny zabudowy letniskowej, zajmuje powierzchnię ok. 1,2 ha, maksymalna powierzchnia zabudowy: 15% powierzchni działki budowlanej, minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 70 % działki budowlanej. Powierzchnia terenów zadrzewionych w granicach terenu 26 ML wynosi ok. 0,03 ha, co stanowi ok. 2% całkowitej powierzchni terenu. . Występujący drzewostan to m, in sosna i dąb w wieku ok. 15 lat. Dla tego terenu nie jest wymagane przeprowadzenie procedury zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. W celu jak najmniejszej ingerencji w drzewostan ustalono linię zabudowy uniemożliwiającą lokalizowanie budynku na terenie zadrzewionym.

Funkcjonowanie tego terenu nawet przy maksymalnym skosunkowaniu zapisów planu w zakresie powierzchni zabudowy może odbyć się bez wycinki istniejącego drzewostanu.

- teren 28ML - teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, w studium przeznaczony pod tereny zabudowy letniskowej, zajmuje powierzchnię ok. 0,45 ha, maksymalna powierzchnia zabudowy: 15% powierzchni działki budowlanej, minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 70 % działki budowlanej. Powierzchnia terenów zadrzewionych w granicach terenu 28ML wynosi ok. 0,4 ha, co stanowi ok. 90% całkowitej powierzchni terenu. Występujący drzewostan to m, in sosna i dąb w wieku ok. 15 lat. Dla tego terenu nie jest wymagane przeprowadzenie procedury zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. W celu jak najmniejszej ingerencji w drzewostan ustalono linię zabudowy pozwalającą na lokalizowanie budynku na terenie zadrzewionym w pasie o szerokości 10,0 m.
- teren 29ML - teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, w studium przeznaczony pod tereny zabudowy letniskowej, zajmuje powierzchnię ok. 0,7 ha, maksymalna powierzchnia zabudowy: 15% powierzchni działki budowlanej, minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 70 % działki budowlanej. Powierzchnia terenów zadrzewionych w granicach terenu 29 ML wynosi ok. 0,67 ha, co stanowi ok. 95% całkowitej powierzchni terenu. Występujący drzewostan to m, in sosna i brzoza w wieku ok. 15 lat. Dla tego terenu nie jest wymagane przeprowadzenie procedury zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. W celu jak najmniejszej ingerencji w drzewostan ustalono linię zabudowy pozwalającą na lokalizowanie budynku na terenie zadrzewionym w pasie o szerokości 10,0 m.
- teren 30ML - teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, w studium przeznaczony pod tereny zabudowy letniskowej, zajmuje powierzchnię ok. 0,6 ha, maksymalna powierzchnia zabudowy: 15% powierzchni działki budowlanej, minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 70 % działki budowlanej. Powierzchnia terenów zadrzewionych w granicach terenu 30 ML wynosi ok. 0,6 ha, co stanowi ok. 95% całkowitej powierzchni terenu. . Występujący drzewostan to m, in sosna i brzoza w wieku ok. 15 lat. Dla tego terenu nie jest wymagane przeprowadzenie procedury zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. W celu jak najmniejszej ingerencji w drzewostan ustalono linię zabudowy pozwalającą na lokalizowanie budynku na terenie zadrzewionym w pasie o szerokości 10,0 m.
- teren 31 ML- teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, w studium przeznaczony pod tereny zabudowy letniskowej, zajmuje powierzchnię ok. 0,7 ha, maksymalna powierzchnia zabudowy: 15% powierzchni działki budowlanej, minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 70 % działki budowlanej. Powierzchnia terenów zadrzewionych w granicach terenu 31 ML wynosi ok. 0,6 ha, co stanowi ok. 90% całkowitej powierzchni terenu. Występujący drzewostan to m, in sosna i brzoza w wieku ok. 15 lat. Dla tego terenu nie jest wymagane przeprowadzenie procedury zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. W celu jak najmniejszej ingerencji w drzewostan ustalono linię zabudowy pozwalającą na lokalizowanie budynku na terenie zadrzewionym w pasie o szerokości 10,0 m.
- teren 38 KR – teren komunikacji drogowej wewnętrznej, zajmuje powierzchnię ok. 0,2 ha będącym drogą wewnętrzną dla terenów zaplanowanych pod zabudowę letniskową (30ML i 31ML). . Występujący drzewostan to m, in sosna i brzoza w wieku ok. 15 lat. Dla tego terenu nie jest wymagane przeprowadzenie procedury zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

Na terenach zabudowy, gdzie występują zadrzewienia podczas realizacji inwestycji, nie należy dopuścić, aby wokół drzew sąsiadujących oraz na obszarze inwestycji doszło do zmiany poziomu gruntu oraz zagęszczenia gleby, wskutek np. składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również zabezpieczać

drzewa przez zmianą właściwości chemicznych gleby, poprzez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie, np. z wapnem i cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami sugeruje się zastosowanie rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby, poprzez zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) – wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew docelowo mających zostać na terenie inwestycji). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarznięciem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew. Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzenia prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

Realizacja projektu planu nie powinna zatem spowodować trwałych zmian stosunków wodnych (których zachowanie jest kluczowe dla siedlisk przyrodniczych oraz miejsc bytowania wielu gatunków zwierząt) oraz naruszenia zakazów obowiązujących na terenie Obszaru chronionego krajobrazu na omawianym obszarze. Analizując rzeczywisty stan zagospodarowania oraz przeznaczenie terenów stwierdza się, że będzie to możliwe.

8.4. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność

Na obszarze gminy Drawno znajdują się:

- Obszar Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” PLB320016,
- Obszar Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Drawskiej” PLH320046,
- Obszar Natura 2000 „Jezioro Lubie i Dolina Drawy” PLH320023,

z czego na obszarze objętym projektem planu:

- Obszar specjalnej ochrony ptaków PLB320016 Lasy Puszczy nad Drawą.

PLB320016 Lasy Puszczy nad Drawą

Dla obszaru Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 29 października 2021 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą PLB320016. Identyfikuje ono istniejące oraz potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony, a także wskazuje cele działań ochronnych. Poniżej przedstawione zostały przedmioty ochrony obszaru w granicach planu miejscowego, a także istotne zagrożenia. Każde z siedlisk przyrodniczych oraz gatunki zwierząt i roślin również zostały szczegółowo opisane poniżej, w odniesieniu do projektowanego przeznaczenia oraz jego zgodności z planem zadań ochronnych.

Przedmioty ochrony obszaru (w granicach opracowania planu miejscowego):

- siedliska przyrodnicze: 3140 - Charcteria spp - Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (1WS); 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze

- zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (5WS); 6510 - *Arrhenatherion elatioris* - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (18RN, 14WS, 15WS oraz tereny zabudowy: 1-2US, 1-4ML, 6ML-10ML oraz 1U/ZP); 91E0b – łągi olszowe, olszowo-jesionowe, jesionowe (1L, 2L, 3L, 5L, 6L, 7L); 91T0 - *Cladonio rangiferinae-Pinetum* – Śródłądowy bór chrobotkowy (3L, 4L, 5L); 9160 - *Stellario-Carpinetum* – Grąd Subatlantycki (15L, 16L);
- gatunki zwierząt (w nawiasie podano lokalizację występowania/przeznaczenie w planie: gągoł (teren wód powierzchniowych stojących 1WS – 1 stanowisko), zaskroniec zwyczajny (teren lasu 3L - 1 stanowisko), żaba jeziorkowa (teren wód powierzchniowych 1 WS – 1 stanowisko), jaszczurka żyworodna (teren lasu 3L – 1 stanowisko), bocian czarny (teren lasu 3L – 1 stanowisko), lis (teren lasu 3L – 1 stanowisko), brodziec samotny (teren lasu 3L – 1 stanowisko)
 - gatunki roślin (w nawiasie podano lokalizację występowania/przeznaczenie w planie): widłak jałowcowaty (teren lasu 3L – 1 stanowisko, teren lasu 5L – 3 stanowiska), widłak goździsty (teren lasu 5L – 2 stanowiska), pływacz zaniedbany (teren lasu 5L – 1 stanowisko), paprotka zwyczajna (teren lasu 3L – 3 stanowiska), rdestnica nitkowata (teren wód stojących powierzchniowych 1WS – 1 stanowisko), rdestnica stępiąca (teren wód powierzchniowych 1WS – 1 stanowisko), widłak spłaszczony (teren lasu 3L – 1 stanowisko), porzeczek czarny (teren lasu 7L – 1 stanowisko)

Należy także wziąć pod uwagę sąsiedni teren Natura 2000. Poniżej przedstawiono zagrożenia mogące mieć wpływ na zachowanie walorów.

PLH320046 „Uroczyńska Puszczy Drawskiej”

- presja związana z rozwojem turystyki (np. nie uwzględniająca potrzeb ochrony przyrody zabudowa, zaśmiecanie i wandalizm, nadmierna i niekontrolowana turystyka kajakowa na rzekach).
- zmiana stosunków wodnych,
- pozyskiwanie piasku i żwiru,
- zamiary budowy zbiorników wodnych (Mierzęcaka Struga),
- wielkoprzemysłowe hodowle trzody chlewnej (Chomętowo) oraz zanieczyszczenia wód,
- kłusownictwo, zwłaszcza dotyczące ryb i dużych ssaków.
- spadek poziomu wód gruntowych, zagrażający ekosystemom hydrogenicznym.

PLH320023 „Jezioro Lubie i Dolina Drawy”

- zbyt intensywna turystyka kajakowa i nadmierny rozwój infrastruktury dla rekreacji nad jeziorem Lubie.

Szczegółowe zagrożenia zostały rozpoznane na potrzeby sporządzenia zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Jezioro Lubie i Dolina Drawy” PLH320023, (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Lubie i Dolina Drawy PLH320023). Wśród nich wymieniono zagrożenia istniejące, m.in.:

- Intensywne wędkarstwo powodujące wzrost trofii jeziora związane z zanęcaniem,
- Nadmierne użytkowanie wędkarskie, rybackie i turystyczne powodujące zmiany w strukturze troficznej i gatunkowej jeziora,
- Zanikanie ramienic w wyniku zmiany trofii jeziora,
- Wzrost trofii jeziora związany z nadmiernym użytkowaniem jeziora (turystycznym rekreacyjnym i rybacko-wędkarskim),
- Presja rybactwa i wędkarstwa powodująca ograniczanie udziału ryb drapieżnych, a dominację karpiołowatych;

- Silnie rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna wpływająca na funkcjonowanie ekosystemu jeziora, w tym niszczenie strefy brzegowej i litoralu,
- Zamiary rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej na brzegu jeziora,
- Zamiary zwiększenia presji rekreacji wodnej na ekosystem jeziora,
- Nadmierne użytkowanie rybackie lub udostępnienie wędkarskie,
- Zanieczyszczenia, w tym eutrofizacja wód,
- Spływ wód z dróg przecinających rzeki włosienicznikowe, powodujący negatywne oddziaływanie na strukturę florystyczną i biologiczną rzek,
- Regulacje i prace utrzymaniowe, ingerencje w koryto, usuwanie martwych drzew, które mogą powodować negatywnie wpłynąć na ekosystem,
- Istniejąca sieć rowów melioracyjnych (odwadniających), powodująca negatywne oddziaływanie negatywnie oddziałuje na warunki wodne i strukturę torfowiska,
- Usuwanie martwych i umierających drzew powodujące zubożenie ekosystemu, co ogranicza związaną z tym różnorodność,
- Gospodarka leśna zubażająca i utrzymująca zubożoną bioróżnorodność, przez brak drzew grubych, starych, deficyt martwego drewna.

Opracowywany dokument odnosi się do terenów zainwestowanych i otwartych, dla których najistotniejsza jest ochrona walorów środowiskowych, poprzez zachowanie różnorodności biologicznej, ograniczenie zanieczyszczeń przenikających do gleby, wód oraz powietrza, a także niwelowanie negatywnego wpływu rozwoju zabudowy na stan środowiska przyrodniczego i krajobraz.

Istotne zagrożenia realne oraz potencjalne dla obszaru (tj. dla utrzymania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych w tym dla przedmiotu ochrony):

- elektrownie wodne – brak migracji i bytowania ichtiofauny reofilnej; spływ wód ze stawów rybnych położonych w zlewni jeziora;
- eutrofizacja jezior; usuwanie martwych i umierających drzew; kłusownictwo; sukcesja na terenach otwartych; wypalanie traw; nieprawidłowa gospodarka ściekowa i odpadowa; silna presja turystyczno-rekreacyjna (w tym wydeptywanie, nadmierne użytkowanie); presja inwestycyjna dotycząca zabudowy brzegów jezior; intensyfikacja rolnictwa; wędkarstwo, zabudowa rozproszona; sporty i różne formy czynnego wypoczynku; zaniechanie koszenia; pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych.

Planowany sposób zagospodarowania terenu:

Zróżnicowana struktura przestrzenna – duży udział terenów rolniczych i leśnych oraz wód powierzchniowych. Tereny zurbanizowane - zabudowa mieszkaniowa, rekreacyjna, letniskowa, drogi, usługi, głównie turystyki. Planowane przeznaczenie terenów w znacznym stopniu pokrywa się ze stanem aktualnym w terenie. Na większości siedlisk przyrodniczych wyznaczono tereny wyłączone spod zabudowy – tereny lasów, wód powierzchniowych. Wyjątek stanowi siedlisko kod 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, które zlokalizowane jest w granicach terenów 18RN, 14WS, 15WS, ale także granicach terenów zabudowy: 1-2US, 1-4ML, 6ML-10ML oraz 1U/ZP. W siedlisku tym nie zinwentaryzowano siedlisk roślin i zwierząt chronionych. Siedliska roślin i zwierząt w całości zlokalizowane są w planie miejscowym na terenach leśnych, rolnych oraz terenach wód powierzchniowych.

Zgodnie z rozdziałem 6 niniejszej prognozy, na terenie gminy Drawno występuje wiele siedlisk przyrodniczych, a także chronionych gatunków fauny i flory. Poniżej przedstawione są potencjalne zagrożenia dla nich oraz sposób zagospodarowania w projekcie studium.

Analiza potencjalnego wpływu realizacji projektu planu na cele i przedmioty ochrony, dla których powołano obszary Natura 2000

Przedstawiono poniżej analizę oddziaływania wszystkich istotnych działań, które w sposób znaczący mogłyby wpłynąć na właściwy stan ochrony siedlisk w ramach obszarów Natura 2000, a których realizację przewiduje i/lub umożliwia – także w granicach obszarów Natura 2000 – projekt planu. Do tych przedsięwzięć inwestycyjnych należy zaliczyć przede wszystkim: modernizację dróg, rozbudowę sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i energetycznej, ekspansję zabudowy w tym głównie mieszkaniowej i usługowej oraz letniskowej). Poniżej przedstawiono wpływ ustaleń projektu planu na poszczególne siedliska przyrodnicze oraz gatunki zwierząt stanowiących przedmioty i cele ochrony omawianych obszarów Natura 2000. Dla zagrożonych siedlisk i gatunków podano także przykładowe formy ochrony tych siedlisk oraz gatunków poprzez unikanie, minimalizowanie, łagodzenie bądź kompensację przyrodniczą ewentualnych negatywnych efektów powstałych w wyniku możliwych form antropopresji podyktowanej realizacją projektu planu.

Bardzo istotny jest zapis w projekcie planu: „zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego”. Zapis ten powoduje, że wszelkie istotne przedsięwzięcia będą mogły być zrealizowane dopiero po szczegółowej ocenie oddziaływania i wykazaniu braku istotnych, negatywnych oddziaływań tych przedsięwzięć na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. Zapis ten jest wystarczający by chronić obszary Natura 2000 na poziomie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*:

Siedlisko występuje na terenie 1WS. Są to siedliska, dla których największym zagrożeniem jest nawożenie wód dla potrzeb hodowli ryb. Także zasilanie pierwiastkami biogennymi do jeziora ze zlewni powoduje ograniczanie powierzchni łąk podwodnych. Również inne działania *in situ*, jak osuszanie, usuwanie mechaniczne roślin są szkodliwe. Z uwagi na niewystępowanie tych siedlisk na obszarze objętym projektem mpzp oraz specyfikę ww. zagrożeń (większość dotyczy działań bezpośrednio w granicach jeziora) nie przewiduje się negatywnych skutków realizacji projektu planu na siedliska 3140. Jeżeli zaś chodzi o dopływ biogenów wraz ze spływami ze zlewni jezior to należy stwierdzić, że same zapisy projektu planu nie mogą nakłaniać rolników do stosowania Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej. Aczkolwiek ocenia się, że same zapisy projektu mpzp, mogą korzystnie wpłynąć na powstrzymanie spływu powierzchniowego biogenów. Tym samym negatywny wpływ na siedlisko 3140 będzie ograniczony względem obecnego stanu.

3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*:

Siedlisko występuje na terenie 5WS. Zagrożenia podobne jak dla siedliska 3140, tj. dopływ dużych ilości pierwiastków biogennych: azotu i fosforu prowadzi do masowych zakwitów fitoplanktonu. Zakwity te zmniejszają przezroczystość wody i eliminują roślinność zanurzoną. Do zagrożeń tego siedliska należą również: eutrofizacja oraz wędkarstwo, a także intensywna gospodarka leśna, nadmierne użytkowanie rekreacyjne, intensyfikacja zabudowy, zanieczyszczenie wód podziemnych ze składowisk odpadów, zanieczyszczenie spowodowane funkcjonowaniem dróg asfaltowych, nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa w zlewni oraz intensywna gospodarka rolna. W przypadku siedliska 3150 brak jest istotnych realnych zagrożeń dla tych siedlisk, potencjalne zaś zagrożenie deponowania biogenów w glebie i ewentualne migracje tych pierwiastków powinny być ograniczone w myśl stosowania Kodeksu Dobrej

Praktyki Rolniczej. Mając powyższe na uwadze nie przewiduje się negatywnych, znaczących skutków realizacji projektu mpzp na siedliska 3150 i stwierdza się zgodność projektowanego przeznaczenia z planem zadań ochronnych.

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*):

Siedlisko występuje na terenach 8RN, 14WS, 15WS oraz na terenach zabudowy: 1-2US, 1-4ML, 6ML-10ML oraz 1U/ZP. Najistotniejsze zagrożenia dla tych siedlisk to: zmiana warunków wodnych, niszczenie fizyczne poprzez zmianę przeznaczenia terenu (np. zabudowa mieszkaniowa, budowa szlaków komunikacyjnych itp.), rezygnacja z ekstensywnego rolnictwa (pokosu). Obecnie na terenach tych w stanie faktycznym występują już zabudowania mieszkalne oraz obowiązuje plan miejscowy z przeznaczeniem pod zabudowę letniskową, więc teren ten będzie podlegać przekształceniu, nawet przy założeniu nieuchwalenia mpzp – w obecnym projekcie mpzp powielono przeznaczenie z już obowiązującego dokumentu. Obowiązujący plan został uchwalony 1995 r. i nie jest dostosowany do obecnie obowiązujących przepisów w zakresie ochrony środowiska.

9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*):

siedlisko to występuje na terenach lasów (15L, 16L), Największymi zagrożeniami dla grądów są: nadmierna wycinka drzewostanów, niewłaściwa gospodarka leśna prowadząca do zubożenia składu florystycznego i degeneracji fitocenoz; długotrwała zmiana stosunków wodnych. Wszystkie te formy antropopresji mają znaczenie, o ile odbywają się w miejscu lub bliskim sąsiedztwie siedlisk grądowych. Siedliska te, w całości zlokalizowane są w granicach terenów leśnych. Prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej powinno zapewnić brak negatywnych oddziaływań na siedlisko.

91E0b – Łęgi olszowe, olszowo-jesionowe, jesionowe

Siedlisko występuje na terenach lasów (1L, 2L, 3L, 5L, 6L, 7L). Wśród zagrożeń dla tego typu siedliska należy wymienić: eutrofizację wód, zmiany poziomu wód gruntowych (najniebezpieczniejsze są obniżenia poziomu wód gruntowych), wycinanie lasów (np. z powodu ochrony przeciwpowodziowej). Z uwagi na to, że zagrożenia te związane są z działaniami bezpośrednimi w miejscu występowania siedlisk oraz na fakt, że wszystkie zlokalizowane są w granicach kompleksów leśnych, zgodnie ze stanem faktycznym, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na siedliska.

91T0 - *Cladonio rangiferinae-Pinetum* – Śródładowy bór chrobotkowy

Siedlisko zlokalizowane na terenach lasów: 3L, 4L, 5L. Głównymi zagrożeniami dla tego siedliska są eutrofizacja prowadząca do zaniku warstwy mszysto-porostowej, zmiana struktury wiekowej drzewostanu, mechaniczne zniszczenie porostów. Siedliska te, w całości zlokalizowane są w granicach terenów leśnych. Prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej powinno zapewnić brak negatywnych oddziaływań na siedlisko

Do gatunków występujących w granicach opracowania zalicza się:

gągoł *Bucephala clangula*:

występuje na terenie 1WS. Gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających czystość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk w wyniku osuszania śródleśnych i przyleśnych zbiorników wodnych oraz niszczenia roślinności szuwarowej na takich zbiornikach; utrata siedlisk gniazdowych poprzez wyrąb starych drzewostanów oraz wycinanie pojedynczych dziuplastych drzew (żywych lub martwych); utrata siedlisk gniazdowych w wyniku

rekreacyjnego wykorzystania (biwakowanie na wyspach) wysp jeziornych; stosowanie stawnych sieci rybackich w miejscach zimowych koncentracji. Celem ochrony należy: chronić dzięcioła czarnego, którego dziuple stanowią podstawowe, naturalne miejsca gniazdowania gągoła; zachować i odtwarzać lasy nad brzegami zbiorników i cieków wodnych, zwłaszcza na terenach zalewowych; nie usuwać wszystkich lasów i zadrzewień nadrzecznych z międzywala; ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; chronić śródleśne i przyleśne zbiorniki oraz cieki wodne przed osuszeniem; wyspy jeziorne objąć ochroną w formie użytków ekologicznych z zakazem wstępu od marca do końca lipca.

bocian czarny *Ciconia nigra*:

występuje na terenie 3L. Pod warunkiem utrzymania i konsekwentnego egzekwowania ochrony strefowej oraz należytego uwodnienia siedlisk lęgowych gatunek nie jest w Polsce zagrożony. Celem ochrony należy: utrzymać i konsekwentnie egzekwować ochronę strefową, wprowadzając jednocześnie jasne zasady gospodarowania w strefach; utrzymać zwartość drzewostanu w sąsiedztwie gniazd – bociany czarne unikają drzewostanów prześwietlonych o dużej fragmentacji, np. z rębniami gniazdowymi; utrzymać wysoką wilgotność w otoczeniu miejsc gniazdowania gatunku – zaniechać osuszania.

brodziec samotny *Tringa ochropus*

występuje na terenie 3L. Gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk w wyniku obniżenia poziomu wód gruntowych w lasach, spowodowanego pracami melioracyjnymi; utrata siedlisk w wyniku osuszania terenów leśnych, likwidacji zastoisk wody, starorzeczy, śródleśnych stawów, torfowisk i bagienek. Celem ochrony należy: zaniechać osuszania obszarów leśnych, a w razie potrzeby przywrócić wysokie uwilgotnienie gruntów leśnych poprzez budowę zastawek na istniejących rowach melioracyjnych oraz zaniechanie ich pogłębiania i udrażniania ich sieci; zachować śródleśne zbiorniki wodne; zachować w stanie silnego uwilgotnienia doliny niewielkich śródleśnych rzek i innych śródleśnych zbiorników wodnych; chronić zabagnione drzewostany, a zwłaszcza olsy; popierać wsiedlanie i bytowanie bobrów na terenach leśnych.

zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*

występuje na terenie 3L. Nie jest przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000. Jest natomiast objęty ochroną gatunkową częściową.

żaba jeziorkowa *Pelophylax lessonae*

występuje na terenie 1WS. Gatunek wpisany do załącznika IV dyrektywy siedliskowej Unii Europejskiej. W Polsce objęta częściową ochroną gatunkową. Zagrożenie dla tego gatunku stanowi utrata siedliska, poprzez rozwój rolnictwa, urbanizację, przekształcenie zbiorników wodnych, ich osuszanie i zanieczyszczenie.

jaszczurka żyworodna *Zootoca vivipara*

występuje na terenie 3L. Gatunek wpisany do załącznika IV dyrektywy siedliskowej Unii Europejskiej. W Polsce objęta częściową ochroną gatunkową. Do zagrożeń dla tego gatunku należy głównie utrata siedlisk, poprzez intensyfikację rolnictwa, procesów urbanizacyjnych, rozwoju turystyki.

Ważne są także siedliska zwierząt zlokalizowanych w niedalekiej odległości od obszaru opracowania.

żuraw *Grus grus*:

Do największych zagrożeń dla żurawia należą: osuszanie wszelkich mokradeł, ograniczające atrakcyjność obszarów lęgowych; nadmierna chemizacja w rolnictwie; drapieżnictwo ze strony dzika (niszczenie gniazd).

Celem ochrony żurawia należy: chronić śródleśne i przyleśne zbiorniki oraz cieki wodne przed osuszeniem; poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów. Siedlisko żurawia znajduje się w odległości ok. 700 m od granicy opracowania. Położenie wśród lasów i wód powierzchniowych oraz znaczne oddalenie od terenów zurbanizowanych nie powinno stwarzać szczególnych zagrożeń dla tego gatunku.

słonka *Scolopax rusticola*:

zagrożenia: utrata siedlisk w wyniku obniżenia poziomu wód gruntowych w lasach, spowodowanego pracami melioracyjnymi; utrata siedlisk w wyniku budowy wałów zapobiegających podtapianiu terenów leśnych, likwidacji zastoisk wody, starorzeczy, śródleśnych stawów, torfowisk i bagienek; utrata siedlisk w wyniku fragmentaryzacji obszarów leśnych, która w sposób drastyczny może ograniczyć liczebność populacji lęgowej. Oceniając zapisy projektu (zachowanie zbiorników wodnych z roślinnością, brak stałych zmian stosunków wodnych) stwierdza się, że populacje słonki oddalone około 750 m od granic opracowania będą chronione.

puchacz *Bubo bubo*:

gatunkowi zagraża w Polsce: niski sukces rozrodu wynikający z dużej wrażliwości na niepokojenie i porzucania znacznej liczby lęgów (lokalnie do 50%); utrata siedlisk w wyniku melioracji i zmian użytkowania gruntów, prowadzących do zaniku terenów otwartych, będących ważnym miejscem zdobywania pokarmu, jak i stanowiących środowisko życia dla preferowanych przez puchacza ofiar (np. karczownik, kaczki); lokalny zanik ssaków średniej wielkości (jeż, królik, karczownik, itp.), stanowiących preferowaną zdobycz; bezpośrednie prześladowanie ze strony człowieka; nasilona turystyka, szczególnie nieskanalizowany ruch wspinaczkowy. Na terenach gniazdowania gatunku należy: prowadzić ochronę strefową miejsc gniazdowych (stanowiska czynne i stanowiska alternatywne – strefy z lat ubiegłych); utrzymać w stanie niezmiennym tereny wykorzystywane przez puchacze do łowów – unikać zmian w krajobrazie, zwłaszcza w przypadku przestrzeni otwartych (wycinania drzew stanowiących czatownie, zabudowy, zmiany użytkowania gruntów itp.).

zimirdek *Alcedo atthis*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek czy odlesiania brzegów rzek; wysoka śmiertelność osobników dorosłych powodowana przez długie okresy niskich temperatur zimą (krytyczne mogą być nawet temperatury poniżej -5°C trwające kilka dni); straty w lęgach powodowane przez obfite deszcze w sezonie lęgowym, zatapiające nory wodą przesączającą się przez piaskowe podłoże lub/i zatopienie nor umieszczonych nisko nad wodą; straty w lęgach powodowane erozją skarp i brzegów wskutek ich oberwania się, przesuszania się podłoża lub penetracji ludzkiej; straty w lęgach w wyniku drapieźnictwa, powodowane głównie przez lisa, jenota i łasicę; straty w lęgach powodowane bezpośrednio przez ludzi w wyniku prowadzonych prac, dłuższego przebywania w pobliżu nory lub celowego niszczenia gniazda. Celem ochrony należy: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształcające reżim hydrologicznego rzek; unikać wycinania drzew w linii brzegowej (w pasie do 10 m od brzegu rzeki lub zbiornika wodnego); wprowadzić zakaz usuwania drzew powalonych do wody na odcinkach rzek obfitujących w zimorodki; wprowadzić korekty profilu skarp, które uległy erozji, wcześniej zasiedlanych przez zimorodka; umieszczać sztuczne nory na obszarach spełniających kryteria siedlisk lęgowych poza dostępnością odpowiednich miejsc gniazdowych; wprowadzić obowiązek dzielenia masowych sptywów kajakowych (powyżej 50 kajaków) na grupy nieprzekraczające kilkunastu

kajaków; ograniczyć penetrację nabrzeży przez wędkarzy do określonych brzegów lub całkowicie wyłączyć pewne odcinki z wędkowania.

przepiórka

Niebezpieczeństwo zubażania populacji przepiórki może wynikać ze zbyt intensywnej działalności rolniczej (chemizacja rolnictwa, postępująca mechanizacja) w wyniku czego następują zmiany w tradycyjnym krajobrazie rolniczym będącym miejscem bytowania tego gatunku. W celu jak najlepszej ochrony należy stosować poza techniczne metody wypłaszania, umożliwiające ucieczkę. Ustalenia planu nie powinny bezpośrednio wpływać na ten gatunek ponieważ najbliższe stanowisko znajduje się w odległości ok. 600 m od granic planu. Zlokalizowane jest na rozległych użytkach rolnych, co daje duże możliwości przemieszczania.

gąsiorek *Lanius collurio*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk w wyniku kurczenia się terenów lęgowych wskutek urbanizacji; utrata siedlisk w wyniku intensyfikacji rolnictwa – scalania pól połączonego z likwidacją miedz, zadrzewień śródpolnych i śródpolnych zbiorników wodnych (oczek) oraz intensywnym stosowaniem chemicznych środków ochrony roślin. Celem ochrony należy: zachować istniejące zadrzewienia śródpolne i utrzymać w nich kolczaste krzewy; zakładać nowe zadrzewienia śródpolne z nasadzeniami krzewów kolczastych (np. dzikiej róży, głogu i tarniny); ograniczyć stosowanie chemicznych środków ochrony roślin.

W niedalekiej odległości udokumentowano także siedliska jaszczurki zwinki, czajki, turkawki, jeża europejskiego, borsuka oraz pustułki.

Jeżeli chodzi o gatunki ptaków mogących potencjalnie występować na obszarze objętym projektem planu, lub w niedalekiej okolicy, stwierdza się, że istnieje kilka potencjalnych zagrożeń dla tych zwierząt. Ogółem, najważniejsze z nich to:

- płoszenie w wyniku nadmiernych emisji hałasu związanego z mieszkalnictwem oraz turystyką i „głośnymi” formami rekreacji;
- potencjalny niekorzystny wpływ wzrastającej antropopresji (mieszkalnictwo, turystyka) na poszczególne elementy środowiska – potencjalny wzrost zanieczyszczeń środowiska (wód, zaśmiecenie), zmieniające warunki siedliskowe ptaków na mniej korzystne.

Generalnie jednak, analizując obecny stan zagospodarowania omawianego terenu, stwierdza się, że najprawdopodobniej realizacja zapisów projektu planu nie przyczyni się do pogorszenia warunków życia i stanu populacji gatunków ptaków. Nie stwierdzono bowiem na obszarze objętym projektem mpzp miejsc gniazdowania gatunków szczególnie płochliwych jak np. kani czarnej. Raczej należy spodziewać się ograniczenia niekorzystnej dziś presji w wyniku wprowadzenia i realizacji proponowanych zapisów uniemożliwiających przekraczanie chłonności środowiska na tym obszarze. Poniżej wskazano na ewentualne potencjalne niebezpieczeństwa dla konkretnych gatunków ptaków oraz jak w przyszłości kształtować i/lub wspomagać ochronę poszczególnych gatunków.⁴ Zapisy te mogą być wykorzystane np. przy wydawaniu decyzji środowiskowych, nie tylko na omawianym obszarze, ale w całej gminie Drawno. Tutaj również należy podkreślić, że w przypadku zaistnienia wysokiego znaczącego prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnego oddziaływania na jakikolwiek gatunek ptaka z poniższej listy należało będzie zaniechać wykonania inwestycji np. budowy nowego budynku mieszkalnego, bądź też dostosować

⁴ na podstawie: (1) Gromadzki M. (red.). 2004. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Tom 7. Ptaki – część I. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. (2) Gromadzki M. (red.). 2004. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Tom 8. Ptaki – część II. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

bezwzględnie etap budowy do kalendarza rozrodczego danego gatunku, tak by nie przeszkadzać ptactwu w lęgach. Jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego (w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym) i wobec braku rozwiązań alternatywnych realizacja tych przedsięwzięć może być warunkowo wykonana, ale jednocześnie z zapewnieniem realizacji starannej kompensacji przyrodniczej. Szczegóły kompensacji powinny zostać ustalone na etapie osobnej procedury OOŚ i umieszczone w decyzjach środowiskowych czy też w decyzjach o pozwoleniu na budowę dla poszczególnych inwestycji.

bąk zwyczajny *Botaurus stellaris*:

najważniejsze zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych w wyniku: zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających czystość i długość zalewów w dolinach rzecznych; deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy i zagłębień terenu okresowo wypełnionych wodą); intensyfikacji gospodarki rybackiej na stawach hodowlanych; niekontrolowanego pozyskiwania trzciny na obszarach lęgowych bąka; wiosennego, nielegalnego wypalania szuwarów trzcinowych; ponadto podwyższona śmiertelność w wyniku nielegalnych odstrzałów dokonywanych przez strażników rybackich uważających bąka za szkodnika. Celem ochrony należy przede wszystkim: poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; w dolinach rzek utrzymać wysoki poziom wód gruntowych, zachować okresowo wypełnione wodą obniżenia i starorzecza; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych.

bączek zwyczajny *Ixobrychus minutus*:

najważniejsze zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych w wyniku: zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających czystość i długość zalewów w dolinach rzecznych; deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy i zagłębień terenu okresowo wypełnionych wodą); intensyfikacji gospodarki rybackiej na stawach hodowlanych; niekontrolowanego pozyskiwania trzciny na obszarach lęgowych bąka; wiosennego, nielegalnego wypalania szuwarów trzcinowych; ponadto podwyższona śmiertelność w wyniku nielegalnych odstrzałów dokonywanych przez strażników rybackich uważających bąka za szkodnika. Celem ochrony należy przede wszystkim: poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; w dolinach rzek utrzymać wysoki poziom wód gruntowych, zachować okresowo wypełnione wodą obniżenia i starorzecza; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych.

bocian czarny *Ciconia nigra*:

pod warunkiem utrzymania i konsekwentnego egzekwowania ochrony strefowej oraz należytego uwodnienia siedlisk lęgowych gatunek nie jest w Polsce zagrożony. Celem ochrony należy: utrzymać i konsekwentnie egzekwować ochronę strefową, wprowadzając jednocześnie jasne zasady gospodarowania w strefach; utrzymać zwartość drzewostanu w sąsiedztwie gniazd – bociany czarne unikają drzewostanów prześwietlonych o dużej fragmentacji, np. z rębniami gniazdowymi; utrzymać wysoką wilgotność w otoczeniu miejsc gniazdowania gatunku – zaniechać osuszania.

bocian biały *Ciconia ciconia*:

do najważniejszych zagrożeń gatunku w Polsce należą: kurczenie się areału żerowisk i spadek liczebności potencjalnych ofiar na skutek regulacji rzek, zagospodarowania dolin rzecznych innego niż w formie użytków zielonych, melioracji oraz intensyfikacji rolnictwa; kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi; śmiertelność piskląt zaplątanych w przynoszone do gniazd sznurki z tworzywa sztucznego, używane w rolnictwie; utrata miejsc gniazdowych w wyniku przebudowy dachów, likwidowania platform

gniazdowych na słupach itp. Utrzymanie w Polsce obecnego stanu populacji bociana białego wymaga zarówno działań bezpośrednich, jak i pośrednich. Pierwsze z nich to ochrona gniazd oraz minimalizacja najczęstszych przyczyn śmierci, natomiast drugie dotyczą ochrony siedlisk (np. poprzez ograniczanie osuszania terenu i zmian w dotychczasowym użytkowaniu gruntów rolnych).

łabędź czarnodzioby *Cygnus bewickii*:

wśród zagrożeń dla ptaków należy wymienić ich niepokojenie zatrzymujących się w czasie wędrówki oraz zatrucie ołowiem w wyniku połykania śrucin amunicji myśliwskiej traktowanych przez ptaki jako gastrolity. Celem ochrony należy zapewnić spokój ptakom oraz ograniczyć użycie śrutu ołowianego w amunicji myśliwskiej, stosowanej do polowań na ptaki wodno-błotne.

łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*:

Wśród zagrożeń dla ptaków należy wymienić ich niepokojenie zatrzymujących się w czasie wędrówki oraz zatrucie ołowiem w wyniku połykania śrucin amunicji myśliwskiej traktowanych przez ptaki jako gastrolity. Celem ochrony należy zapewnić spokój ptakom oraz ograniczyć użycie śrutu ołowianego w amunicji myśliwskiej, stosowanej do polowań na ptaki wodno-błotne.

bernikla białolica *Branta leucopsis*:

gatunek w Polsce niezagrożony, pojawia się stosunkowo rzadko na przelotach. Nie wymaga ochrony czynnej.

trzmiełojad zwyczajny *Pernis apivorus*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zastępowania drzewostanów mieszanych przez monokultury iglaste; utrata siedlisk żerowania w wyniku likwidacji śródleśnych terenów otwartych; niepokojenie wysiadujących ptaków przez ludzi w wyniku prowadzenia prac leśnych w pobliżu gniazd oraz rozwoju ruchu rekreacyjnego. Celem ochrony należy: kontynuować gospodarkę leśną zmierzającą do uzyskania drzewostanów o zróżnicowanym składzie gatunkowym i strukturze piętrowej; chronić śródleśne tereny otwarte.

kania czarna *Milvus migrans*:

wśród zagrożeń dla kani czarnej należy wymienić: utratę siedlisk gniazdowych i siedlisk żerowania w wyniku rozwoju turystyki i rekreacji w pobliżu zbiorników wodnych oraz w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utratę siedlisk gniazdowania w wyniku wycięcia starodrzewu na obszarach leśnych w sąsiedztwie zbiorników wodnych a także z międzywala dolin rzecznych; utratę siedlisk żerowania w wyniku intensyfikacji rolnictwa i związanej z nią likwidacji różnorodności otwartego krajobrazu; utratę siedlisk żerowania w wyniku zmiany ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk na intensywnie użytkowane uprawy; drapieżnictwo, a zwłaszcza rabowanie łęgów przez kruka i wronę siwą; kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi, a także kolizje z elektrowniami wiatrowymi, zwłaszcza ustawianymi w dolinach rzecznych i miejscach koncentracji ptaków; bezpośrednie zatrucie osobników powodowane przez chemiczne zanieczyszczenie środowiska, a zwłaszcza niekontrolowane rzuty substancji chemicznych do wód oraz zjedanie padliny zawierającej śrut ołowiany. Celem ochrony należy ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; zachować i odtwarzać lasy nad brzegami zbiorników i cieków wodnych, zwłaszcza zalewowe; nie usuwać wszystkich lasów i zadrzewień nadrzecznych z międzywala; popierać ekstensywne rolnictwo; ograniczyć wędkowanie i biwakowanie na wyznaczonych

odcinkach brzegów jezior (w pobliżu miejsc lęgowych kani) w okresie od początku kwietnia do końca lipca; ograniczyć użycie śrutu ołowianego w amunicji myśliwskiej, stosowanej do polowań na ptaki wodno-błotne.

kania ruda *Milvus milvus*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych i siedlisk żerowania w wyniku rozwoju turystyki i rekreacji w pobliżu zbiorników wodnych; utrata siedlisk gniazdowych i siedlisk żerowania w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowania w wyniku wyrębu starodrzewu na obszarach leśnych w sąsiedztwie zbiorników wodnych; utrata siedlisk gniazdowania w wyniku usuwania starodrzewu z międzywala dolin rzecznych; utrata siedlisk żerowania w wyniku intensyfikacji rolnictwa i związanej z nią likwidacji różnorodności otwartego krajobrazu (likwidacja zabagnię i oczek wodnych, usuwanie zadrzewień, tworzenie rozległych monokultur); utrata siedlisk żerowania w wyniku zabudowy hydrotechnicznej dolin rzek, powodującej obniżenie różnorodności siedlisk w dolinach rzecznych; utrata siedlisk żerowania w wyniku zmiany ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk w intensywnie użytkowane uprawy; drapieżnictwo, a zwłaszcza rabowanie lęgów przez kruka i wronę siwą; kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi, a także kolizje z elektrowniami wiatrowymi; bezpośrednie zatrucie osobników powodowane przez chemiczne zanieczyszczenie środowiska, a zwłaszcza niekontrolowane rzuty substancji chemicznych do wód oraz zjadanie padliny zawierającej śrut ołowiany. Celem ochrony należy: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych; zachować i odtwarzać lasy nad brzegami zbiorników i cieków wodnych, zwłaszcza zalewowe; nie usuwać wszystkich lasów i zadrzewień nadrzecznych z międzywala; popierać ekstensywne rolnictwo związane z utrzymaniem zróżnicowanego krajobrazu rolniczego; ograniczyć wędkowanie i biwakowanie na wyznaczonych odcinkach brzegów jezior (w pobliżu miejsc lęgowych kani) w okresie od początku kwietnia do końca lipca; utworzyć strefy ochronne na zbiornikach wodnych (jeziora) w pobliżu miejsc gniazdowania kani, z zakazem używania sprzętu wodnego (jachty, kajaki, łodzie motorowe, itp.) w okresie od początku kwietnia do końca lipca; ograniczyć użycie śrutu ołowianego w amunicji myśliwskiej stosowanej do polowań na ptaki wodno-błotne.

bielik zwyczajny *Haliaeetus albicilla*:

do zagrożeń bielika należą: niepokojenie wysiadujących ptaków przez ludzi, prowadzenie prac leśnych w pobliżu gniazd; degradacja łąk w wyniku zabudowy rekreacyjnej oraz coraz większej presji turystów – zmniejszeniu ulega baza żerowa (spadek liczebności ptaków wodnych); kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi, a także kolizje z elektrowniami wiatrowymi, zwłaszcza ustawianymi w dolinach rzecznych i miejscach koncentracji ptaków; chemiczne skażenie środowiska – w organizmach bielików wykryto wysokie stężenia PCB, a także ołowiu; zatrucie ołowiem pochodzi z amunicji łowieckiej połykanej przez bieliki w mięsie postrzelonych ptaków wodnych lub w padlinie; drapieżnictwo – jaja są rabowane przez kruki i kuny, a małe pisklęta padają ofiarą puchacza, kruka i kun; część gniazd spada z drzew w wyniku silnych wiatrów. Celem ochrony bielika należy: utrzymać dotychczasowy sposób gospodarowania w lasach, w szczególności pozostawianie grup drzew na zrębach i pojedynczych, starych drzew, starszych niż otaczający drzewostan; zaniechać zabudowy rekreacyjnej brzegów jezior i wysp jeziornych na terenach łowieckich bielika (pas o szerokości 100 m); budować platformy lęgowe/sztuczne gniazda; ograniczyć użycie śrutu ołowianego w amunicji myśliwskiej stosowanej do polowań na ptaki wodno-błotne; izolować przewody elektryczne na niewielkich odcinkach przy słupach energetycznych.

błotniak stawowy *Circus aeruginosus*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku likwidacji lub zmniejszenia powierzchni zajętej przez szuwały (wykaszenie, wypalanie), zwłaszcza trzciniowe, na stawach i innych zbiornikach

wodnych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku osuszania torfowisk; zwiększanie się antropopresji w strefie przybrzeżnej jezior, która może powodować spadek liczebności na lęgowiskach w pobliżu atrakcyjnych turystycznie okolic; aktywne prześladowanie (nielegalny odstrzał) ze strony użytkowników stawów rybnych i jezior; zwiększona presja drapieżników niszczących lęgi (przede wszystkim lisa). Celem ochrony tego gatunku należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych (w tym tworzenia sztucznych, ziemnych wysp przy przebudowie stawów, zachowania rozległych płątów szuwaru i pasów szuwaru wzdłuż grobli); opracować i wdrożyć zasady przyjaznego ptakom pozyskiwania trzciny na zbiornikach wodnych; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych; ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; zaprzestać osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; wprowadzić strefy ciszy i ograniczonej turystyki wodnej na jeziorach eutroficznych w pobliżu lęgowisk ptaków.

błotniak zbożowy *Circus cyaneus*:

gatunkowi temu zagraża w kraju: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zmniejszania się powierzchni ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk w dolinach rzecznych na rzecz pól uprawnych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych i torfowisk; zwiększona presja drapieżników niszczących lęgi (przede wszystkim lisa), wynikająca z łatwiejszego dostępu do gniazd, spowodowanego obniżeniem poziomu wody na torfowiskach. Celem ochrony należy: poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; w uzasadnionych przyrodniczo przypadkach wprowadzić korektę instrukcji gospodarowania wodą na zbiornikach już istniejących, tak by w dolinie rzeki poniżej piętrzenia utrzymane zostały okresowe zalewy wiosenne; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych na obszarach pozadolinnych; ograniczyć pewne formy antropopresji (turystyka i rekreacja) na obszarach łąkowych oraz przyjeziornych i przyzalewowych; protegować ekstensywne rolnictwo, zwłaszcza użytkowanie łąk i pastwisk; wprowadzić ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk również na lęgowiskach objętych ochroną przestrzenną.

błotniak łąkowy *Circus pygargus*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku likwidacji lub zmniejszenia powierzchni zajętej przez szuwały (wykaszenie, wypalanie), zwłaszcza trzcinowe, na stawach i innych zbiornikach wodnych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku osuszania torfowisk; zwiększanie się antropopresji w strefie przybrzeżnej jezior, która może powodować spadek liczebności na lęgowiskach w pobliżu atrakcyjnych turystycznie okolic; aktywne prześladowanie (nielegalny odstrzał) ze strony użytkowników stawów rybnych i jezior; zwiększona presja drapieżników niszczących lęgi (przede wszystkim lisa). Celem ochrony tego gatunku należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych (w tym tworzenia sztucznych, ziemnych wysp przy przebudowie stawów, zachowania rozległych płątów szuwaru i pasów szuwaru wzdłuż grobli); opracować i wdrożyć zasady przyjaznego ptakom pozyskiwania trzciny na zbiornikach wodnych; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych; ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu

hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; zaprzestać osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; wprowadzić strefy ciszy i ograniczonej turystyki wodnej na jeziorach eutroficznych w pobliżu lęgówisk ptaków.

orlik krzykliwy *Aquila pomarina*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk żerowania w wyniku intensyfikacji rolnictwa i związane z nią likwidacji różnorodności otwartego krajobrazu (likwidacja zabagnień, usuwanie zadrzewień, tworzenie rozległych monokultur); utrata siedlisk żerowania w wyniku zmiany ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk na intensywnie użytkowane uprawy; utrata siedlisk żerowania wynikająca z zaniechania rolniczego użytkowania gruntów; utrata siedlisk żerowania w wyniku zalesiania śródleśnych obszarów otwartych; działania związane z prowadzeniem gospodarki leśnej w pobliżu zajętych gniazd w okresie lęgowym bezpośrednio przyczyniają się do zwiększenia strat w lęgach.

rybołów zwyczajny *Pandion haliaetus*:

gatunkowi zagraża w Polsce: degradacja niektórych terenów łowieckich rybołowa jako skutek różnych form aktywności człowieka (niepokojenie ptaków poprzez wzmożony ruch turystyczny, zabudowa brzegów zbiorników wodnych); degradacja terenów łowieckich spowodowana eutrofizacją wód prowadząca do spadku ich przezroczystości; nielegalny odstrzał na stawach hodowlanych; kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi; niedostatek dogodnych miejsc lęgowych, szczególnie sosen w wieku ponad 150 lat; prowadzenie prac leśnych w pobliżu gniazd w sezonie lęgowym. Celem ochrony należy: zaniechać zabudowy rekreacyjnej brzegów jezior i wysp jeziornych na terenach łowieckich rybołowa; utrzymać dotychczasowy sposób gospodarowania w lasach, w szczególności pozostawianie grup drzew na zrębach i pozostawianie przestoi; przeciwdziałać eutrofizacji jezior prowadzącej do spadku przejrzystości wody.

drzemlik *Falco columbarius*:

w Polsce bardzo nielicznie pojawia się jedynie podczas przelotów, skrajnie nielicznie zimuje. Zatrzymuje się wtedy na łąkach lub polach uprawnych. Nie wymaga ochrony czynnej.

sokół wędrowny *Falco peregrinus*:

dużym problemem pozostaje celowe niszczenie lęgów oraz ptaków dorosłych poprzez nielegalny odstrzał, wybieranie jaj i piskląt przez kolekcjonerów i sokolników. Celem ochrony wszystkie naturalne stanowiska lęgowe powinny być bezwzględnie chronione, a informacja o dokładnej lokalizacji gniazd poufna.

kropiatka *Porzana porzana*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej, połączonej z pogłębianiem stawów, niszczeniem roślinności wynurzonej i likwidacją wysp na stawach hodowlanych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zmniejszania się powierzchni ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk w dolinach rzecznych na rzecz pól uprawnych; presja ze strony drapieżników, szczególnie wzrost liczebności norki amerykańskiej; wypalanie szuwarów (bezprawne). Celem ochrony należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnej gospodarki łąkowo-pastwiskowej w dolinach rzek; opracować i wdrożyć zasady przyjaznego ptakom pozyskiwania trzciny na zbiornikach wodnych; poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych; podjąć podtapianie przesuszonych szuwarów.

zielonka *Porzana parva*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej, połączonej z pogłębianiem stawów, niszczeniem roślinności wynurzonej i likwidacją wysp na stawach hodowlanych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zmniejszania się powierzchni ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk w dolinach rzecznych na rzecz pól uprawnych; presja ze strony drapieżników, szczególnie wzrost liczebności norki amerykańskiej; wypalanie szuwarów (bezprawne). Celem ochrony należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnej gospodarki łąkowo-pastwiskowej w dolinach rzek; opracować i wdrożyć zasady przyjaznego ptakom pozyskiwania trzciny na zbiornikach wodnych; poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; zaniechać deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy i zagłębień terenu okresowo wypełnionych wodą); użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych; podjąć podtapianie przesuszonych szuwarów.

derkacz *Crex crex*:

zagrożenia dla derkacza to: utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zmniejszania się powierzchni ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk w dolinach rzecznych; mechanizacja rolnictwa połączona z pewnymi formami wykonywania zabiegów agrotechnicznych; narastającą presją drapieżników czworonożnych (norki amerykańskiej, lisa, kota domowego) oraz skrzydlatych (kruka, wrony siwej). Celem ochrony tego gatunku należy: poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształcenia reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; zaniechać deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy i zagłębień terenu okresowo wypełnionych wodą); utrzymać późny termin pierwszego pokosu traw (nie wcześniej niż 10 czerwca, optymalnie po 1 lipca); wprowadzić zmianę techniki koszenia, polegającą na wprowadzeniu wolniejszych maszyn, rozłożeniu wykaszania dużych obszarów łąkowych na kilka dni, rozpoczynaniu pokosu od środka łąki i prowadzeniu go do peryferii, pozostawianiu pasa niewykoszonych ziołorośli na skraju łąki, stanowiącego ok. 5% powierzchni łąkowej; podjąć redukcję drapieżników niszczących łągi, w pierwszym rzędzie lisa, norki amerykańskiej, kruka i wrony siwej.

żuraw *Grus grus*:

do największych zagrożeń dla żurawia należą: osuszanie wszelkich mokradeł, ograniczające atrakcyjność obszarów łągowych; nadmierna chemizacja w rolnictwie; drapieżnictwo ze strony dzika (niszczenie gniazd). Celem ochrony żurawia należy: chronić śródleśne i przyleśne zbiorniki oraz cieki wodne przed osuszeniem; poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów.

batalion *Philomachus pugnax*:

gatunkowi zagraża w Polsce w okresach wędrówek m.in.: utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk łągowych w wyniku deniwelacji powierzchni dolin rzecznych; utrata siedlisk łągowych w wyniku ograniczenia powierzchni nadrzecznych pastwisk o stosunkowo niskiej obsadzie bydła; utrata siedlisk łągowych w wyniku zaniechania wykaszania łąk w dolinach rzek i szybkiego ich zarastania przez wysoką

roślinność zielną, trzciną i krzewy, a także zamiana łąk i pastwisk w grunty orne, szczególnie po osuszeniu; utrata siedlisk lęgowych w wyniku zwiększania intensywności użytkowania kośnego łąk; niska udatność lęgów spowodowana przez skrzydlate (kruk, wrona siwa, sroka) i czworonożne drapieżniki (lis, jenot, norka amerykańska i inne łasicowate) niszczące lęgi. Celem ochrony należy: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; w dolinach rzek utrzymać wysoki poziom wód gruntowych; odstąpić od budowy (lub rozbudowy) sieci melioracyjnej; zahamować sukcesję trzcin i krzewów na tereny łąkowe; ograniczać dostęp ludzi do lęgów gatunku w okresie 1 kwietnia–31 lipca, w szczególności uniemożliwić dojazd samochodów na nadrzeczne łąki i pastwiska; podjąć redukcję liczebności drapieżników naziemnych (lis, jenot, norka amerykańska) i skrzydlatych (kruk, wrona siwa, sroka).

łączak *Tringa glareola*:

główne zagrożenia to: przesuszenia terenu spowodowane zniszczeniem warstwy torfu na znacznej powierzchni; szybki odpływ wód opadowych z torfowiska przez system kanałów odwadniających; zarastanie siedlisk lęgowych przez brzozę, sosnę i roślinność ruderalną. Celem ochrony należy: podnieść poziom wody na torfowisku i przywrócić procesy torfotwórcze. Dla ochrony ptaków wędrownych należy zachowywać płytkowodne nadmorskie obszary, zwłaszcza przy ujściach rzek (ograniczenie zabudowy rekreacyjno-turystycznej) i w okolicach regularnie odwiedzanych przez wędrujące ptaki siewkowe na śródlądziu; ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów.

rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy); utrata siedlisk lęgowych w wyniku zalesiania nieużytków rolnych w dolinach rzek; niska udatność lęgów w wyniku wzrostu intensywności ruchu turystycznego na terenach nadrzecznych i jeziornych, szczególnie na wyspach, na których znajdują się kolonie lęgowe. Celem ochrony należy m.in.: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; ograniczyć na wyspach w nurcie rzek wypas zwierząt gospodarczych w okresie lęgowym (kwiecień–lipiec); usuwać nadmiernie rozwijającą się roślinność na wyspach, na których znajdują się kolonie lęgowe rybitw, poprzez wykaszanie, karczowanie i/lub kontrolowany wypas bydła w okresie połęgowym (nie wcześniej niż od połowy lipca); zaniechać zalesiania nieużytków rolnych w dolinach rzecznych; ograniczać dostęp ludzi do lęgów gatunku w okresie 1 kwietnia–31 lipca, w szczególności uniemożliwić dojazd samochodów na nadrzeczne łąki i pastwiska; podjąć redukcję liczebności drapieżników naziemnych (lis, jenot, norka amerykańska) i skrzydlatych (kruk, wrona siwa, sroka).

rybitwa czarna *Chlidonias niger*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy); utrata siedlisk lęgowych w wyniku zalesiania nieużytków rolnych w dolinach rzek; niska udatność lęgów w wyniku wzrostu intensywności ruchu turystycznego na terenach nadrzecznych i jeziornych, szczególnie na wyspach, na których znajdują się kolonie lęgowe. Celem ochrony należy m.in.: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; ograniczyć na wyspach w nurcie rzek wypas zwierząt

gospodarczych w okresie lęgowym (kwiecień–lipiec); usuwać nadmiernie rozwijającą się roślinność na wypach, na których znajdują się kolonie lęgowe rybitw, poprzez wykaszanie, karczowanie i/lub kontrolowany wypas bydła w okresie połęgowym (nie wcześniej niż od połowy lipca); zaniechać zalesiania nieużytków rolnych w dolinach rzecznych; ograniczać dostęp ludzi do lęgowisk gatunku w okresie 1 kwietnia–31 lipca, w szczególności uniemożliwić dojazd samochodów na nadrzeczne łąki i pastwiska; podjąć redukcję liczebności drapieżników naziemnych (lis, jenot, norka amerykańska) i skrzydlatych (kruk, wrona siwa, sroka).

puchacz *Bubo bubo*:

gatunkowi zagraża w Polsce: niski sukces rozrodu wynikający z dużej wrażliwości na niepokojenie i porzucania znacznej liczby lęgów (lokalnie do 50%); utrata siedlisk w wyniku melioracji i zmian użytkowania gruntów, prowadzących do zaniku terenów otwartych, będących ważnym miejscem zdobywania pokarmu, jak i stanowiących środowisko życia dla preferowanych przez puchacza ofiar (np. karczownik, kaczki); lokalny zanik ssaków średniej wielkości (jeż, królik, karczownik, itp.), stanowiących preferowaną zdobycz; bezpośrednie prześladowanie ze strony człowieka; nasilona turystyka, szczególnie nieskanalizowany ruch wspinaczkowy. Na terenach gniazdowania gatunku należy: prowadzić ochronę strefową miejsc gniazdowych (stanowiska czynne i stanowiska alternatywne – strefy z lat ubiegłych); utrzymać w stanie niezmiennym tereny wykorzystywane przez puchacze do łowów – unikać zmian w krajobrazie, zwłaszcza w przypadku przestrzeni otwartych (wycinania drzew stanowiących czatownie, zabudowy, zmiany użytkowania gruntów itp.).

uszatka błotna *Asio flammeus*:

gatunkowi zagraża w Polsce utrata siedlisk w wyniku: osuszania naturalnych siedlisk bagiennych i eksploatacji torfu; przekształcania pastwisk i półnaturalnych łąk w tereny orne; przeorywania i nawożenia łąk w celu uzyskania wysokowydajnych użytków zielonych; melioracji odwadniających połączonych z planowym zalesianiem lub stymulujących szybką sukcesję lasu; zajmowania nieużytków na cele związane z rekreacją, w tym pod zabudowę lotniskową. Celem ochrony należy: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; w dolinach rzek utrzymać wysoki poziom wód gruntowych późną wiosną; odstąpić od budowy (lub rozbudowy) sieci melioracyjnej; odstąpić od planów zalesiania otwartych obszarów w rejonach gnieźdzenia się uszatki błotnej; w ramach ochrony czynnej podjąć próbę rekultywacji osuszonych torfowisk.

włochatka *Aegolius funereus*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk w wyniku nadmiernej eksploatacji starszych drzewostanów i ograniczania powierzchni starodrzewu; utrata siedlisk wynikająca z eliminacji z lasu martwego drewna i obumierających drzew; utrata siedlisk w wyniku upraszczania struktury drzewostanów – struktury gatunkowej, piętrowej i wiekowej. Celem ochrony należy: chronić dzięcioła czarnego, którego dziuple stanowią podstawowe, naturalne miejsca gniazdowania włochatki; podjąć ochronę zachowawczą jak największej powierzchni starych drzewostanów oraz utrzymanie odpowiedniej ilości starych drzew w lasach gospodarczych; wywieszać budki lęgowe, które włochatka chętnie zasiedla; tworzyć strefy ochronne o promieniu 50 m wokół zajętych dziupli, gdzie obowiązywałby całkowity zakaz prac leśnych na podobnych zasadach, jak w przypadku stref ochronnych dla innych gatunków w Polsce.

lelek *Caprimulgus europaeus*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata bazy pokarmowej (obniżenie liczebności dużych owadów) w wyniku stosowania chemicznych środków ochrony roślin w okresie lęgowym (maj–sierpień) w rozległych kompleksach borowych zasiedlanych przez lelka; zamiany pastwisk na grunty orne; zalesiania odłogów. Celem ochrony należy: pozostawiać w stanie nie zmienionym siedliska otwarte w obrębie lasów (polany, niezalesione wydmy i dolinki śródleśnych rzek, wrzosowiska); pozostawiać kępy starszych drzew wśród zrębów, stanowiące dogodne miejsca dziennego odpoczynku ptaków; Ponadto stosować takie zabiegi, jak: rotacyjne odłogowanie, zaniechanie stosowania pestycydów oraz nawożenia mineralnego, wykluczenie planowych zalesień.

zimirodek *Alcedo atthis*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek czy odlesiania brzegów rzek; wysoka śmiertelność osobników dorosłych powodowana przez długie okresy niskich temperatur zimą (krytyczne mogą być nawet temperatury poniżej -5°C trwające kilka dni); straty w lęgach powodowane przez obfite deszcze w sezonie lęgowym, zatapiające nory wodą przesączającą się przez piaskowe podłoże lub/i zatopienie nor umieszczonych nisko nad wodą; straty w lęgach powodowane erozją skarp i brzegów wskutek ich oberwania się, przesuszania się podłoża lub penetracji ludzkiej; straty w lęgach w wyniku drapieżnictwa, powodowane głównie przez lisa, jenota i łasicę; straty w lęgach powodowane bezpośrednio przez ludzi w wyniku prowadzonych prac, dłuższego przebywania w pobliżu nory lub celowego niszczenia gniazda. Celem ochrony należy: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształcające reżim hydrologicznego rzek; unikać wycinania drzew w linii brzegowej (w pasie do 10 m od brzegu rzeki lub zbiornika wodnego); wprowadzić zakaz usuwania drzew powalonych do wody na odcinkach rzek obfitujących w zimorodki; wprowadzić korekty profilu skarp, które uległy erozji, wcześniej zasiedlanych przez zimorodka; umieszczać sztuczne nory na obszarach spełniających kryteria siedlisk lęgowych poza dostępnością odpowiednich miejsc gniazdowych; wprowadzić obowiązek dzielenia masowych spływów kajakowych (powyżej 50 kajaków) na grupy nieprzekraczające kilkunastu kajaków; ograniczyć penetrację nabrzeży przez wędkarzy do określonych brzegów lub całkowicie wyłączyć pewne odcinki z wędkowania.

dzięcioł czarny *Dryocopus martius*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk w wyniku nadmiernej eksploatacji starszych drzewostanów i ograniczania powierzchni starodrzewu; utrata siedlisk wynikająca z eliminacji z lasu martwych i obumierających drzew. Celem ochrony należy: podjąć ochronę zachowawczą jak największej powierzchni starych drzewostanów oraz utrzymanie odpowiedniej ilości starych drzew w lasach gospodarczych; podjąć działania, zmierzające do zatrzymania w lesie odpowiedniej ilości martwego i obumierającego drewna; przyjąć w gospodarce leśnej zasadę pozostawiania w trakcie trzebieży późnych wszelkich drzew dziuplastych; przyjąć w gospodarce leśnej zasadę pozostawiania na zrębach kęp starodrzewu.

dzięcioł średni *Dendrocopos medius*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk w wyniku zmniejszania się powierzchni lasów liściastych, z dominacją lub współdominacją dębów, których wiek przekracza 80 lat; utrata siedlisk w wyniku zwiększania stopnia izolacji lasów liściastych; utrata siedlisk w wyniku usuwania z lasu drzew obumierających i martwych, charakteryzujących się obecnością starych dziupli oraz zainfekowanych przez grzyby. Celem ochrony należy: zachować istniejące lasy liściaste oraz preferować dąb (rodzime gatunki) w trakcie przebudowy struktury gatunkowej drzewostanów; zachować ciągłość wiekową drzewostanu w lasach z

dominacją dębów; pozostawiać w lesie drzewa obumierające i martwe (zarówno stojące, jak i leżące) oraz drzewa charakteryzujące się obecnością dziupli i hub (preferowane miejsca wykuwania dziupli).

lerka *Lullula arborea*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zalesiania piaszczystych obszarów sąsiadujących z lasami; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zajmowania piaszczystych obszarów sąsiadujących z lasami pod budownictwo rekreacyjne; niski sukces lęgowy w wyniku drapieżnictwa ze strony drapieżników czworonożnych, a przede wszystkim lisa. Celem ochrony należy: objąć specyficzne, suche grunty z rzadką roślinnością murawową, sąsiadujące z kompleksami leśnymi, programami rolnośrodowiskowymi promującymi utrzymanie takich siedlisk w stanie niezmienionym, rotacyjne odłogowanie, zaniechanie stosowania pestycydów oraz nawożenia mineralnego, wykluczenie planowych zalesień.

świergotek polny *Anthus campestris*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zmian krajobrazu rolniczego, zachodzących wobec zaniechania zagospodarowania rolniczego gruntów słabych, co w krótkim czasie powoduje naturalne wkroczenie na takie tereny roślinności wysokiej, niekorzystnej dla świergotka, lub wręcz celowe ich zalesienie; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku masowego rozwoju budownictwa rekreacyjnego na niektórych obszarach wykorzystywanych przez świergotki. Celem ochrony należy: objąć specyficzne, suche grunty z rzadką roślinnością murawową, sąsiadujące z kompleksami leśnymi, programami rolnośrodowiskowymi promującymi utrzymanie takich siedlisk w stanie niezmienionym, rotacyjne odłogowanie, zaniechanie stosowania pestycydów oraz nawożenia mineralnego, wykluczenie planowych zalesień.

jarzębatka *Sylvia nisoria*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych wskutek urbanizacji i budowy dróg; utrata siedlisk gniazdowych wskutek niszczenia zarośli i zadrzewień w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zmian krajobrazu rolniczego zachodzących wraz z intensyfikacją praktyk rolniczych, wyrażających się w zamianie użytków zielonych na grunty orne, likwidowaniu zadrzewień śródpolnych, zadrzewień i zarośli nad strumieniami, rowami i drogami, oczek wodnych, tzw. nieużytków, miedz, wprowadzaniu monokultur i zwiększeniu stosowania chemicznych środków ochrony roślin i uprawy roli. Celem ochrony należy: zachować zadrzewienia wiklinowe w dolinach małych rzek i strumieni; zachować w krajobrazie rolniczym zadrzewienia i żywopłoty (szczególnie z krzewami kolczastymi) i oczka wodne; wzbogacić krajobraz rolniczy w zadrzewienia z krzewami kolczastymi; zakładać nowe zadrzewienia śródpolne z nasadzeniami krzewów kolczastych (np. dzikiej róży, głogu i tarniny); tworzyć miejsca lęgowe dla jarzębatki (i innych gatunków ptaków) przez obsadzanie żywopłotami np. wiejskich cmentarzy i parków.

muchołówka mała *Ficedula parva*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk w wyniku nadmiernej eksploatacji starszych drzewostanów liściastych i ograniczania powierzchni starodrzewu; utrata siedlisk wynikająca z eliminacji z lasu martwego drewna i obumierających drzew. Celem ochrony należy: podjąć ochronę zachowawczą jak największej powierzchni starych drzewostanów liściastych oraz zmierzać do utrzymania odpowiedniej ilości starych drzew w lasach gospodarczych; podjąć działania zmierzające do zatrzymania w drzewostanach liściastych odpowiedniej ilości martwego i obumierającego drewna; przyjąć w gospodarce leśnej zasadę pozostawiania

w trakcie trzebieży późnych wszelkich drzew dziuplastych, a także pozostawiania kęp drzew o miękkim drewnie (brzoza, osika).

gąsiorek *Lanius collurio*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk w wyniku kurczenia się terenów lęgowych wskutek urbanizacji; utrata siedlisk w wyniku intensyfikacji rolnictwa – scalania pól połączonego z likwidacją miedz, zadrzewień śródpolnych i śródpolnych zbiorników wodnych (oczek) oraz intensywnym stosowaniem chemicznych środków ochrony roślin. Celem ochrony należy: zachować istniejące zadrzewienia śródpolne i utrzymać w nich kolczaste krzewy; zakładać nowe zadrzewienia śródpolne z nasadzeniami krzewów kolczastych (np. dzikiej róży, głogu i tarniny); ograniczyć stosowanie chemicznych środków ochrony roślin.

perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku likwidacji lub zmniejszenia powierzchni zajętej przez szuwary, zwłaszcza trzcinowe, na stawach i innych zbiornikach wodnych; presja naziemnych drapieżników w okresie gniazdowym, zwłaszcza ze strony norki amerykańskiej i lokalnie jenota; aktywne prześladowanie ze strony użytkowników stawów rybnych i jezior; zwiększanie się antropopresji w strefie przybrzeżnej jezior; stosowanie stawnych sieci rybackich w miejscach zimowych koncentracji. Celem ochrony należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych; opracować i wdrożyć zasady przyjaznego ptakom pozyskiwania trzciny na zbiornikach wodnych; podjąć redukcję drapieżników, zwłaszcza norki amerykańskiej, jenota i wrony siwej.

perkoz rdzawoszyi *Podiceps grisegena*:

gatunkowi zagraża w Polsce: osuszanie mokradeł i bagien; likwidacja starorzeczy; intensyfikacja gospodarki stawowej prowadząca do likwidacji roślinności wynurzonej; wiosenne wypalanie suchej roślinności (bezprawne); aktywne prześladowanie ze strony użytkowników stawów rybnych i jezior; stosowanie stawnych sieci rybackich w miejscach zimowych koncentracji. Celem ochrony należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych; opracować i wdrożyć zasady przyjaznego ptakom pozyskiwania trzciny na zbiornikach wodnych; podjąć budowę płytkich, zarośniętych zbiorników wodnych w ramach programu małej retencji; podjąć redukcję drapieżników.

czapla siwa *Ardea cinerea*:

Czapla siwa może ponosić straty wynikające z traktowania jej jako szkodnika rybackiego tępionego na stawach hodowlanych. Celem ochrony należy zapewnić spokój w potencjalnych miejscach lęgowych – zwłaszcza wczesną wiosną, w okresie przystępowania do lęgów, gdy ptaki są szczególnie wrażliwe na niepokojenie.

łabędź niemy *Cygnus olor*:

wśród zagrożeń dla ptaków należy wymienić ich niepokojenie zatrzymujących się w czasie wędrówki oraz zatrucie ołowiem w wyniku połknięcia śrucin amunicji myśliwskiej traktowanych przez ptaki jako gastrolity. Celem ochrony należy zapewnić spokój ptakom oraz ograniczyć użycie śrutu ołowianego w amunicji myśliwskiej, stosowanej do polowań na ptaki wodno-błotne.

gęgawa *Anser anser*:

do najważniejszych zagrożeń należą: likwidowanie lub radykalne zmniejszanie areału trzcinowisk (wykaszanie, wypalanie), zwłaszcza na stawach i jeziorach; zamienianie terenów wilgotnych na inne użytki

(np. zalesienia podmokłych łąk i pól sąsiadujących ze zbiornikami wodnymi w pobliżu lęgówisk); presja lisa, jenota i norki amerykańskiej; wybieranie jaj dla domowego chowu; niepokojenie ptaków w okresie lęgowym (powoduje porzucanie lęgów); nielimitowane polowania; możliwość krzyżowania się z bernikłą kanadyjską. Celem ochrony należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych; opracować i wdrożyć zasady przyjaznego ptakom pozyskiwania trzciny na zbiornikach wodnych; przy przebudowie stawów tworzyć sztuczne, ziemne wyspy i zachowywać rozległe płaty szuwarów; podjąć redukcję drapieżników, zwłaszcza norki amerykańskiej i jenota; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych; nie dopuścić do zadomowienia się w Polsce lęgowej populacji bernikli kanadyjskiej.

krakwa *Anas strepera*:

zagrożenia: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych i likwidacji starorzeczy; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej, połączonej z pogłębianiem stawów, niszczeniem roślinności wynurzonej i likwidacją wysp na stawach hodowlanych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku rekreacyjnego wykorzystania (biwakowanie na wyspach) wysp jeziornych; łowiectwo – zbyt wczesne rozpoczynanie jesiennego okresu polowań na ptaki wodne, w czasie gdy na zbiornikach mogą jeszcze przebywać samice wodzące młode; łowiectwo – możliwość wystąpienia pomyłkowych odstrzałów z powodu podobieństwa do innych gatunków kaczek; łowiectwo – trujące działanie śrucin ołowianych tkwiących w ciałach ptaków postrzelonych przypadkiem lub śrucin połkniętych przez ptaki jako gastrolity; presja ze strony drapieżników. Celem ochrony należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych (w tym tworzenia sztucznych, ziemnych wysp przy przebudowie stawów, zachowania rozległych płatów szuwaru i pasów szuwaru wzdłuż grobli oraz ochrony kolonii śmieszki); zaprzestać osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształcenia reżimu hydrologicznego rzek; wprowadzić strefy ciszy i ograniczonej turystyki wodnej na jeziorach w pobliżu lęgówisk kaczek; chronić wyspy jeziorne wraz z otaczającym je pasem szuwaru w formie użytków ekologicznych z zakazem wstępu od marca do końca lipca; dostosować okresy polowań do terminów rozrodu ptaków wodnych; zaprzestać stosowania amunicji myśliwskiej ze śrutem ołowianym i zastąpić go śrutem wykonanym z nietoksycznego metalu; podjąć redukcję drapieżników.

cyraneczka *Anas crecca*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania dolin niewielkich śródleśnych rzek i innych śródleśnych zbiorników wodnych; utrata siedlisk pierzowiskowych w wyniku obniżania poziomu wód gruntowych, zmiany systemu użytkowania ziemi i postępującej za tym sukcesji roślinności; łowiectwo – możliwość wystąpienia pomyłkowych odstrzałów z powodu podobieństwa do innych gatunków kaczek; łowiectwo – trujące działanie śrucin ołowianych tkwiących w ciałach ptaków postrzelonych przypadkiem lub śrucin połkniętych przez ptaki jako gastrolity; presja ze strony drapieżników. Celem ochrony należy: dążyć do zachowania śródleśnych zbiorników wodnych; dążyć do zachowania podmokłych dolin niewielkich śródleśnych rzek i innych śródleśnych zbiorników wodnych; otoczyć czynną ochroną pierzowiska; zaprzestać stosowania amunicji myśliwskiej ze śrutem ołowianym i zastąpić go śrutem wykonanym z nietoksycznego metalu; podjąć redukcję drapieżników.

cyranka *Anas querquedula*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających czystość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk w wyniku zmniejszania się powierzchni ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk w dolinach rzecznych na rzecz pól uprawnych;

utrata siedlisk w wyniku osuszania torfowisk i niecek jeziornych; presja ze strony drapieżników; wzmożoną turystyką (również kwalifikowana turystyka ekologiczna) oraz nadmierny i niekontrolowany rozwój infrastruktury w sąsiedztwie łągowisk gatunku. Celem ochrony należy: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; w dolinach rzek utrzymać wysoki poziom wód gruntowych, zachować okresowo wypełnione wodą obniżenia i starorzecza; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych na obszarach pozadolinnych.

gągoł *Bucephala clangula*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających czystość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk w wyniku osuszania śródlęśnych i przyleśnych zbiorników wodnych oraz niszczenia roślinności szuwarowej na takich zbiornikach; utrata siedlisk gniazdowych poprzez wyrąb starych drzewostanów oraz wycinanie pojedynczych dziuplastych drzew (żywych lub martwych); utrata siedlisk gniazdowych w wyniku rekreacyjnego wykorzystania (biwakowanie na wyspach) wysp jeziornych; stosowanie stawnych sieci rybackich w miejscach zimowych koncentracji. Celem ochrony należy: chronić dzięcioła czarnego, którego dziuple stanowią podstawowe, naturalne miejsce gniazdowania gągoła; zachować i odtwarzać lasy nad brzegami zbiorników i cieków wodnych, zwłaszcza na terenach zalewowych; nie usuwać wszystkich lasów i zadrzewień nadrzecznych z międzywala; ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; chronić śródlęsne i przyleśne zbiorniki oraz ciekі wodne przed osuszeniem; wyspy jeziorne objąć ochroną w formie użytków ekologicznych z zakazem wstępu od marca do końca lipca.

nurogęś *Mergus merganser*:

gatunkowi zagraża w Polsce: zanik siedlisk gniazdowania poprzez wyrąb starych drzewostanów oraz wycinanie pojedynczych dziuplastych drzew (żywych lub martwych); zanik siedlisk gniazdowych w wyniku zabudowy brzegów wód i intensyfikacji rekreacji; obniżanie się poziomu wód gruntowych i utraty różnorodności siedlisk w dolinach rzecznych jako skutek zabudowy hydrotechnicznej rzek; osuszanie śródlęśnych i przyleśnych zbiorników wodnych oraz niszczenie roślinności szuwarowej na takich zbiornikach; presja drapieżników podczas sezonu łągowego. Celem ochrony należy: zachować i odtwarzać lasy nad brzegami zbiorników i cieków wodnych, zwłaszcza na terenach zalewowych; nie usuwać wszystkich lasów i zadrzewień nadrzecznych z międzywala; ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; chronić śródlęsne i przyleśne zbiorniki oraz ciekі wodne przed osuszeniem.

samotnik *Tringa ochropus*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk w wyniku obniżenia poziomu wód gruntowych w lasach, spowodowanego pracami melioracyjnymi; utrata siedlisk w wyniku osuszania terenów leśnych, likwidacji zastoisk wody, starorzeczy, śródlęśnych stawów, torfowisk i bagienek. Celem ochrony należy: zaniechać osuszania obszarów leśnych, a w razie potrzeby przywrócić wysokie uwilgotnienie gruntów leśnych poprzez budowę zastawek na istniejących rowach melioracyjnych oraz zaniechanie ich pogłębiania i udrażniania ich sieci; zachować śródlęsne zbiorniki wodne; zachować w stanie silnego uwilgotnienia doliny niewielkich śródlęśnych rzek i innych śródlęśnych zbiorników wodnych; chronić zabagnione drzewostany, a zwłaszcza olsy; popierać wsiedlanie i bytowanie bobrów na terenach leśnych.

kormoran *Phalacrocorax carbo*:

obecnie populacja kormorana jest niezagrażona. Spadek liczebności obserwowany w przeszłości wiązany był z prześladowaniami ze strony człowieka, a w 1950–1970 także z powszechnym stosowaniem niebezpiecznych pestycydów (np. DDT). Populacja kormorana nie wymaga obecnie żadnych szczególnych działań ochronnych.

łyśka *Fulica atra*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku likwidacji lub zmniejszenia powierzchni zajętej przez szuwały, zwłaszcza trzcinowe, na stawach i innych zbiornikach wodnych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej połączonej z pogłębianiem stawów, niszczeniem roślinności wynurzonej i likwidacją wysp na stawach hodowlanych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; presja naziemnych i skrzydlatych drapieżników w okresie gniazdowym (norka amerykańska, jenot, kruk i wrona siwa); zwiększanie się antropopresji w strefie przybrzeżnej jezior; wydobywanie piasku i żwiru na obszarze jesienno-zimowych koncentracji; stosowanie stawnych sieci rybackich w miejscach zimowych koncentracji. Celem ochrony należy m.in.: zaprzestać osuszania zbiorników wodnych śródpolnych; ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; podjąć redukcję drapieżników, zwłaszcza norki amerykańskiej i jenota.

perkozek *Tachybaptus ruficollis*:

niekorzystny wpływ mogą mieć presja antropogeniczna oraz utrata siedlisk lęgowych i wzrost penetracji ludzkiej. Jednakże niewielkie pod tym względem wymagania gatunku powodują, że czynniki te nie mają prawdopodobnie większego znaczenia. Celem ochrony należy zachować wszelkie niewielkie i płytkie zbiorniki wodne z bogatą roślinnością wynurzoną, które mogą być miejscami gniazdowania perkozka. Podstawowe znaczenie dla ochrony takich stanowisk mają także działania służące utrzymaniu bogatej roślinności wynurzonej. Oceniając zapisy projektu planu stwierdza się, że siedliska – a zatem lokalne populacje – perkozka będą skutecznie chronione.

wodnik *Rallus aquaticus*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej, połączonej z pogłębianiem stawów, niszczeniem roślinności wynurzonej i likwidacją wysp na stawach hodowlanych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; wypalanie szuwarów (bezprawne); prawdopodobnie drapieżnictwo ze strony norki amerykańskiej. Oceniając zapisy projektu planu (zachowanie zbiorników wodnych z roślinnością, brak stałych zmian stosunków wodnych) stwierdza się, że siedliska – a zatem lokalne populacje wodnika – będą skutecznie chronione.

kokoszka *Gallinula chloropus* - gatunkowi zagraża w Polsce utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej, połączonej z pogłębianiem stawów, niszczeniem roślinności wynurzonej i likwidacją wysp na stawach hodowlanych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; utrata siedlisk gniazdowych w miastach w wyniku usuwania roślinności szuwarowej ze stawów i sadzawek w parkach. Oceniając zapisy

projektu planu (zachowanie zbiorników wodnych z roślinnością, brak stałych zmian stosunków wodnych) stwierdza się, że siedliska – a zatem lokalne populacje kokoszki – będą skutecznie chronione.

kszyk *Gallinago gallinago*:

zagrożenia: utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk łągowych w wyniku deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy i zagłębienia terenu okresowo wypełnianych wodą); utrata siedlisk łągowych w wyniku zaniechania wykaszania łąk w dolinach rzek i szybkiego ich zarastania przez wysoką roślinność zielną, trzcinę i krzewy; niska udatność łągów spowodowana przez skrzydlate (kruk, wrona siwa, sroka) i czworonożne drapieżniki (lis, jenot, norka amerykańska i inne łasicowate) niszczące łągi; w okresach wędrówek: płoszenie przez ludzi (spacerowiczów) i psy stad zatrzymujących się ptaków. Oceniając zapisy projektu planu (zachowanie zbiorników wodnych z roślinnością, brak stałych zmian stosunków wodnych) stwierdza się, że siedliska – a zatem lokalne populacje kszyka - będą skutecznie chronione.

słonka *Scolopax rusticola*:

zagrożenia: utrata siedlisk w wyniku obniżenia poziomu wód gruntowych w lasach, spowodowanego pracami melioracyjnymi; utrata siedlisk w wyniku budowy wałów zapobiegających podtapianiu terenów leśnych, likwidacji zastoisk wody, starorzeczy, śródleśnych stawów, torfowisk i bagienek; utrata siedlisk w wyniku fragmentaryzacji obszarów leśnych, która w sposób drastyczny może ograniczyć liczebność populacji łąkowej. Oceniając zapisy projektu planu (zachowanie zbiorników wodnych z roślinnością, brak stałych zmian stosunków wodnych) stwierdza się, że populacje słonki będą chronione.

brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*:

zagrożenia: utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk łągowych w wyniku deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy i zagłębienia terenu okresowo wypełnianych wodą); utrata siedlisk łągowych w wyniku wycinania lasów łągowych w dolinach rzek; utrata siedlisk łągowych w wyniku uprawiania sportów wodnych powodujących hałas w okolicach gniazdowania brodziec; utrata siedlisk żerowania w wyniku usuwania martwych drzew z koryt rzecznych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku rekreacyjnego wykorzystania wysp jeziornych (biwakowanie na wyspach) i brzegów jezior; w okresach wędrówek: płoszenie przez ludzi (spacerowiczów) i psy stad zatrzymujących się ptaków. Oceniając zapisy projektu planu (zachowanie zbiorników wodnych z roślinnością, brak stałych zmian stosunków wodnych) stwierdza się, że populacje brodziec nie zostaną zredukowane w wyniku realizacji projektu planu.

siniak *Columba oenas*:

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk łągowych na skutek zanikania starych drzewostanów mieszanych lub liściastych zawierających obfitość starych, dziuplastych drzew; utrata siedlisk łągowych na skutek fragmentacji i odmładzania lasów, co powoduje wycofywanie się dzięcioła czarnego i tym samym zmniejszenie liczby dziupli odpowiednich do gniazdowania siniaka; utrata siedlisk żerowania w wyniku intensyfikacji rolnictwa – przede wszystkim chemizacji praktyk rolniczych i wprowadzania rozległych monokultur, co w efekcie prowadzi do ujednoczenia krajobrazu rolniczego i zaniku zbiorowisk ziołorośli będących zasadniczym miejscem żerowania siniaka; drapieżnictwo ze strony gołębiarza, kuny leśnej i kuny domowej. Zapisy projektu planu nie wpłyną znacząco na populacje tego ptaka.

Celem lepszej ochrony i zachowania populacji zwierząt i siedlisk przyrodniczych chronionych na obszarach Natura 2000, poza powyższymi zapisami, należy respektować zapisy w Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie dotyczących bezpośrednio tych obszarów. Jest to Zarządzenie

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 29 października 2021 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą PLB320016.

Wśród zapisów dotyczących terenu opracowania i powodujących wpływ na ustalenia projektu planu wskazano działanie: utrzymania naturalnego charakteru linii brzegowej zbiorników wodnych wraz z istniejącą strefą szuwarów. W większości zaprojektowanych przeznaczeń warunek ten będzie spełniony, ponieważ przewiduje się wokół istniejących jezior tereny lasów i zieleni. Wyjątkiem jest teren komunikacji usług turystyki oraz sportu i rekreacji 1UT/US. Natomiast jest to teren już od lat zagospodarowany zabudową rekreacyjną/turystyczną wraz z istniejącą plażą i pomostem.

Jak wspomniano wcześniej, zapisy planu pozostają w znacznej zgodności z planami zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Analizując plany zadań ochronnych w ww. Zarządzeniach stwierdza się następujące korzyści dla ochrony Obszarów Natura 2000 w wyniku przyjęcia projektu planu:

- dostosowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewni jezior do wymogów ochrony środowiska;
- usunięcie nielegalnych pomostów;
- zabezpieczenie strefy brzegowej jezior przed nadmierną presją urbanizacyjną;
- utrzymanie właściwej gospodarki leśnej w tym także w strefie brzegowej jezior, cieków;
- zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych o charakterze leśnym;
- zapobieganie nielegalnie składowanym odpadom komunalnym i przemysłowym;
- zachowanie w obecnym stanie naturalnych zbiorników wodnych wraz z roślinnością;
- zachowanie roślinności szuwarowej.

Wiele z pozostałych działań ochronnych wymienionych w ww. Zarządzeniach Dyrektora RDOŚ w Szczecinie nie jest ściśle zależnych od ustaleń projektu planu i nie leży w gestii władz gminy Drawno. Należą do nich np. budowanie sztucznych gniazd dla wybranych gatunków ptaków (np. puchacza), wykaszanie łąk czy też redukcja liczebności inwazyjnych gatunków drapieżnych. Należy także pamiętać, że pewne formy antropopresji są tutaj obecne od wielu lat i niektóre ustalenia co do zagospodarowania tego terenu (tj. wprowadzenie zmian polegających na większym ograniczeniu antropopresji) mogą przynieść niekorzystne skutki społeczno-gospodarcze dla lokalnej społeczności. Natomiast analizując obecny stan zainwestowania terenu objętego projektem stwierdza się, że wśród terenów przeznaczonych do zainwestowania nie ma znaczących konfliktów pomiędzy nowym przeznaczeniem terenów a ochroną przyrody. Środowisko przyrodnicze gminy jest bogate i stanowi także czynnik pobudzający lokalną gospodarkę (poprzez zrównoważoną turystykę i rekreację), stąd planowanie przestrzenne w gminie traktuje ochronę środowiska na równi z rozwojem *stricte* gospodarczym. Świadczą o tym liczne zapisy w projekcie planu, których realizacja przyczyni się do zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt na obszarze Sieci Natura 2000.

Z kolei niekorzystnym zjawiskiem będzie możliwość lokowania zabudowań w odległości do 100 m od linii brzegowej jeziora. Będzie to jednak odbywało się w zgodzie z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy Drawno. W strefie 100 m od linii brzegowej, w granicach opracowania terenu znajdują się przede wszystkim:

- 1UT/US – w Studium przeznaczony pod tereny usług sportu i rekreacji oraz turystyki i wypoczynku, placów gier i zabaw (niekubaturowe);
- 1UT, w Studium przeznaczony pod tereny zabudowy lotniskowej;
- 1MNW, 3-8 MNW, 10 MNW, 20MNW, 23-25 MNW, 29MNW-32MNW, 35MNW w Studium przeznaczony pod tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej ekstensywnej;
- 4MNW-U – w Studium przeznaczony pod tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej ekstensywnej;

- 3MNW-RZM, 7-10 MNW-RZM – w studium przeznaczone pod tereny zabudowy zagrodowej,
- 12-16 ML, 18-23 ML, 25-26 ML - w Studium przeznaczone pod tereny zabudowy letniskowej

Zakaz ten wynika również z zakazów wymienionych w Uchwale Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego Nr XXXII/375/09 z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu. Jednak zgodnie z w/w uchwałą, dopuszczone jest odstępstwo od tego zakazu mówiące, iż na części obszarów chronionego krajobrazu [...], dla których plan zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przewiduje możliwość lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych oraz obiektów budowlanych w pasie 200 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych [...] nie wprowadza się zakazu wymienionego w § 2 ust. 1 pkt 8 i § 3 ust. 1 pkt 8 i 9. Mając powyższe na uwadze, wprowadzenie w omawianym planie miejscowym zabudowy w pasie 100 m od linii brzegowej jezior jest zgodne z w/w uchwałą dotyczącą zakazów w zakresie obszarów chronionego krajobrazu.

Ponadto, do podstawowych działań łagodzących i ograniczających potencjalne niekorzystne efekty realizacji zapisów projektu planu, a mogących zostać wykorzystanych przy tworzeniu decyzji środowiskowych czy też w decyzjach o pozwoleniu na budowę dla potencjalnych inwestycji, należy uznać poniższe postulaty:

- należy odsunąć ewentualną planowaną zabudowę w zlewni jeziora w tych miejscach, w których pierwszy poziom wód gruntowych jest położony wyżej niż 2 m p. p. t. (z uwzględnieniem maksymalnych rocznych wahań);
- tam gdzie jest to możliwe oraz uzasadnione ekonomicznie powinno się stworzyć możliwie dopracowaną i rygorystyczną pod kątem parametrów technicznych i technologicznych (nowoczesne rozwiązania o niskim stopniu awaryjności) sieć kanalizacji zbiorczej na terenach oddalonych do 500 m od linii brzegowej jezior, szczególnie tam, gdzie spadki terenu w kierunku mis jeziornych wynoszą więcej niż 10 ‰;
- należy stworzyć indywidualny system zbierania ścieków wraz z ich odpowiednim wywozem i zagospodarowaniem na zasadach określonych w przepisach odrębnych w tych miejscach, w których stworzenie odpowiedniej sieci kanalizacji jest niewykonalne z przyczyn technicznych bądź wysoce nieuzasadnione ekonomicznie; dotyczy to przede wszystkim miejsc oddalonych od mis jeziornych do 500 m w linii prostej, bez względu na spadek terenu. Indywidualne zbiorniki na ścieki powinny być lokowane w możliwie jak najbardziej predysponowanych ku temu lokalizacjach (z dala od cieków wodnych, na gruncie nieprzepuszczalnym i niezdrenowanym).

Tylko bowiem fachowo zaprojektowany i wykonany nowoczesny system kanalizacji wraz z indywidualnym systemem zbierania ścieków może zapewnić względne bezpieczeństwo przed przedostaniem się zanieczyszczeń do cennych zbiorowisk roślinnych. Wspomniane odsunięcie zabudowy od terenów, gdzie zwierciadło wód gruntowych występuje stosunkowo płytko zapewnić powinno z kolei nienaruszenie warstw wodonośnych, a to zagwarantuje – przynajmniej w teorii – nienaruszalność zasobów ilościowych wód w tym rejonie. Aby jednak być pewnym co do zabezpieczenia ilości wód, należało będzie przeprowadzić osobną ocenę OOŚ dla wszystkich tych nowych zabudowań, które będą mimo wszystko planowane do realizacji w sąsiedztwie (do 500 metrów) zagrożonych obszarów w zlewni poszczególnych jezior omawianego obszaru. Ponadto w przypadku zastosowania się do powyższych postulatów ochronnych konieczny będzie monitoring porealizacyjny systemu kanalizacji. W przypadku stwierdzenia, że pomimo zastosowanych środków łagodzących i ograniczających, następowało będzie zanieczyszczenie/degradacja siedlisk przyrodniczych obszarów Natura 2000, wówczas będą musiały zostać wdrożone środki zaradcze, naprawcze, zabezpieczające oraz – w razie potrzeby – kompensujące. Jeżeli okaże się, że prawdopodobieństwo powstania strat przyrodniczych będzie nieuniknione, należało będzie zakazać realizacji poszczególnych inwestycji, np. realizacji niektórych urządzeń do uprawiania turystyki.

8.5. Oddziaływanie na stan higieny atmosfery i klimat lokalny

Pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym a zmianami klimatycznymi oraz koniecznością adaptacji do zmian klimatu występuje sprzężenie zwrotne. Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności. W przypadku realizacji projektu planu klimat (w tym mikroklimat) nie będą zagrożone. Spowodowane będzie to przede wszystkim stosunkowo niewielką skalą zmian, mając na uwadze cały obszar opracowania. Zmiany klimatu wywołane działaniami planowanymi w projekcie planu będą niewielkie a ich znaczenie marginalne. Przeciwdziałanie zmianom klimatu (w tym mikroklimatu) polegać ma, zgodnie z projektem mpzp, na:

- skutecznym systemie planowania przestrzennego zapewniającego właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów,
- projektowaniu sieci przesyłowych, w tym m.in. podziemnych oraz naziemnych z uwzględnieniem ekstremalnych sytuacji pogodowych,
- ochronie różnorodności biologicznej.

Są to zapisy zgodne ze Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

Topoklimat oraz stan higieny atmosfery są wypadkową szeregu czynników zarówno o charakterze naturalnym, jak i antropogenicznymi działaniami dokonywanymi w przeszłości i obecnie. W znacznej większości działań i kierunków rozwoju projekt mpzp przewiduje kontynuację dotychczas przyjętych rozwiązań. Ocenia się jednak, że kilka zapisów może przyczynić się do pewnych zmian składu powietrza atmosferycznego, zarówno w skali gminy, jak i szerszej. Do najważniejszych działań proponowanych w projekcie mpzp mogących mieć potencjalny wpływ na topoklimat i stan higieny atmosfery należą:

- przebudowa/budowa obiektów liniowych - dróg;
- rolnicze wykorzystywanie gruntów;
- zachowanie terenów leśnych;
- budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej.

Inwestycje drogowe:

W granicach opracowania wyznaczono szereg dróg publicznych, głównie klasy dojazdowej, zbiorczej lub lokalnej, a także drogi wewnętrzne. Ogólnie dla przedsięwzięć drogowych (ewentualnych modernizacji), oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia na jakość powietrza atmosferycznego można podzielić na dwa etapy: I – etap budowy oraz II – etap eksploatacji. Niezależnie od etapu, w wyniku ingerencji w teren nastąpią emisje substancji gazowych powodujące pogorszenie składu powietrza atmosferycznego. Wśród nich znajdują się tzw. gazy cieplarniane (przede wszystkim CO₂) oraz spaliny. Skład jakościowy i ilościowy spalin jest zależny od rodzaju silnika i paliwa. Generalnie, najistotniejszymi substancjami powszechnie występującymi w spalinach są: tlenek węgla, tlenki azotu, tlenki siarki, aldehydy, węglowodory, ozon, pył zawieszony i inne. Na etapie budowy oddziaływanie będzie ograniczone do stosunkowo małej powierzchni terenu. Także ilość pojazdów zaangażowana w prace wykonawcze, w stosunku do liczby docelowej ruchu drogowego, będzie niewielka. W związku z tym, nie przewiduje się znaczących, trwałych negatywnych skutków dla jakości powietrza wynikających z etapu budowy. Wielkość niepożądanego emisji dwutlenku węgla podczas kładzenia mas asfaltowych w znacznej mierze będzie zależała od zastosowanych technologii i metod.

Prognozuje się, że na etapie eksploatacji emisje spalin będą większe niż podczas fazy budowy, jednocześnie jednak rozłożone w czasie i w przestrzeni. Prognozowany wzrost ruchu pojazdów w regionie pozwala sądzić, że tendencja emisji spalin do atmosfery będzie wzrastała. Z drugiej jednak strony, zastosowanie środków

łagodzących oraz wdrażanie nowych technologii (zarówno konstrukcyjnych – silników, jak i materiałów pędnych – paliw) pozwoli na ograniczenie potencjalnego negatywnego wpływu na omawiany obszar.

Rolnicze wykorzystywanie gruntów:

Dotyczy to znacznego obszaru planu – ok. 430 ha. Funkcje pełnione na terenie użytków rolnych będą kontynuowane bez większych zmian, w wyniku czego nie należy spodziewać się znaczących zmian z tego tytułu. Co więcej, w perspektywie długookresowej, w wyniku prognozowanej wymiany maszyn rolniczych przez rolników, mogą nastąpić pewne spadki ilości zanieczyszczeń czy nawet eliminacja niektórych z nich (np. w nowoczesnych silnikach wysokoprężnych udało się uzyskać całkowite spalanie ditlenku azotu; natomiast starsze technologicznie ciągniki rolnicze i kombajny – baza maszynowa dominująca w gospodarstwach rolnych powiatu drawskiego – charakteryzują się wyższymi emisjami oraz niecałkowitym spalaniem m.in. wspomnianego ditlenku azotu). Coraz powszechniejsze staje się także stosowanie biopaliw, których produkcja odbywa się z wykorzystaniem biokomponentów pozyskiwanych ze źródeł „czystszych środowiskowo” w stosunku do procesów obróbki ropy naftowej. Ponadto sam proces spalania tego rodzaju paliw powoduje wytworzenie mniejszej ilości zanieczyszczeń względem spalania ropy. Warto podkreślić także wzrastającą tzw. świadomość ekologiczną rolników oraz ich wiedza ogólna na temat tzw. zrównoważonego prowadzenia upraw i hodowli. Stosowanie na coraz szerszą skalę Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej pozwala znacznie ograniczać (w niektórych przypadkach nawet całkowicie eliminować) przedostawanie się do atmosfery zanieczyszczeń gazowych, w tym także stanowiących odory.

Zachowanie terenów leśnych:

Tereny leśne oraz nasadzenia roślinności pozytywnie wpływają na jakość powietrza atmosferycznego. Natomiast wpływ na topoklimat uwarunkowany jest kilkoma czynnikami – przede wszystkim zależy od:

- lokacji nasadzeń, szczególnie względem istniejących powierzchni leśnych i zabudowań;
- sposobu nasadzeń (gęstość siewu/sadzenia);
- składu gatunkowego wybranych roślin.

Z reguły zwiększenie lesistości czy nasadzeń roślinności poprawia także topoklimat, jednakże wspomniane czynniki mogą stanowić barierę dla właściwej cyrkulacji powietrza. Dlatego ważne jest dobranie odpowiedniej lokalizacji by nie tworzyć barier fizycznych dla swobodnych ruchów powietrza i unikać tworzenia warunków dla formowania się zastoisk powietrza. Celem kształtowania wymuszonego obiegu powietrza należy zastosować odpowiednią ilość nasadzeń dobranych nieprzypadkowo gatunków drzew. Należy bowiem pamiętać o takich choćby aspektach jak: różne powierzchnie „bryły” tworzone przez poszczególne gatunki drzew; odporność na warunki atmosferyczne; swoiste reakcje fizjologiczne roślin (np. gatunki iglaste rosnące w zacienieniu wykazują tendencję do utraty igieł – osłabienie funkcji wiatrochronnej czy estetycznej) i inne. Ocenia się, że położenie terenów leśnych jest prawidłowe dla korzystnego kształtowania jakości powietrza na omawianym terenie oraz poprawy topoklimatu.

Budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej:

korzystnie wpłynie na badany komponent środowiska. Spowoduje to bowiem ograniczenie potencjalnego bezpośredniego i pośredniego przedostawania się do atmosfery zanieczyszczeń takich jak np. amoniak. Zanieczyszczenia te mogłyby przedostawać się do atmosfery w wyniku zanieczyszczenia wód powierzchniowych i stąd drogą parowania, bądź też bezpośrednio z nieszczelnych szamb. Mniej korzystnym rozwiązaniem jest odprowadzenie ścieków bytowych i komunalnych do szczelnych zbiorników bezodpływowych do czasu realizacji kanalizacji sanitarnej. Takie rozwiązanie dopuszczono w projekcie miejscowego planu. Wprowadzenie takiego rozwiązania może stanowić trudną w kontroli sieć potencjalnych emiterów zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-glebowego i atmosfery. Z drugiej strony

stanowi to gwarancję zbierania ścieków u źródła i eliminowanie większości zanieczyszczeń, które mogłyby być wprowadzane do ziemi lub do wód.

Reasumując, realizacja zapisów projektu mpzp nie przyczyni się do pogorszenia stanu higieny atmosfery, zwieszenia emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych powyżej poziomów dopuszczalnych oraz niekorzystnych zmian topoklimatu gminy Drawno. Zgodnie z zapisami projektu planu nie przewiduje się lokowania instalacji, których funkcjonowanie powodowałoby wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, na które wymagane byłoby uzyskanie pozwolenia. Ponadto wiele rozwiązań zaproponowanych w projekcie mpzp może wręcz poprawić jakość powietrza atmosferycznego i topoklimat omawianego terenu.

8.6. Oddziaływanie na klimat akustyczny

Do najważniejszych działań proponowanych w projekcie mpzp mogących mieć potencjalny wpływ na klimat akustyczny gminy Drawno należą:

- przebudowa/budowa obiektów liniowych – dróg i ich eksploatacja;
- rolnicze wykorzystywanie gruntów;
- lokalizacja linii elektroenergetycznej SN 15kV;
- funkcjonowanie terenów sportu i rekreacji, usług turystyki, gastronomii, handlu, usług biurowych i administracji, a także usług lub produkcji.

Przebudowa/budowa obiektów liniowych – dróg i ich eksploatacja:

w tym zakresie projekt mpzp przewiduje powiązanie układu komunikacyjnego obszaru objętego planem z siecią dróg zewnętrznych, które ma się odbyć publicznymi drogami dojazdowymi, lokalnymi i drogami wewnętrznymi. Ogólnie oddziaływanie planowanych przedsięwzięć na środowisko wskutek emisji hałasu można podzielić na dwa etapy: I – etap budowy oraz II – etap eksploatacji. Warto podkreślić, że to na etapie budowy spodziewane są największe emisje hałasu; będzie to jednak hałas krótkotrwały, nie kumulujący się w czasie. Podczas eksploatacji, w wyniku zastosowanych środków łagodzących (np. nasadzenia drzew) lub ograniczeń administracyjnych można będzie ograniczyć skutki emisji hałasu z pojazdów silnikowych. Sama rozbudowa systemu komunikacji drogowej, choć spowoduje wzrost ruchu pojazdów silnikowych, to nie powinno spowodować to znaczącego wzrostu emisji hałasu na tym obszarze. Będzie to spowodowane szeregiem rozwiązań technologicznych i technicznych, począwszy od odpowiedniej niwelety drogi względem terenu, poprzez specjalne materiały, z których wykonane będą powierzchnie, zastosowaniu ograniczeń organizacyjnych (np. poprzez ograniczenia administracyjne prędkości czy lokowaniu na terenach zabudowanych np. tzw. wysp zwalniających), a kończąc na ekranach akustycznych (jeśli na etapie oceny oddziaływania dla takiej inwestycji okażą się wymagane) i zieleni izolacyjnej. Obecnie sieć drogowa jest niezbyt rozległa i nie stanowi dróg wysokich kategorii. Drogi o największym natężeniu ruchu stanowią drogi KDZ, powiatowe, jednak ze względu na ich parametry i rozwiązania organizacyjne nie przewiduje się przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.

Rolnicze wykorzystywanie gruntów:

kontynuacja tego sposobu gospodarowania zasobami gminy będzie powodowała dalsze emisje hałasu. Są to jednak emisje czasowe, nie kumulujące się oraz najczęściej o źródle emisji z dala od obszarów, dla których przestrzegany powinien być komfort akustyczny (emisje hałasu związane głównie z pracami w polu, najczęściej oddalonych nieco od siedzib ludzkich). Ponadto ocenia się, że w wyniku stopniowej modernizacji i wymiany zasobów maszynowych przez rolników, nastąpi w dłuższym okresie poprawa komfortu akustycznego. Będzie to wynikało z faktu, iż nowsze maszyny rolnicze odznaczają się wyższą kulturą pracy silników co ma przełożenie na niższą emisję hałasu. Ponadto wyższa sprawność tych maszyn oraz

zastosowanie zdobyczy technologicznych w technicznych rozwiązaniach skracają na ogół czas pracy tych maszyn potrzebny do wykonania założonej pracy, a więc pośrednio czas emisji hałasu.

Lokalizacja linii elektroenergetycznej SN 15kV:

Istotne są emisje hałasu związane z funkcjonowaniem linii elektroenergetycznej. Wówczas, źródłem hałasu emitowanego przez linie energetyczne średniego napięcia będą: zjawisko ulotu i wyładowania powierzchniowe na elementach układu elektroizolacyjnego. Natężenie hałasu generowanego przez linię elektroenergetyczną zależy od warunków pogodowych; w warunkach dobrej pogody poziom hałasu jest znacznie niższy niż w warunkach opadu deszczowego czy mgły. Trudno dokładnie oszacować poziomy hałasu, jakie będą mierzalne na terenach w sąsiedztwie linii elektroenergetycznych. Biorąc pod uwagę obecny stan zagospodarowania terenu w zasięgu potencjalnego oddziaływania linii elektroenergetycznych oraz ogólnie dostępne informacje o emisjach hałasu wytwarzanych przez linie elektroenergetyczne, stwierdza się, że najprawdopodobniej nie występują przekroczenia dozwolonych poziomów emisji hałasu na terenach, na których muszą być one zachowane.

Funkcjonowanie terenów sportu i rekreacji, usług turystyki

nie powinno wpłynąć negatywnie na klimat akustyczny na obszarze objętym projektem mpzp. Wniosek ten oparty jest przede wszystkim na dwóch przesłankach. Po pierwsze – tereny te znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie bądź w pobliżu istniejących zabudowań, przez co na jego obszarze wartość poziomu hałasu będzie zależna głównie od sąsiedztwa. Tereny zlokalizowane w obszarze analizy są miejscowościami pełniącymi również funkcje turystyczne. Znajdują się tu warunki do uprawiania wędkarstwa, sportów wodnych, miejsca biwakowania, pola namiotowe, ośrodki wypoczynkowe, wokół tereny porośnięte lasami. Ponadto są to w większości tereny o dużej powierzchni, nie powodujące nadmiernych skupisk ludności. Drugi powód, dla którego poziom hałasu nie powinien być tu przekroczony w wyniku realizacji ustaleń planu to specyfika planowanego użytkowania tego terenu. Użytkowanie tego terenu będzie odbywało się na ogół w ramach powszechnego korzystania ze środowiska. W razie realizacji budowli i urządzeń służących turystyce i rekreacji powinno się unikać rozwiązań powodujących przekraczanie dopuszczalnych poziomów hałasu, a więc należy założyć, że każde konkretne rozwiązanie zagospodarowania tego terenu będzie musiało spełniać określone kryteria ochrony przed hałasem na tych terenach. Na poziomie projektu mpzp ochronie akustycznej będą służyły także zapisy ograniczające powierzchnię zabudowy. Ponadto określony został minimalny obszar, który ma być przeznaczony na teren biologicznie czynny. Ograniczy to z jednej strony obszar przeznaczony pod inwestycje, a z drugiej zwiększy powierzchnię do bytowania dla organizmów żywych. Szczegółowe działania na rzecz ochrony klimatu akustycznego będą musiały być zawarte w decyzjach administracyjnych dla inwestycji stanowiących potencjalne źródła ponadnormatywnego hałasu.

W celu prawidłowego kształtowania klimatu akustycznego w odniesieniu do terenów wymagających komfortu akustycznego w środowisku, w razie konieczności wskazuje się podjęcie działań poprawiających klimat akustyczny gminy. Mogą to być m.in. czynności mające na celu: zachowania bezpiecznej odległości terenów, dla których musi być zachowany odpowiedni komfort akustyczny od źródeł hałasu; planowania przegród przeciwhałasowych w miejscach, w których zachowanie bezpiecznej odległości od źródeł hałasu nie jest możliwe; przekształcania terenów zabudowy rozmieszczonej wzdłuż dokuczliwych źródeł hałasu w tereny zabudowy usługowej – nieposiadających wymagań akustycznych; ograniczania ruchu i parkowania pojazdów na terenach wymagających utrzymania odpowiedniego komfortu akustycznego, poprzez odpowiednie zakazy ruchu i organizowanie wydzielonych parkingów czy w końcu poprzez stosowanie

administracyjnych ograniczeń prędkości obniżających poziom hałasu generowany przez ruch uliczny. Nowe obiekty budowlane powinny być lokalizowane na obszarach gwarantujących zachowanie komfortu akustycznego (dla terenów podlegających ochronie akustycznej), poza zasięgiem negatywnych oddziaływań (tzn. nadmiernych emisji hałasu, wibracji). W przypadku gdy na terenach podlegających ochronie akustycznej możliwe są przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu, należy bezwzględnie zastosować skuteczne środki techniczne i inne, zmniejszające te emisje hałasu do poziomu dopuszczalnego, określonego w przepisach szczególnych. Konsekwentnie realizowane ww. działania powinny w optymalnym stopniu zabezpieczać tereny wymagającej komfortu akustycznego w środowisku przed ponadnormatywnym hałasem i pogorszeniem warunków akustycznych.

8.7. Oddziaływanie na ludzi

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) „zdrowie to nie tylko całkowity brak choroby, czy kalectwa, ale także stan pełnego, fizycznego, umysłowego i społecznego dobrostanu (dobrego samopoczucia)”. Stan zdrowia ocenia się za pomocą mierników pozytywnych (dobrego rozwoju i sprawnego działania organizmu) i negatywnych (występowania chorób). O zdrowiu lub chorobie decydują bezpośrednio lub pośrednio sami ludzie wybierając i kształtując warunki, w których żyją, a także poprzez swoje postępowanie, zależne od ich poziomu kultury, zasobu wiedzy oraz zasobności ekonomicznej.

Zasięg zagrożenia zdrowia jest bardzo różnorodny i obejmuje: zagrożenia globalne, zagrożenia regionalne oraz zagrożenia lokalne. Z punktu widzenia oceny projektu mpzp szczególnie istotne są dwa ostatnie z zasięgów zagrożeń. W ramach zasięgu zagrożeń regionalnych należy wymienić tzw. kwaśne opady atmosferyczne. Do zagrożeń o znaczeniu lokalnych istotne są: emisja fal elektromagnetycznych bardzo niskich częstotliwości lub mikrofal, emisja do atmosfery lub zrzut do wód powierzchniowych metali ciężkich, nadmierne stężenie pyłów respirabilnych (\varnothing cząstek < 7 μ m) i ozonu troposferycznego w niskich warstwach atmosfery, związków chlorowcoorganicznych, nadmierny hałas i zanieczyszczenia powietrza w pomieszczeniach zamkniętych.

Jak pokazują badania wpływ poszczególnych czynników na zdrowie ludzkie jest następujący: styl życia 50%, czynniki środowiskowe 20%, czynniki biologiczne 20%, medycyna naprawcza 10%. W związku z powyższym niniejsza ocena skupia się na czynnikach środowiskowych, szczególnie zaś na tych, których wartości emisji mogą potencjalnie ulec modyfikacji w wyniku realizacji ustaleń zapisów projektu mpzp.

Zdecydowana większość obszarów objętych projektem mpzp jest przewidziana do kontynuacji dotychczasowego sposobu użytkowania. W związku z tym nie przewiduje się znaczących negatywnych oddziaływań na ludzi. Do potencjalnych zdrowotnych skutków fizycznych zmian w środowisku wynikających z realizacji projektu mpzp zaliczyć można przede wszystkim hałas i wibracje. Hałas o natężeniu poniżej 35 dB jest nieszkodliwy, ale może denerwować, od 35 do 70 dB jest dokuczliwy i pociąga za sobą zmęczenie, spadek wydajności w pracy i przeszkadza w wypoczynku. Ciągły hałas w zakresie 70-85 dB jest uznawany za dopuszczalny, ale może powodować uszkodzenia słuchu. Energia wibracji jest przekazywana przede wszystkim przez układ kostny, ponieważ w tkankach miękkich dochodzi do jej wytłumienia. Długotrwałe utrzymywanie się wibracji mogą doprowadzić do uszkodzenia szkieletu, zwłaszcza stawów i dysków. Innymi potencjalnymi negatywnymi skutkami działania wibracji na ludzki organizm są m.in. bóle i zawroty głowy, rozdrażnienie, zaburzenia pamięci, drętwienie i mrowienie kończyn lub bezsenność.

Generalnie należy uznać, że wszelkie działania wdrażane na terenie gminy Drawno, zgodnie z projektem mpzp muszą uwzględniać zapisy odpowiednich przepisów prawa uwzględniających ustalone normy, szczególnie zaś być zgodne z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 112). Nie mniej jednak warto wskazać w tym momencie szczególnie istotne, źródła emisji hałasu oraz wibracji, mogące

potencjalnie negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzkie. Zgodnie z zapisami i rysunkiem projektu planu do takich źródeł należy zaliczyć obszary położone wzdłuż szlaków komunikacyjnych istniejących i projektowanych.

Ogólne zapisy dotyczące potencjalnych negatywnych oddziaływań poszczególnych źródeł emisji hałasu i wibracji, a także przykładowe działania przeciwdziałające temu zjawisku zostały przedstawione powyżej. Dotyczy to głównie eliminacji negatywnych skutków hałasu komunikacyjnego.

Grupą czynników mogącą być efektem realizacji postanowień projektu mpzp, a mogących potencjalnie negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzi jest grupa zanieczyszczeń chemicznych. Są one obecnie najgroźniejszym czynnikiem wpływającym negatywnie na zdrowie ludzkie. Wiele ze związków chemicznych jest wprowadzanych do środowiska rozmyślnie, choć nierozważnie, w celach gospodarczych. Większość jednak stanowią odpady, zanieczyszczenia pokonsumpcyjne. Znaczne ilości zanieczyszczeń powstają także na skutek katastrof i awarii. Stosunkowo łatwo określić jest wpływ zanieczyszczeń na zdrowie człowieka przy ostrych dolegliwościach, spowodowanych oddziaływaniem substancji toksycznej przyjętej w krótkim czasie i w dużej dawce. Znacznie trudniej określić zatrucia chroniczne oraz określić ich przyczynę. Są one bowiem wynikiem długotrwałego wpływu niewielkich ilości substancji toksycznych na organizm ludzki, a ich objawy kliniczne często są niespecyficzne. W przypadku realizacji zapisów projektu mpzp istotniejszą rolę stanowią będą zanieczyszczenia wywołujące drugi typ reakcji organizmów ludzkich, czyli te wywołane zanieczyszczeniami chronicznymi. Do źródeł emisji zanieczyszczeń mogących potencjalnie negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzkie na omawianym obszarze należą przede wszystkim:

- ciągi komunikacyjne
- lokalne kotłownie
- zanieczyszczenia z terenów rolniczych.

Należy podkreślić, że drogi wnikania zanieczyszczeń do organizmu ludzkiego są różne. Wzajemne powiązanie poszczególnych elementów środowiska abiotycznego i biotycznego powoduje, że zanieczyszczenie któregośkolwiek z nich wywiera wpływ na zdrowie ludzkie.

Najwięcej niebezpiecznych związków i pierwiastków chemicznych przenika do organizmu człowieka drogą pokarmową. Zmiany chemizmu wody, gleb i powietrza prowadzą do nadmiernej koncentracji substancji toksycznych w diecie. Szczególnie niebezpieczne są te substancje, które kumulują się w organizmie. Należy zwrócić zatem uwagę na zabezpieczenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych, szczególnie zaś na ochronę ujęć wód pitnych. Ponadto należy unikać kumulacji zanieczyszczeń na terenach rolnej produkcji spożywczej. Analizując zapisy projektu mpzp nie przewiduje się trwałego pogorszenia jakości powietrza i wód w stosunku do stanu obecnego, mogącego wpłynąć negatywnie na składniki pokarmowe jak woda i produkty spożywcze wytwórstwa rolniczego. Zanieczyszczenia, bowiem z tras komunikacyjnych z jednej strony są dziś mniej szkodliwe dla zdrowia ludzkiego i komponentów środowiska przyrodniczego niż do niedawna (praktyczny brak ołowiu i innych metali ciężkich w paliwach), a z drugiej zaś ulegają szybkiej dyspersji na skutek przewietrzenia otwartych obszarów rolnych. Generalnie ocenia się, że poszczególne zapisy projektu mpzp, w tym także odwołania do przepisów odrębnych, zapewniają jednocześnie poprawny stan ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.

Zanieczyszczenia chemiczne mogą dostać się także do organizmu poprzez układ oddechowy. Ten rodzaj przenikania substancji niepożądanych do ustroju ludzkiego jest zdecydowanie mniej niebezpieczny dla zdrowia i życia człowieka, ale z drugiej strony najpowszechniejszy. Należy założyć, iż ruch drogowy i związana z nim emisja spalin zwiększy się wraz z powstaniem nowej zabudowy na analizowanym obszarze. Największym zasięgiem i największą szkodliwością cechują się tlenki azotu. Zapisy projektu mpzp skłaniają się ku niskoemisyjnym źródłom energii. Zniweluje to emisję szkodliwych dla zdrowia substancji do minimum. Z kolei we fazie realizacji nowej zabudowy i tras komunikacyjnych ilość emitowanych

zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego będzie stosunkowo niewielka, ograniczona do czasu budowy. Powstałe w trakcie prowadzenia prac budowlanych zanieczyszczenia atmosfery nie będą miały większego wpływu na otaczający teren w odległościach większych niż kilkadziesiąt metrów od granic terenu budowy i od osi głównych ciągów transportowych. Ponadto nastąpi emisja składników spalin związana z pracą maszyn budowlanych i środków transportu dostarczających materiały budowlane oraz emisja pyłów z manipulacji materiałami budowlanymi. Zanieczyszczenia te będą jednak niewielkie, odwracalne i czasowe, niekumulujące się w środowisku i nieuniknione w przypadku realizacji obiektów budowlanych. Ich wpływ na zdrowie mieszkańców gminy Drawno będzie zatem stosunkowo niewielki. Ponadto na terenach przeznaczonych pod nową zabudowę, w obszarach niezainwestowanych, nastąpi ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej. W rejonach przeznaczonych pod nowe ciągi komunikacyjne powierzchnia biologicznie czynna zostanie całkowicie zlikwidowana. Spowodować to może ograniczenie możliwości poprawy stanu sanitarnego atmosfery. Ponadto realizację zapisów projektu mpzp dotyczących kształtowania istniejącej zieleni oraz poprawy stanu środowiska, spowodują zadania określone w analizowanym dokumencie. Wpłyną one korzystnie na zdrowie mieszkańców. Do takich działań zaproponowanych w projekcie mpzp należy zaliczyć np. zachowanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania, w tym istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz systemu melioracji. Zapis ten umożliwia zachowanie i rozwój środowiskotwórczych elementów w gminie, korzystnie wpływający na skład powietrza atmosferycznego a tym samym jakość życia mieszkańców.

8.7. Oddziaływanie na krajobraz

Oceniając oddziaływanie projektu mpzp na krajobraz należy zaznaczyć, że krajobraz ma wiele znaczeń i płaszczyzn ujęcia.

„*Krajobraz materialny*” (*matterscape*) jest rzeczywistością fizyczną, opisaną jako system podległy prawom natury. W tym ujęciu można wyróżnić: (1) *strukturę krajobrazu*, czyli przestrzenne relacje między jednostkami krajobrazowymi; (2) *funkcjonowanie krajobrazu*, czyli interakcje między przestrzennymi jednostkami krajobrazowymi; (3) *zmiennność*, czyli przekształcenia struktury i funkcji układu jednostek ekologicznych w czasie.

„*Krajobraz jako pojęcie społeczno-prawne*” (*powerscape*) jest stworzony przez społeczność jako system norm i celów. Normy te są sformalizowane (akty prawne) oraz niesformalizowane (wywodzące się z tradycji, zwyczajów). Krajobraz w tym ujęciu to system norm, które regulują zasady postępowania danej społeczności w odniesieniu do otaczającego krajobrazu. Nie mają one charakteru uniwersalnego – są indywidualne dla różnych społeczności.

„*Krajobraz mentalny*” (*mindscape*) istnieje w „wewnętrznym świecie” każdej jednostki. Rzeczywistość wewnętrzna jest wytworem świadomości. Krajobraz mentalny jest krajobrazem doświadczanym przez ludzi; jest systemem indywidualnych wartości, sądów, odczuć, znaczeń nadawanych przestrzeni i jej komponentom. Krajobraz ma również wymiar percepcyjny, estetyczny, artystyczny i egzystencjalny. Taki krajobraz można badać jedynie przy uwzględnieniu osoby obserwatora. Sam krajobraz zaś odbieramy przez nasze zmysły, dlatego poza rolą obserwatora istotne w ocenie krajobrazu będzie także miejsce, w którym obserwator się znajduje i z którego krajobraz jest kontemplowany. W takim rozumowaniu sama ocena krajobrazu powinna zatem skupić się na percepcyjnym podejściu do przestrzeni i na jej walorach estetycznych.

Wartość ogólna krajobrazu jest zagadnieniem bardzo złożonym, bowiem krajobraz nie ma charakteru statycznego, podlega permanentnie zmianom. Relacje pomiędzy elementami przyrodniczymi i kulturowymi zmieniają się w czasie i przestrzeni, tworząc *tożsamość miejsca*. Dopiero znając tożsamość miejsca

można podjąć próbę oceny oddziaływania nań planowanych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

Bardzo istotnym w ocenie oddziaływania na krajobraz jest aspekt polityki Unii Europejskiej względem rozwoju obszarów wiejskich. Obecnie w kształtowaniu krajobrazu, podobnie jak w innych dziedzinach społeczno-gospodarczych, panuje paradygmat trwałego rozwoju. Uważa się, że dotychczasowa monofunkcyjność obszarów wiejskich (jako miejsca produkującego żywność) powinna ulec zmianie – wieś powinna rozwijać się zgodnie z koncepcją rozwoju wielofunkcyjnego. Funkcjami wiodącymi poza produkcją rolą powinna być na tych terenach turystyka oraz ochrona środowiska. Obszary wiejskie, według koncepcji unijnej, mają stanowić swoiste nośniki wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych. Trwały rozwój gminy, z dopuszczeniem ograniczonej (przestrzennie) turystyki, ma szansę kształtować nowoczesny ale jednocześnie harmonijny z dotychczasowym charakterem krajobraz gminy Drawno. Ma to ogromne znaczenie przy tworzeniu Studium oraz planów miejscowych oraz ich ocenie.

Obecnie w Polsce powstaje wiele niekorzystnych procesów i zjawisk dotyczących przestrzeni obszarów wiejskich. Do tych potencjalnie niewłaściwych zmian należy zaliczyć:

- bezzasadne wprowadzanie terenochłonnej zabudowy rozproszonej;
- powstawanie dużych i bardzo dużych gospodarstw nastawionych na intensywną produkcję rolniczą;
- rozwój funkcji rekreacyjnej obszarów wiejskich i związane z nią zapotrzebowanie na działki letniskowe i nowe podziały gruntów rolnych.

Pod tym kątem zapisy projektu mpzp są korzystne, gdyż:

- tereny strefy zurbanizowanej są kontynuacją dotychczasowego, skupionego zabudowania przestrzennego, bez tworzenia nowych, chaotycznie zlokalizowanych terenów zabudowy;
- na terenie gminy dominujący udział stanowią gospodarstwa o indywidualnym charakterze i taka koncepcja ma być kontynuowana.

Przewiduje się, że do 2025 roku polska wieś zmieni zasadniczo swoje oblicze. Najprawdopodobniej:

- wzrośnie liczba ludności zamieszkująca obszary wiejskie;
- w strukturze zatrudnienia i dochodów ludności wiejskiej zasadniczo zmniejszy się udział rolnictwa;
- zwiększy się zróżnicowanie struktury społeczno-ekonomicznej i poziomu rozwoju;
- źródła dochodów ulegną silnej dywersyfikacji;
- nastąpią duże zmiany w użytkowaniu gruntów;
- wzrastać będzie znaczenie obszarów wiejskich jako „przechowalników” wartości przyrodniczych i kulturowych.

Należy podkreślić, że wartość krajobrazu można rozumieć zarówno jako kategorię ekonomiczną jak i kategorię filozoficzną. Krajobraz wiejski ma w sobie wiele charakterystycznych elementów składających się na jego wartość. Można tutaj zaliczyć układy planistyczne wsi, struktura rozłogów gruntów, drzewa o specyficznej lokacji i znaczeniu kulturowym, przydrożne krzyże oraz kapliczki. Struktury krajobrazowe są także elementem dziedzictwa kulturowego np. poprzez odzwierciedlenie elementów krajobrazu w charakterystycznych strojach, tańcach i in. Przy ustalaniu wartości krajobrazu trzeba zatem wziąć pod uwagę także kwestie związane z oddzieleniem efektów rynkowych od efektów nierynkowych. Krajobraz może przynieść dochód, gdy zostaje udostępniony, a turyści odwiedzający atrakcyjne krajobrazowo miejsca pozostawią w nich pieniądze. Ponadto krajobrazy dobrze pełniące swoje funkcje przyrodnicze (klimatyczne, hydrologiczne, biologiczne) są mniej podatne na występowanie klęsk powodzi, erozji, suszy, burz pyłowych, plag szkodników itp. Ma to zatem swoją wymierną ekonomicznie wartość (np. niższe nakłady finansowe na rozwój infrastruktury związanej z turystyką). Harmonijny krajobraz jest czynnikiem przyciągającym turystów.

Obszary z przeznaczeniem na funkcje rekreacyjne powinny m. in. być zdominowane przez elementy przyrodnicze, wsie powinny mieć tradycyjny charakter oraz być dostępne przestrzenie. Komponenty składające się na krajobraz wiejski o wysokiej wartości powinien cechować się:

- znacznym udziałem lasów, wód i nieużytków oraz zadrzewień;
- zróżnicowaną strukturą pól (unikanie monokultur);
- niski lub ograniczony poziom rozwoju rolnictwa;
- przewagę małych i średnich gospodarstw;
- brak agresywnych w stosunku do otoczenia obiektów inżynierskich;
- dominację elementów przyrodniczych nad kulturowymi (lub równowaga pomiędzy nimi).

Poza powyższymi rozważaniami, konieczna jest ocena oddziaływania na krajobraz zapisów projektu mpzp w stosunku do obszarów, dla których powołano formy ochrony przyrody. Istotnymi obszarami na analizowanym terenie, powołanymi dla zachowania krajobrazu, są: Obszar Chronionego Krajobrazu „D (Choszczno-Drawno)” oraz „Dominikowo-Niemieńsko”. Oceniając projekt mpzp względem Uchwały Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu zgodnie z którą na terenie Obszarów Chronionego Krajobrazu należy stwierdzić, iż nie wszędzie przestrzegany może się okazać, zgodnie z projektem mpzp, zakaz „budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej i rybackiej”. Przewiduje się bowiem w niektórych miejscach lokowanie nowych budynków – zabudowy mieszkaniowej czy letniskowej. Jednocześnie należy podkreślić, że w obowiązującym Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy Drawno dopuszcza się na powyższych, potencjalnie kolizyjnych z ustaleniami powyższych uchwał terenach zabudowę. Tym samym należy wskazać na możliwość odstępstwa od zakazu zabudowy na terenach położonych w odległości do 100 m od linii jezior.

Reasumując, analizując poszczególne zapisy w projekcie mpzp dostrzega się wiele zalet ocenianego dokumentu: powstrzymanie zabudowy rozproszonej, działania pro-środowiskowe (ochrona prawna zasobów przyrodniczych, wyłączenie stref spod zabudowy i in.), brak scaleń gruntów, przeznaczenie znacznych areałów pod tereny rolnicze, leśne i wody powierzchniowe.

8.8. Emitowanie pola elektromagnetycznego

Źródła pola elektromagnetycznego mogą być naturalne oraz sztuczne i mogą mieć różną częstotliwość. Do sztucznych źródeł należą: stacje i linie elektroenergetyczne przede wszystkim wysokich i najwyższych napięć, stacje nadawcze radiowe i telewizyjne oraz stacje bazowe telefonii komórkowych, a także urządzenia nadawcze, diagnostyczne i inne użytkowane przez policję, straż pożarną, pogotowie, czy wojsko. Na terenie gminy Drawno zlokalizowanych jest osiem stacji bazowych telefonii komórkowej, pracujących w pasmie 900MHz i wyższych częstotliwościach. Częstotliwość emitowania pól elektromagnetycznych waha się w granicach od 30 kHz do 300 GHz, przy czym pola są generowane na dużych wysokościach, poza zasięgiem ludzi i nie ma potrzeby tworzenia obszarów ograniczonego użytkowania, gdyż nie powodują one negatywnego oddziaływania na lokalne środowisko.

Przez teren gminy Drawno nie przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokich napięć, a jedynie linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15kV. Jedna z nich przecina analizowany obszar. W związku z czym wystąpiła konieczność ochrony przed polami elektromagnetycznymi, polegająca na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm lub co najmniej na tych poziomach. Dlatego ustalono strefę ochronną o szerokości po 7,0 m od osi przewodu w obu kierunkach.

8.9. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Brak jest udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego grubego i drobnego w granicach obszaru objętego projektem mpzp. Realizacja ustaleń projektu mpzp nie będzie także w żaden sposób oddziaływać na złoża występujące w najbliższym otoczeniu.

8.10. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Zapisy planu dążą do zapewnienia ścisłej ochrony dóbr materialnych i zabytków zlokalizowanych na analizowanym obszarze. Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2007 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U.2021 poz. 741 ze zm.) oraz ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. 2022 poz. 840) dla obiektów opisanych szczegółowo w punkcie 6.9 niniejszego opracowania ustalono:

- 1) w granicach stanowisk archeologicznych i stref ich ochrony, oznaczonych na rysunku planu, przed rozpoczęciem inwestycji związanej z prowadzeniem prac ziemnych, obowiązek określenia zakresu i rodzaju niezbędnych badań archeologicznych z właściwym organem ds. ochrony zabytków, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 2) dla kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP wpisanego do rejestru zabytków, oznaczonego na rysunku planu:
 - a) zakaz przekształcania budynku w zakresie bryły, geometrii dachu, detalu oraz układu otworów okiennych i drzwiowych,
 - b) wszelkie prace budowlane, konserwatorskie, renowacyjne i rewitalizacyjne należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 3) dla strefy ochrony konserwatorskiej układu ruralistycznego, oznaczonego na rysunku planu:
 - a) zachowanie historycznego rozplanowania wsi,
 - b) kształtowanie układu budynków w nawiązaniu do przekazów historycznych, a w przypadku ich braku w oparciu o analogię,
 - c) utrzymanie geometrii dachów zabudowy w pierwszej linii zabudowy jako dachy strome, dwuspadowe, symetryczne, z możliwością wykonania dachu naczółkowego oraz z dopuszczeniem stosowania w części centralnej elewacji ryzalitu lub lukarny,
- 4) dla obiektów ujętych w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków, oznaczonych na rysunku planu:
 - a) konieczność prowadzenia wszelkich prac budowlanych (w tym rozbiórkowych), konserwatorskich i restauratorskich mających szczególnie wpływ na zmianę wyglądu zewnętrznego budynków, zgodnie z przepisami odrębnymi,
 - b) nakaz zachowania bryły historycznego budynku i kształtu dachu,
 - c) w przypadku budynków z elewacjami ceglаныmi, szachulcowymi lub z dekoracją architektoniczną zakaz zastosowania zewnętrznego ocieplenia ścian,

- d) nakaz zachowania na podstawie zachowanych elementów, bądź ikonografii - detalu architektonicznego, a także układu elewacji oraz kształtu okien,
 - e) zakaz zastosowania blachy dachówkopodobnej lub gontu papowego jako pokrycia dachu,
 - f) konieczność dostosowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej, w zakresie usytuowania, skali i bryły oraz nawiązanie formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej,
 - g) konieczność utrzymania pierwotnych podziałów okiennych i drzwiowych w budynkach mieszkalnych z koniecznością zachowania bądź odtworzenia historycznych podziałów szklenia;
- 5) dla cmentarza przykościelnego, ujętego w gminnej ewidencji zabytków, ochronę zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 6) zachowanie istniejącego ogrodzenia pomiędzy terenami 1UR – 2MNW-U.

Należy zaznaczyć, że powyższe zapisy są zgodne z wytycznymi Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie.

8.11. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

W granicach projektu mpzp, a także całej gminy Drawno nie planuje się przedsięwziąć o transgranicznym oddziaływaniu na środowisko z terytorium Polski na kraje sąsiednie. Z uwagi na znaczne odległości pomiędzy granicami gminy a granicami Polski (ok. 90 km w linii prostej dla granicy lądowej i ok. 110 km w linii prostej dla granicy morskiej) realizacja zapisów projektu mpzp nie spowoduje transgranicznych oddziaływań na środowisko przyrodnicze.

8.12. Oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, chwilowe, krótkoterminowe, średnioterminowe i trwałe

Dla planowanych inwestycji przewidzianych do realizacji na omawianym obszarze bezpośrednie oddziaływanie na środowisko będzie ograniczone do najbliższego sąsiedztwa. Oddziaływania te można podzielić na te, które związane są z etapem budowy oraz etapem eksploatacji.

Poprzez oddziaływania bezpośrednie rozumie się wszelkie ingerencje powodujące zmianę danego elementu środowiska bez oddziaływań trzecich. Pośrednie oddziaływania z kolei wymagają innych czynników, z którymi w połączeniu, lub pod których wpływem zmieniają znacząco na jakiś element środowiska. Oddziaływania wtórne zaś to ogół czynników, które mogą aktywować oddziaływanie, które ujawni się/wpływnie na badany element środowiska w przyszłości.

Na etapie budowy nowych obiektów może wystąpić szereg potencjalnych oddziaływań wpływających na: wzrost emisji hałasu i wibracji, przekształcenie krajobrazu, zakłócenia bytowania zwierząt, wytwarzanie odpadów, obniżanie zwierciadła wód gruntowych, zmianę warunków gruntowych. Te z kolei mają wpływ na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego: jakość powietrza atmosferycznego, gleb, wód podziemnych i powierzchniowych, ukształtowanie terenu, klimat lokalny, faunę i florę a także ludzi. Najistotniejszymi z oddziaływań są oddziaływania bezpośrednie i stałe, gdyż precyzyjnie i permanentnie przyczyniają się do zmiany poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego i kulturowego. Na etapie budowy praktycznie nie występują oddziaływania o takim charakterze. Po zakończeniu bowiem realizacji etapu budowy brak jest jakichkolwiek oddziaływań. Mogą natomiast na tym etapie wystąpić

trwałe skutki pewnych oddziaływań. Do potencjalnych trwałych skutków oddziaływań wynikających z etapu budowy można zaliczyć: zmianę warunków gruntowych czy obniżenie zwierciadła wód gruntowych. Najwięcej natomiast potencjalnych oddziaływań na etapie budowy będą stanowiły te o charakterze bezpośrednim i chwilowym. Wywołane będzie to ingerencją w środowisko abiotyczne i biotyczne oraz ograniczeniem w czasie tej ingerencji. Poza potencjalnymi znaczącymi negatywnymi oddziaływaniami omówionymi w poprzednim rozdziale większość działań na etapie budowy nie będzie miała znaczącego przełożenia na jakość środowiska przyrodniczego i nie będą trwałe w czasie. Ogólne przedstawienie potencjalnych oddziaływań na etapie budowy wynikających z realizacji ustaleń projektu mpzp zaprezentowano w poniższej tabeli.

KOMPONENTY		Powietrze atmosferyczne	Powierzchnia ziemi i gleba	Wody podziemne i powierzchniowe	Klimat lokalny	Fauna	Flora	Krajobraz	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000
SKUTKI REALIZACJI USTALEŃ MPZP											
ETAP BUDOWY NOWYCH OBIEKTÓW	Wzrost emisji hałasu i wibracji	-	-	-	-	b, c	-	-	-	b, c	b, c
	Przekształcenie krajobrazu	-	-	-	-	-	-	b, k, ś, d	b, et	b, k, ś, d	-
	Zakłócenia bytowania zwierząt	-	-	-	-	b, c, k	w, k	-	b, k, ś, d	-	b, c, k
	Wytwarzanie odpadów	b, c, d	b, ts	-	-	-	-	b, c, d	-	-	b, c,
	Obniżenie zwierciadła wód gruntowych	-	-	b, c	-	w, ś	b, c, ś	w, ś	-	-	w, ś
	Prace ziemne	b, c	b, k, ś, d, ts	w, c, ś	-	b, w, c, k, ts	b, c	b, k, ś, d	b, ts	-	b, w, c, k, ts
	Zmiana warunków gruntowych	-	b, ts	p, ts	-	-	p	-	-	-	-

Potencjalne skutki realizacji ustaleń projektu mpzp na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego na etapie budowy nowych obiektów i powstałych w wyniku jego realizacji. Objasnienia: b – oddziaływanie bezpośrednie, p – oddziaływanie pośrednie, w – oddziaływanie wtórne, c – oddziaływanie chwilowe, k – oddziaływanie krótkoterminowe, ś – oddziaływanie średnioterminowe, d – oddziaływanie długoterminowe, ts – trwały skutek

Podobnie jak to miało miejsce przy etapie budowy również podczas etapu eksploatacji form wytworzonych może dojść do potencjalnych negatywnych oddziaływań na komponenty środowiska. Najważniejsze oddziaływania znaczące i potencjalne ich skutki omówiono w poprzednich podrozdziałach. Główną cechą tego etapu jest obecność oddziaływań o charakterze stałym i długoterminowym. Wiążą się one z wykorzystywaniem powierzchni terenu (np. ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej) jak i również z funkcjonowaniem na nich konkretnych działań (np. zapewnienie transportu i komunikacji). Ogólny zarys potencjalnych oddziaływań na tym etapie przedstawia poniższa tabela. Co istotne, wiele z przytoczonych tu oddziaływań będzie odwracalna w przyszłości.

KOMPONENTY		Powietrze atmosferyczne	Powierzchnia ziemi i gleba	Wody podziemne i powierzchniowe	Klimat lokalny	Fauna	Flora	Krajobraz	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000
SKUTKI REALIZACJI USTALEŃ MPZP											
ETAP EKSPLOATACJI	Wzrost emisji hałasu i wibracji	-	-	-	-	b, c, d	-	-	-	b, c, d	b, c, d
	Przekształcenie krajobrazu	-	-	-	-	-	-	b, st	b, st	b, st	-
	Zakłócenia bytowania zwierząt	-	-	-	-	p, d	p, d	-	-	-	p, d
	Zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej	p, d	b, st	p, d, st	w, st	w, d	b, d	b, st	b, d	b, d	b, d
	Wprowadzenie nowej zieleni i zalesień	b, d	p, d	b, d	b, d	b, d	b, d	b, d	-	b, d	b, d

Potencjalne skutki realizacji ustaleń projektu mpzp na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego na etapie eksploatacji. Omówienie w tekście.

Objaśnienia: b – oddziaływanie bezpośrednie, p – oddziaływanie pośrednie, w – oddziaływanie wtórne, c – oddziaływanie chwilowe, k – oddziaływanie krótkoterminowe, ś – oddziaływanie średnioterminowe, d – oddziaływanie długoterminowe, st – oddziaływanie stałe

8.13. Oddziaływanie skumulowane i znaczące

Do oddziaływań skumulowanych wynikających z ustaleń zawartych w projekcie mpzp w zakresie emisji hałasu i wibracji, może dochodzić przede wszystkim w strefach nakładania się uciążliwości pochodzących z terenów tras komunikacyjnych z innymi obecnymi lub planowanymi inwestycjami na sąsiednich obszarach. Z uwagi jednak na charakter i stan faktyczny zagospodarowania przestrzennego gminy Drawno i obszaru objętego projektem mpzp, raczej nie przewiduje się tego typu, znaczących oddziaływań. Nie znaczy to jednak, że tego typu wpływy można wykluczyć w 100%. Oddziaływania takie mogą być w przyszłości związane z istniejącymi, ale przede wszystkim planowanymi obiektami infrastruktury technicznej, a także budową i modernizacją dróg w bliższej lub dalszej odległości od obszaru objętego projektem mpzp. Nie mniej jednak prace jak i funkcjonowanie ww. obiektów będą ograniczone w przestrzeni. W związku z tym potencjalne znaczące oddziaływania będą miały charakter lokalny i nie będą miały większego znaczenia dla funkcjonowania omawianego obszaru.

9. Rozwiązania alternatywne

Analizie rozwiązań alternatywnych poddano przede wszystkim te aspekty, które w sposób znaczący mogą wpłynąć na dalszy rozwój gminy Drawno.

Ewentualne kolizje projektowanego zagospodarowania ze środowiskiem przyrodniczym i kulturowym w większości przypadków będą lokalne i nieistotne dla funkcjonowania i stanu środowiska rozpatrywanego w

skali gminy oraz obszarów przyległych. Istnieją jednak projektowane inwestycje, dla których przeprowadzone osobne oceny oddziaływań na środowisko mogą wskazać ich negatywne oddziaływania na przyrodę. Należy wówczas szukać rozwiązań alternatywnych, godzących interes publiczny wynikający z rozwoju gospodarczego gminy z ochroną środowiska przyrodniczego.

Głównym założeniem, dla którego stworzono oceniany w niniejszej prognozie projekt mpzp jest zahamowanie chaotycznego rozwoju zabudowy w tym regionie oraz ochrona prawna cennych przyrodniczo terenów, jak i krajobrazu kulturowego terenu położonego w obrębach ewidencyjnych Dominikowo i Chomętowo. Ocenia się, że rozwiązanie alternatywne dla wprowadzania zabudowy w innej lokalizacji nie byłoby bardziej korzystnym rozwiązaniem niż to przyjęte w niniejszym projekcie. Wychodzi się bowiem z założenia, że lepiej jest w sposób zorganizowany i w zgodzie z prawem kontynuować zagospodarowanie terenu w sposób już zaczęty, aniżeli zakazywać np. zabudowy w tym rejonie i tym samym „przenieść” problem podaży na zabudowę w inne regiony gminy. Tym bardziej, że gmina Drawno jest gminą o dużych walorach krajobrazowych i przyrodniczych, przez co ciężko byłoby znaleźć inną, alternatywną, teoretycznie korzystniejszą lokalizację. Warto jednak podkreślić, że na przeważającej części projektu planu zaproponowano tereny rolnicze, leśne i wód powierzchniowych, wyłączone z zabudowy.

10. Rozwiązania eliminujące lub ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko

W projekcie mpzp określono zasady dotyczące środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego, których zastosowanie powinno zapewnić należyłą ochronę oraz pozwolić na odpowiednie utrzymanie zarówno naturalnych procesów, jak i układów biocenotycznych występujących na tych obszarach. Ponadto w decyzji środowiskowej dla poszczególnych inwestycji można zawrzeć dodatkowe, szczegółowe zapisy chroniące, minimalizujące, łagodzące bądź kompensujące ewentualne negatywne oddziaływania realizacji konkretnych projektów na środowisko przyrodnicze. Do podstawowych ogólnych działań ograniczających zaliczyć można:

- ograniczenie zajęcia terenu;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych (np. nasadzeń roślinności chroniących przed zanieczyszczeniami atmosferycznymi itp.);
- prawidłowe zabezpieczenie sprzętu i placu budowy;
- dostosowanie terminu prac do cyklu wegetacyjnego roślin i terminów rozrodu zwierząt.

Celem ograniczenia negatywnego oddziaływania na komfort życia i zdrowie ludzi zaleca się szczególne zwrócenie uwagi na:

- stosowanie ekranów akustycznych np. „ścian zieleni” wzdłuż szlaków komunikacyjnych wszędzie tam, gdzie jest to potrzebne;
- dostosowanie lokalizacji inwestycji do powierzchni terenu; postulowanie tam, gdzie to możliwe by potencjalne źródła emisji hałasu w sposób optymalny wykorzystywały naturalną rzeźbę i pokrycie terenu celem obniżenia rozchodzenia się fal dźwiękowych i drgań;
- szerokie stosowanie zieleni nasadzeniowej wszędzie tam, gdzie jest to możliwe i uzasadnione. Tereny zieleni są stosunkowo tanim sposobem na poprawę komfortu akustycznego i obniżenie poziomu zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Zieleń stanowi rodzaj filtru, który przy każdym opadzie atmosferycznym ulega samooczyszczeniu. Hamując prędkość wiatru, zieleń powoduje opadanie cięższych od powietrza cząstek pyłu na liście i ziemię, zmniejszając ich wchłanianie przez układ oddechowy. Zawartość szkodliwych gazów w powietrzu nad dużymi parkami jest 2-3 razy mniejsza niż nad terenami ściśle zabudowanymi. Dlatego tereny zieleni powinny być szeroko propagowane, również ze względów ekonomicznych. Ponadto poprawia ona estetykę krajobrazu, przez co podnosi się komfort życia mieszkańców;

- dobór gatunków roślin powinien uwzględniać, poza techniczno-ekonomicznymi aspektami, ich szczególne właściwości biologiczne. Preferowane powinny być gatunki wytwarzające znaczne ilości substancji antybiotycznych, tzw. fitoncydów. Można zaliczyć do nich m.in. berberys, bez czarny, brzoza, cis, czeremcha, głóg, jałowiec, sosna, świerk i inne. Ponadto skupiny zieleni powodują jonizację powietrza. Powinno się stosować te gatunki, które wpływają korzystnie na zdrowie człowieka. Są to m.in.: brzoza, lipa, sosna, świerk i inne. Unikać należy gatunków jonizujących dodatnio powietrze, co niekorzystnie wpływa na ogólny stan psychiczny ludzi (dęby, klony, robinie, topole);
- zaleca się szerokie stosowanie żywopłotów wzdłuż tras komunikacyjnych. Żywopłoty charakteryzują się wysokim pochłanianiem substancji szkodliwych z powietrza. Oprócz tego skutecznie osłabiają siłę wiatru powodującego erozję gleby. Ponadto zajmują stosunkowo małe powierzchnie;
- przestrzeganie zasad BHP podczas etapu budowy poszczególnych nowych obiektów.

W przypadku zaistnienia niebezpieczeństwa nieodwracalnego zniszczenia cennych komponentów przyrody, które z niezależnych od metod badawczych i stanu aktualnej wiedzy wystąpiły by w późniejszym okresie, konieczne byłoby podjęcie działań kompensujących. Na poziomie niniejszej prognozy nie stwierdza się jednak zagrożeń tego typu. Ogólnie do najczęstszych działań tego typu należą:

- odtwarzanie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych;
- sztuczne zasilanie osłabionych populacji;
- tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i innych tras migracji zwierząt.

11. Metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu miejscowego oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Analiza skutków realizacji zapisów planu miejscowego w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania nastąpi po jego uchwaleniu. Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych odbywać się będzie na etapie występowania inwestora o pozwolenie na budowę, a następnie poprzez coroczną analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. W zakresie ochrony środowiska prowadzony jest monitoring przeprowadzany przez odpowiednie służby, zarówno ochrony środowiska, przyrody czy sanitarne. Należą do nich m.in. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, jak i wydziały ochrony środowiska urzędu wojewódzkiego, powiatowego oraz gminy Drawno. Polega on na corocznej analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu (w szczególności dotyczącego: stanu wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, klimatu akustycznego, gleb) oraz na analizie i ocenie innych dostępnych wyników pomiarów i obserwacji. Wyniki monitoringu stanu środowiska przyrodniczego są publikowane w odpowiednich opracowaniach, takich jak np. Raport o stanie środowiska województwa zachodniopomorskiego, wydawanym co roku. Ponadto na obszarze opracowania i jego sąsiedztwie są dokonywane pomiary hałasu komunikacyjnego poprzez odpowiednich zarządców dróg, jak i służby inspektoratu ochrony środowiska.

Jednocześnie poza aspektem środowiskowym, ważny jest aspekt społeczny skutków realizacji zapisów planu. Sporządzający plan może zbadać stopień zadowolenia mieszkańców gminy z tych postanowień drogą ankietową bądź poprzez wprowadzenie konsultacji społecznych, przeprowadzanych przy okazji analizy wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym oraz wnioski końcowe

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu „miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu Dominikowo oraz fragmentu obrębu Chomętowo, gmina Drawno” wraz z załącznikiem graficznym. Celem Prognozy jest: oszacowanie skutków realizacji postanowień projektu mpzp na środowisko przyrodnicze, ocena ich prawidłowości, a także optymalizacji użytkowania zasobów przyrodniczych.

Miejscowy plan jest aktem prawa miejscowego i stanowi podstawę do wydawania decyzji administracyjnych. Obliguje on samorząd do kierowania się jego ustaleniami w polityce przestrzennej, nie tylko w zakresie zagospodarowania, ale także ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. Dlatego niniejsza prognoza jest tak istotna.

Pierwsza część prognozy przedstawia położenie obszaru objętego projektem mpzp w świetle podziału administracyjnego Polski, regionalizacji geograficznej, a także dokonano oceny stanu poszczególnych elementów składających się na świat fizyczny tego terenu. Opisano elementy przyrodnicze ożywione (szata roślinna, świat zwierzęcy), nieożywione (klimat, rzeźbę terenu, stosunki wodne i in.) a także elementy. Dokonano wyróżnienia szczególnie ważnych i koniecznych do zachowania elementów przyrodniczych i kulturowych. Podano podstawę prawną, na podstawie której odbywa się ochrona tych elementów. W gminie Drawno występują cenne elementy przyrodnicze, w tym także na omawianym terenie i w bezpośrednim sąsiedztwie. Wysoki jest odsetek lasów, znaczący gruntów ornych. Krajobraz jest ponadprzeciętny – obszar objęty mpzp i jego najbliższa okolica jest atrakcyjna z uwagi na różnorodność terenu a także liczne jeziora i lasy.

W kolejnej części niniejszej prognozy przeanalizowano i oceniono jakość istniejących elementów przyrodniczych i kulturowych. Stwierdzono, że ogólna jakość środowiska w gminie jest dość dobra. W najlepszym stanie są komfort akustyczny oraz powietrze atmosferyczne. Nieźle też wygląda jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Zanieczyszczenia gleb są na średnim poziomie. Nieco zniekształcona jest szata roślinna obszaru objętego projektem mpzp. Jest to wynikiem zmiany sposobu gospodarowania terenem (w miejsce wyciętych lasów dominującą rolę od wielu lat odgrywają pola uprawne, poza tym niewłaściwa – nastawiona typowo na pozyskiwanie surowca drzewnego w dawniejszych czasach – gospodarka leśna).

Następnie przedstawiono w skrócie rozwiązania zaplanowane w projekcie mpzp. W tym miejscu przedstawiono najważniejsze postanowienia co do tego, jak będzie wyglądał rozwój obszaru objętego mpzp, jakie konkretne zadania mają być zrobione by osiągnąć założone cele. Zestawiono też wady i zalety, które ujawniłyby się na obszarze gminy Drawno w przypadku nie uchwalenia projektu mpzp. Ocenia się, że więcej byłoby wad.

W kolejnym rozdziale oceniono, jak sposoby zawarte w projekcie mpzp zaplanowane do realizacji celów będą wpływały na środowisko przyrodnicze. Oceny dokonano dla każdego elementu środowiska przyrodniczego z osobna (np. dla powietrza, wód, krajobrazu) oraz dla całości – ważnych elementów przyrodniczych. Oceniono również oddziaływanie na ludzi. W wyniku analizy uznano, że:

- nie przewiduje się pogorszenia jakości atmosfery i topoklimatu;
- dla obszarów wymagających komfortu akustycznego nie przewiduje się przekroczeń norm hałasu;
- nie przewiduje się pogorszenia jakości i ilości wód powierzchniowych i podziemnych;
- nie przewiduje się pogorszenia jakości zasobów glebowych;
- nie przewiduje się przekroczeń norm natężenia pól elektromagnetycznych w związku z realizacją zapisów projektu mpzp;
- zachowanie komfortu akustycznego w miejscach tego wymagających powinno być osiągnięte w oparciu o przepisy odrębne;

- ochrona powierzchniowych form ochrony przyrody odbywać się będzie zarówno w oparciu o zapisu miejscowego planu jak i w oparciu o przepisy odrębne.

Dokonano oceny realizacji celów ochrony środowiska w projekcie mpzp zawartych w przepisach prawnych oraz strategiach krajowych oraz międzynarodowych. Analiza wykazała, że oceniany projekt realizuje najważniejsze założenia kluczowe dla ochrony środowiska.

Przedstawiono istniejące problemy ochrony środowiska widoczne na obszarze opracowania. Oceniono po krótkce jak realizacja projektu mpzp wpłynie na owe problemy, które mogą się ujawnić, a które zostać naprawione.

Przedstawiono także w ogólny sposób podstawowe działania, których realizacja ma chronić środowisko przyrodnicze i ludzi przed ewentualnymi negatywnymi skutkami ubocznymi powstałymi w wyniku wprowadzenia w życie zapisów projektu mpzp. Są to bardzo istotne zapisy, które powinny być respektowane w wydawaniu decyzji administracyjnych (np. pozwoleń na budowę).

Następnie przedstawiono przykładowy sposób oceny realizacji zapisów projektu mpzp wraz z zasadnością jego ewentualnej aktualizacji w przyszłości oraz pokuszono się o analizę rozwiązań alternatywnych najważniejszych inwestycji planowanych do realizacji zgodnie z projektem mpzp.